

LO CONFRARE
DE SANT PAU,
Y COADJUTOR
DE CHRISTO,

INSTRVHIT
EN ORDE A SI, AL PROXIM,
y la Confraria de la Doctrina Christiana
de la Ciutat, y Bisbàt de
Lleyda.

Imprès à voluntat del Illustrissim Sr. D. Manuel
Macias Pedrejòn, per la gracia de Deu, y de
la Santa Sede Apostolica Bisbe de Lleyda,
del Concell de Sa Magestàt, &c.,
Dignissim Protectòr de dita
Confraria.

COMPOST

PER LO DOCTOR DOMINGO MALEGÀT,
Prebere, Canonge de la Santa Iglesia Cathedràl
de Lleyda, y Prior de la mateixa
Confraria.

AB LLICENCIA. Lleyda: En la Estampa
de CHRISTOFOL ESCUDÈR.

Cs de la llibreria del R. Monseñor las
Avellanas

ESC-2/0007
16136 41379

Coadjutores Dei sumus.
I. Cor. 3.

Lo Confrare de Sant Pau,
Es de Christo Coadjutor,
Si encès del Divino Amor
Ensenya sa Lley suau.

A1

AL PRINCEP DEL CEL, DELS
Apostols, y de la Iglesia Militant;

AL PREDICADOR, APOSTOL,
y Doctor de las Naciones;

Y AL MES DIGNE VAS DE ELECCIO
DIVINA,

SANT PAU.

Alborotàt lo pestilencial, y turbí Mat
de la ignorancia de la Doctrina Chris-
tiana (à causa de no bastar los Parrocos á sa-
ensenyança en los Pobles notablement numerosos) alçava en Lleyda encrepades oles,
amenacaçant á molts lo mes infelís naufragis
quant la Divina Providencia , sempre pro-
picia als homens , disposà , que desembarcàs
en esta Ciutat , ó Pau Divino , la incontrastable
Nau de vostra Confraria . Vos foreu
lo primer dels Apostols , que estàt lo Mon
inundat del mes terrible diluvi , no fabri-
cant Arca de taulas , com Noè , sino escri-
vint Carras de Doctrina Christiana , forma-
reu lo Vas , en que se salvassen , no sis , ó set
ani-

ànimes, com àquell Patriarca , sino casi tot lo Univers , fluctuant en las sombras de sos errors : just pues era , que fundàntse en esta Ciutat , vostra Confraria , fos entre totas , Nau primera , y mes segura de ensenyança al dichòs port de la salvació . Nau es tant gloriósament Divina , que porte en sì mateixa lo hermòs Iris pera las seguritats , pues vos adora à Vos per Celestia Patrò , y desatre Timonèr en los perills . Sols lo tenir à Vos per Protector , es ya , Sant meu , pregó , que avise à Lleyda lo prospero embark , que afiança segùr lo mes ditzòs passatge . Y si los Celestials raitgs de vostra Doctrina illuminan la obscuritat de vostres Operaris , serà vostra Confraria armoniòs clari , que dilatànt sos ecos per tot lo Mon , atraurà ab suavitat las voluntats . Serà llum , que al descubrir los precipicis , regularà ab la ensenyança nostres obligacions . Serà Nort , que ab sos Apostolichs exercicis , nos guiarà al cumpliment de nostres obligacions . Serà finalment Port del Regne tot delicias , que nos portará à besàr vostras sagradas plantas .

Al benefici de vostras inspiracions , nos vehém yà escrits en ella mes de Finch cents ,

ab

ab la ansia de que sia igual lo numero de vostres Confrares als reverents Vots de nostres desitgs . Cuydau , pues , de tots , com à cosa vostra , que essent son principal blanch , y mira la Doctrina Christiana , que Vos ab tant afany ensenyareu , per just dret , vos pertany lo domini de ells , y tots son , com de justicia , vostres . De la Arca de Noè eixi corp , qui entrà Corp , y admetèn Llops , no pugnè mudar la fieresa ; pero vostra Mystica Arca , rebèn Milans , los convertí en Palomas , y admetèn ignorants mes que irracionals , los feu imitadòrs dels Angels ; fei , pues , que tots vostres Devots , encara que entrian en vostra Confraria Milans per sus culpas , se convertescan en hermosas Palomas per la gracia ; peraque essent aixi sos cors decent Victima de vostras Aras , alcançèm lo veureus pera sempre allà en la Gloria .

Adora vostras sagradas plantas :

Vostre mes indigne Devòt , y Confrare ,

Domingo Malegat , Prebere .

APRO-

APROBACIO DEL ILLVSTRE Dr. ANTON
Moles , Canonge Penitencier de la Santa Iglesia Cathedral de Lleyda , Examinador Synodal de dit Bisbat . Collegial , que fou del Major de Sant Vicents de la Ciutat de Huesca , Cathedratich de Canons en les Universitats de Huesca , y Cervera . &c.

PER commissio del Illustre Senyor Doctor Pere Finestres , y Monsalvo , Canonge de la Santa Iglesia Cathedral de Lleyda , Vicari General , y Oficial per lo Illusterrim Senyor D. D. Manuel Macias Pedrejón , Bisbe de Lleyda , del Consell de sa Magestat , &c. He llegit lo Llibre , que porte per titol : *Lo Confrare de S. Pau . y Coadjuutor de Christo . instruhibit en orde à si , al Proxim , y sa Confraria de la Ciutat , y Bisbat de Lleyda* , Compost per lo Dr. Domingo Mallegat , Prevere , y Canonge de la Santa Iglesia Cathedral de la dita Ciutat , &c. Lo que he llegit ab grandissim gust per lo que me ensenye ; y ab admiració de veurer , que en petit volumen ha sabut lo Autor recullir ab singular methodo , y claredat les mes prin-

cipals regles , que son menester per formar un Heroe en la Escola de S. Pau ; en la que no solament se ensenyen la practica de les virtuts , que condueixen al bè particular de cada hu , si que difundintse la Charitat en los Cors de tots los homens , done à tots , y à cada hu les regles més solides , peraque caminen segurs la carrera de la perfecció .

Es lo home un Mon abreviat , y se compare al Mon ; perque son casi infinitos los senderons per ahont camine la fantasia , y per consequent son infinitos los objectes , que poden apartarlo de son Deu ; mes ab tot nos pot negar , que si lo Confrare no se aparte en sa carrera de la instruccio , ly done lo present llibre en orde à si , al Proxim , y à sa Confraria , arribará felizment à la perfecció Christiana , à que aspire .

No se contenta nostre Autor de illustrar lo enteniment ab les Regles del Cathecisme , que ha donat à llum ; podrien estes parar en lo sol enteniment ; y com la fé , perque sie viva , deu ser practica , y executiva de les bones obres , porte de la ma ab lo present

Llibre à tots , quânts vullen aprofitar-se de sa Doctrina , en tots los Anys , Mesos , Semanes , y Dies per la execució , y practica de quant ensenye .

Per lo que , judico , serà de gran utilitat , que se donie à la estampa , per lo profit universal de tots . Aixi ho sento , salvo semper , &c. En Lleyda , y Mars à 24. del any 1760.

Anton Moles.

APRO-

APROBACIÒ DEL M. R. P. M. F. MIQUEL
Pasqual del Orde de la Santissima Trinitat
Redempcio de Caius , Examinador Synodal
dels Bisbats de Barcelona , Lleyda , Solsona ,
Barbastro , y Iaca , Ex-Difinidor General de
tota la Religió , Pare de la Província de Ara-
gò , Canonge Lectoral de la Santa Iglesia de
Lleyda , &c.

AVE MARIA.

HE vist lo present Llibre , intitulat : *La Confrare de S. Pau , instrubit , &c.* Qual en les solides Instruccions , que done , pose devànt de tots un clar espill , en que qualsevol , seriament miràntse , compondrà sa vida ab son estat , sos passos ab lo camí de la perfecció , y arribarà felismènt à ser un perfect Christià .

Per tant so de dictamen (salvo semper , &c) se deu donar licencia per la impressió , y gràcias à la expressada Archi-Confraria per la solicitut , y vigilancia , ab que procura lo profit espiritual dels Christians. Aixi ho sento en Lleyda als 21. de Abril de 1760.

Fr. Miquel Pasqual , Trinitari.

PRO-

PROLECH

ALS CONFRARES DE LA CONFRARIA de S. Pau Apostol , de la Ciutat, y Bisbat de Lleyda.

HAvènt lo Summo Pontifice Benet XIV. ab son acostumàt zel considerat, que lo major fruyt, ques deu recabàr de la Doctrina Christiana, es la bondat de costums, y lo apendre la verdadera norma de viure christianament, perque : *Adolescens juxta viam suam ambulans, etiam cum senuerit, non recedat ab ea.* Y en la Butila, que començé: *Salutaris Doctrina, &c.* ha decretat esser cosa la major lo instruir als avançats en la Doctrina en alguna solida devoció, la qual, segons lo estat de cada hu, puga després mes, y mes dilatarse; perçò, no obstant ma acreditada ignorancia, he determinat escriuter lo present Llibre, al qual intitulu: *Lo Confrare de S. Pau, y Coadjutor de Christo, instruit en orde à si, al Proxim, y sa Confraria.* Lo anomeno: *Lo Confrare de S. Pau, y Coadjutor de Christo;* perque, per lo mateix, que goses de la alta dicha de ser Confrare, serás honrat ab lo renom, y Blasò de Coadjutor de Christo.

Li

Li dich: *Instruit en orde à si, al Proxim, y sa Confraria;* perque aquest es tot son fi. En ell poso aquells motius, y aquells medis, que mes li han de ajudar à alcançarho; y també algunes breus, pero devotas oracions, pera facilitar sa practica, tant sumament profitosa. Y si bé voldria fiarho à majors plomas, dient ab S. Bonaventura *in princ. mediis.* *D. N. I. Vellum, quod hoc à magis experto, magisque docto acciperes; quia in talibus maximè insufficiens sum;* pero, com per raho de mon Ofici, me incumbeix mes que à tots lo procurar lo bé dels Confrares, me obligan mos bons, encara que tibios desigs à executarho, ab proxim perill de displauar à molts ab ma grossera explicació. A mes, que no es mon intent ensenyàr als perfectament, ni mitjanament instruïts, sino sols als que no ho son, y à la Juventut del tot ignorant; pera la qual, segons lo consell de S. Pere Chrisologo, *Serm. 18.* no dech buscar hermosas flors, sino fruyts. Deu N. S. los donia à tots molt abundants. Amen.

Vostre mes indigne Germà,
Domingo Malagrida, Prebere.

TAU-

TAULA DE LA PRESENT OBRA.

LLIBRE I.

- I**nstrucció I. Del que ha de fer lo Confrare en orde à si cada dia al matí. fol. 1.
 Subinf. I. De la oració mental. fol. 7.
 Consideracions per tots los dies de la setmana. f. 8.
 Sub. II. Del Sacrifici de la Missa. fol. 12.
 Methodo pera oírla degudament. fol. 13.
 Explicació dels mysteris de la Missa. fol. 21.
 Inst. II. Del que deu fer lo Confrare entre dia. f. 23.
 Visita del Sagrament; dels sínch Altars; y lectura espiritual. fol. 26.
 Sub. I. Del Santíssim Rosari. fol. 28.
 Inst. III. Del que ha de fer lo Confrare à la nit. fol. 38.
 Inst. IV. Del que ha de fer lo Confrare en orde à si, cada setmana. fol. 43.
 Sub. I. De la Confessió, y pertanyènt à ella. f. 44.
 Sub. II. de la Comunió, y pertanyènt à ella. f. 54.
 Sub. III. De la Corona del SS. Sagrament. f. 63.
 Sub. IV. Del Trifagi de la SS. Trinitat. f. 65.
 Inst. V. Del que ha de fer lo Confrare en orde à si cada mes. fol. 67.
 Inst. VI. Del que ha de fer lo Confrare en orde à si cada any. fol. 68.
 Interrogatori pera facilitar lo examen en la Confessio general. fol. 69.
 Inst. VII. Del que ha de fer lo Confrare en orde à si en tot temps. fol. 75.

LLI,

LLIBRE II.

- I**nstrucció I. Del que ha de fer lo Confrare en orde al Proxim, cada dia. fol. 83.
 Inst. II. Del que ha de fer lo Confrare en orde al Proxim, cada setmana. fol. 87.
 Inst. III. Del que ha de fer lo Confrare en orde al Proxim, cada mes. fol. 90.
 Inst. IV. Del que ha de fer lo Confrare en orde al Praxim, cada any. fol. 91.
 Inst. V. Del que ha de fer lo Confrare en orde al Proxim en tot temps. fol. 92.

LLIBRE III.

- I**nstrucció. I. Del Origen, y principi de les Santes Confraries de la Doctrina Christiana, y especialment de nostra Confraria. fol. 95.
 Inst. II. Dels motius pera entrar à ser Confrare de la Doctrina Christiana. fol. 100.
 Inst. III. De la necessitat de la Doctrina Christiana. fol. 106.
 Inst. IV. Del molt que agraden à Deu los que ensenyen la Doctrina; y del premi, que per açò lo promet. fol. 110.
 Inst. V. Dels modos ab que se pot cooperar à la ensenyança de la Doctrina. fol. 114.
 Inst. VI. Del que han de observar los que volen entrar en la Confraria. fol. 115.
 Inst. VII. Del modo de admetrer à la Confraria de Doctrina Christiana. fol. 116.
 Inst. VIII. del modo de establir los Confrares admesos. fol. 123.

Inst.

- Inst. IX.** Del modo de elegir los Oficials. fol. 133.
Inst. X Del modo, se deu tenir la Congregació
de Oficials. fol. 136.
Inst. XI. Del que ha de observar lo Confrare en
qualsevol del ofici de la Confraria. fol. 137.
**Constitucions de la V. Confraria de la Doctrina
christiana.** fol. 139.
Const. I. Del Prior en orde al Regimen. fol. 141.
Const. II. Del Prior en orde al Institut. fol. 143.
Const. III. Del Vice Prior. fol. 145.
Const. IV. Del Visitador. fol. 146.
Const. V. Dels Concellers. fol. 147.
Const. VI. Dels Operaris. fol. 147.
Const. VII. Del modo de ensenyàr la Doctrina
christiana. fol. 151.
Const. VIII. Dels Syndichs. fol. 155.
Const. XI. Dels Enfermers. fol. 157.
Const. X. Dels Secretaris. fol. 157.
Const. XI. Del Receptor. fol. 159.
Const. XII. Dels Sub Priors. fol. 160.
Const. XIII. Dels Diputats. fol. 163.
Const. XIV. Dels Silenciaris. fol. 163.
Const. XV. del Andadòr. fol. 165.
Const. XVI. de la Priora, Vice Priora, Sub Priora,
y Assistentes. fol. 166.
Const. XVII. Dels Confrares. fol. 168.
Const. XVIII. De la Congregació general. fol. 170.
Const. XIX. De la Congregació Secreta. fol. 171.
Const. XX. De la elecció de Oficials. fol. 173.
Const. XXI. Dels Sufragis per los Difuns. fol. 174.
Const.

- Const. XXII.** Del Protector. fol. 175.
Exercici de solemne Ensenyança. fol. 179.
Comunio general. fol. 189.
Benedicció de qualsevol menjar, beguda, aya-
guia, &c. per devoció à S. Pau. fol. 193.
Benedicció de Habit per vot, ó devoció à Sant
Pau. fol. 193.
Modo de portar la Reliquia, ó Imatge del Sant
als malalts. fol. 195.
Modo pera tornarse la Reliquia, ó Santa
Imatge. fol. 196.
Absolució, y aplicació de la Indulgencia ple-
naria en lo article de la mort. fol. 197.
Modo de resar Responsos per los Germans di-
funts. fol. 200.
Prosa dels Difunts en vers cathala. fol. 206.

Indulgencies concedides en cada una de les Instruccions del present Libre.

Los Illustrissims Senyors Archebisbes de Tarragona, y Zaragoza concediren quis-cun 80. dies de Indulgencia per cada Instrucció, que devotament llegiràn.

Los Illustrissims Senyors Bisbes de Lleyda, Barcelona, Vich, Girona, Urgell, Barbastro, y Huesca concediren 40. dies de perdó per lo mateix.

Son per cada Instrucció 440. dies.

Si.

Sine intermissione orate.
I. Thes. 5.

Si orant vols estar ab Deu
has de tenir recullits,
tas potencias , y sentits.
Y per estar disposat,
al posarte en sa presencia,
ves sempre ab pura conciencia.

LLI-

Pag. 1

LLIBRE PRIMER.

INSTRUÍX

LO CONFRARE

EN ORDE A SI.

LA tua vida se compón de anys , mesos , semanes , dies , hores , y instants ; pera viuter bè en tots estos temps , es convenient , estigas instruït en lo que en cada hu de ells has de fer .

INSTRUCCIÓ. I.

*DEL QUÈ HA DE FER LO CONFRARE
en orde à si cada dia al matí.*

LO Just , diu lo Ecclesiastich , en lo matí elevarà son cor al Senyor , y farà sus pregarias posat en la presència del Altissim . Cap. 19. Tots los dies pues al matí , consagrànt à Deu (com es deguit) las pri-

A me-

mícias de aquell dia , que te ha donat , te
has de exercitar ab la forma seguent.

Al despertarte , diràs:

Benchida sia la Santissima Trinitat ara,
y sempre , y en tots los sigles de sigles.
Amen.

Al alçarte.

En Nom de Deu Pare , que me ha
criat , y del Fill , que ab lo preu de sa
Sanch me ha redemit , y del Esperit Sant ,
que me ha santificat , me alço : al qual sia
tot honor , y gloria pera sempre. Amen.

Luego de vestit te agenollaràs . y persignaràs
ab devoció , y faràs los següents actes , en gran
manera recomenats de Alexandre VII . y Inno-
cencio XI . Diu S. Gertrudes , que qualsevol ,
que se haja encomanat à Deu , o evitara total-
ment lo pecat . o en breu se purificarà per peni-
tencia. Lib. 3. c. 30. §. 10.

Acte de Agrahiment.

Senyor , y Deu meu , que havent mort
tants esta nit , à mi per vostra gran mis-
ericordia me haveu deixat felisment arribar
à est dia : Jo vos agrahesch ab tot afecte
est , y tots los demés beneficis , que de vos
he rebut. S. Pau. Thes. 5.

Ac-

Acte de adoració.

Jo vos adoro per Deu , y Senyor meu ,
y de totas las Criaturas ; y me alegro su-
mament , que ho siau. David Psal. 94.

Acte de humilitat.

Me humillo en lo abyssme de mon in-
fim sèr , y me poso baix lo amparo de
vostra Divina Magestàt.

Acte de Fè.

Crech firmíssimamente tot lo que creu
la Santa Iglesia Catholica ; perque ho ha-
veu revelat vos , Deu meu , que sou suma
veritat. Aqui diràs devoutamente lo Credo.

Acte de Esperança.

Espero de vos , Deu meu , la mia eter-
na benaventurança ; perque sou suma Mi-
sericordia.

Acte de Caritat de Deu , y del Proxim.

Vos amo de cor , Deu meu , sobre to-
tes les coses ; perque sou suma Bondat ; y
per vostra amòr , amarè sempre à mon
Proxim , com à mi mateix.

Acte de Contrició.

Sento en la anima , Deu meu , lo ha-

A 2

ver-

4

vervos ofés ab mos pecáts , sols per ser
vos , qui sou Bondàt infinita.

Acte de Protesta.

Protesto , que no vull consentir en cosa alguna , que sia ofensa de vostra Divina Magestàt.

Acte de resignaciò.

Me resigno , Deu meu , a la disposiciò de vostra voluntat santissima . S. Matb. cap. 26.

Acte de oferta.

Vos oferesch , Senyor , les potencies de ma anima , los sentits de mon cos , y tot quant so , principalment les obres , que farè avuy , y en lo restant de ma vida .

David Psal. 115.

Acte de peticiò.

Diriguho tot , Deu meu , à major gloria vostra ; dignificauho ab vostra gracia per los metits de Jesu-Christ , de Maria Santissima , y de tots los Sants ; peraque aixi vos sia agradable . Amen . S. Pan. I. Cor. 10. Diràs aquí ab devociò lo Pare nostre .

Oraciò à Christo.

Amabilissim Jesus meu , jo vos adoro profundament en lo Cel , ahont regnau glo-

5

gloriòs , y en la Santissima Eucaristia , ahont vos volguereu quedar per mon sustento . Siau en mos pensaments , paraules , y obres ; que ab vostra gracia fermament estableesch viurer avuy , y sempre com à bon Christià , segons mon estat ; fer los acostumàts exercicis de devociò ; guanyar quantas indulgencias puga en satisfacciò de mos pecats ; y aplicarlas en susfragi de les animees de Purgatori , segons lo orde de ma obligaciò , y vostra santissima voluntat . Diràs aquí . Alabàt sia lo Santissim sagrament del Altar .

Oraciò à Maria Santissima.

Santissima Verge Maria , Mare admirable de Deu , y piadosa Mare de pecadors , jo vos adoro , y me dono , y entrego per fill vostre ara , y sempre , y per tota la eternitat . Guardaume Mare mia , com à cosa vostra , y no permetau , que visca , ni moria en pecat mortal . Amén . Diràs aquí . Benedita sia la Santa , è Immaculada Concepció de la Benaventurada Verge Maria . Per lo que Gregori XV . y Clement XII . conce
diren

dires cent anys de Indulgència , à mes de les concedides per Illustíssims de Espanya.

Oraciò à S. Joseph pera tenir una felix mort.

O S. Joseph dichosíssim , que partireu de est Mon en los suavíssims braços de Jesus , y de vostra dulcissima Esposa Maria! Socorreume , Sant Patriarcha , en la hora de la mia mort , sentme participant de eixa singular gracia. En vostres mans , vivint , y morint encomano mon esperit , Jesus , Maria , y Joseph ; peraque despès de esta vida , visca ab vosaltres una vida alegre en lo Palacio del Cel. Amen.

Oraciò al S. Angel de la Guarda.

Angel elegit per guarda mia,

Guardaume de tot mal en aquest dia.

Als que diran un Pare nostre , y Ave Maria al Angel de la Guarda concedì 40. dias de Indulgència lo Illm. D. D. Andreu de Orbe , any 1724.

Oraciò à S. Pau Apòstol.

O Glorios Princep , y Defensòr de la Iglesia S. Pau , à qui se encomana ab altissima providencia tot lo Univers ! Jo me en-

encomano à vos , com à devòt , y Confrare vostre. Siau mon Protector en totes mes necessitats ; peraque ni en vida , ni en mort prevalescan contra mi los Infernals Espírits. Amen.

Oraciò als Sants Patrons.

O Patrons , y Advocats meus , S. S. N. N. ! Defensaume avuy , y sempre de totes les tentacions , llibraume de tots los perills , y alcançaume ab vostra intercessió viurer , y morir en la divina gracia. Amen.

SUBINSTRUCCIÓ PRIMERA.

De la Oraciò Mental.

EN tot temps se pot oràr ; pero ningun es mes convenient , que lo matí ; perque està mes disposada la anima per la consideraciò de les coses celestials , y menos exposada à distraccions , antes de posar-se en lo comèrs , y tractes del Mon. En lo matí se empleava lo Penitent Rey Davit en la santa oraciò ab ben fundadas esperanças , que lo oïria lo Senyor. Psal. 54 Los Israélitas

litas , peraque pugnassen lograr aquell Man-
na del Cel , y divinas benediccions , era
menester , que matinassen , y lo replegas-
sen antes de eixir lo Sol , y donassen ador-
acions al Senyor . *Sap.* 15. Semblantment
deus tu matinàr , y prepararte , si vols re-
plegar les divines benediccions per medi
de la oraciò . La materia , que has de me-
ditar , lo temps , que has de emplear , y
com la has de tenir , ho dirà ton Con-
fessor , à qui deus comunicarho . Pero pe-
raque tingas à ma una breu consideraciò
pera cada dia de la setmana , y la retinges en
la memoria , peraque s'et present a cada
hora , si es possible , yà sia caminant , yà
sia treballant , yà sia conversant , accom-
panyantla quant estàs sol ab una ullada en-
vès lo Cel , te presento las seguentz consi-
deracions , tretas de la direcció de Sant
Francisco de Sales fol. 231. quals per ocu-
pàt , que estigas , podràs facilment practicar .

DIUMENGE.

Consideraciò.

O descans ! O gloria ! O felicitat eter-
na !

na ! Ay de mi que es possehirvos , y que
es perdervos !

Aspiraciò.

O Deu meu ! Pues me haveu formàt
pera gozar esta ditxa , daume gracia pera
mereixerla , y feu , que vostres Angels me
portian à la Gloria .

D I L L U N S.

Consideraciò.

Arribarà la hora de ma mort ; tot se
haurà passat ; què voldria jo haver fet alla-
vances ? Anima mia , executemho , sens
esperar mes . Es cosa vergonyosa , viuter
en un estat en que no voldriam morir .

Aspiraciò.

O Deu meu ! Daume esta constànt vo-
luntat , fins al fi ; vos la demano per la
intercessió de vostres Patriarchs , y Pro-
fetas .

D I M A R S.

Consideraciò.

Abrasarse pera sempre en los fochs
eterns , dels quals lo nostre no es mes , que
sombra ; acordar-se sens intermissió lo ha-
ver

ver pogut evitàr facilment tant espantosos tormentos , es una desesperació , que causa horror ; no obstant , açò mereix justíssimament lo menor pecat mortal.

Aspiració.

O Deu meu ! Traspassiu ma anima ab vostra sant temor , peraque la consideració dels castichs eterns , ly fassa coneixer la enormitat del pecat ; vos demano esta gracia per los merits de vostres invencibles Martyrs.

D I J O U S .

Consideració.

Qui pert sa anima , ho pert tot ; qui ofént à Deu , pert sa anima. O pecat , quantas perduas nos causas ! Que no puga jo aborrire quant mereixes ser aborrit !

Aspiració.

O Deu meu ! Aumentau en mi est odi , y feulo eficàs per intercessió de vostres Sants Confessors.

D I V E N D R E S .

Consideració.

Considera , ò anima mia ! quant des-

testable es lo pecat ; pues fou la Sanch de un Deu encarnat necessaria , peraque se perdonas.

Aspiració.

O Jesus meu ! No permetau , que ma poca correspondencia à vostras gracies , fassa inutils pera mi vostres treballs , y vostra mort ; imploro à est fi los favors de vostras purissimas Verges.

D I S S A P T E .

Consideració.

Mon intent es , arribar al Cel ; convè , pues , seguir lo cami , que condueix à ell. Un Caminànt passa , sens detenirse ; perque es Caminànt ; jo dech mirarme del mateix modo en la terra : est Mon no es pera mi mes que un lloch passatger.

Aspiració.

O Deu meu ! Feu , que jo suspiре sens cessar per ma verdadera Patria , que es lo Cel ; jo vos demano esta gracia per aquella Senyora , que es la Porta , y la Reyna del mateix Cel.

SUBINSTRUCCIÓN II.

Del Sacrifici de la Missa.

LA Religió no té cosa mes Santa, ni lo mateix Deu podria fer cosa majòr, ni mes respectable, que lo Sacrifici de la Missa. Y si atentament se consideràs quant se pert de no ohir est Sant Sacrifici, no hi auria Christià, que no lo ohis devotament tots los dies. Segons Sant Bernàt, qui ou devotament Missa, estant en gracia de Deu, mereix tant com si visitava la Terra Santa. Segons Eugeni Pontífice, aproveit mes per la remissió de culpa, y pena ohir devotament una sola Missa, que totas las oracions del Mon. Ni es de admirar, perque, segons Sant Albert lo Gran, es la Missa tan abundant en Mysteris, com lo Mar en aigues; lo Sol en atomos; lo Firmament en Estrelles; y lo Cel Empyreo en Angels.

No deixes pues de ohirla en quant te sia possible, y sens faltar à la precisa obli-

ga-

gació. Pero, què respecte deus tenir à vista de tant gran maravella! Ab que humilitat deus assifir devant de una Magestat tant adorabile! Què desirg tant ardent deus tenir de participar de estos divinos Mysteris! Què veneració no deus als Sagrats Altars! Què respecte à estas Augustas Ceremonias! Temian los irreverents aquella terrible sentencia de S. Pau. *I. Cor. 3.* que diu: *Si algú se desfacato en la casa de Deu lo perdrà Deu; perque lo Temple de Deu es Sant.* Y si castiga Deu als Profanadors de sa Casa, que castich se espera als que estàn ab irreverencia devant de sa Divina Magestat en lo Sacrifici de la Missa? Peraque evites, pues, distraccions, y no incorrias en estos castichs, te proposo lo metodo, que me ha paregut mes facil, y utilissim.

Al entrar en la Iglesia, prenèat aygua beneyta, dirás:

Aquesta aygua benehida
Me sia salut, y vida.

En nom del Pare, y del Fill, y del Esperit Sant. Amen.

Age-

Agenollat devànt lo Altar Major , o altre del Sagrament , rendidament adoràntlo , diràs :

Alabàt sia lo Santissim Sagrament del Altar. Amen.

Senyor , y Deu meu , entro en vostre Sant Temple , desitjós de benehirvos , y alabarvos : dirigu mos pensaments , ordenau mes paraules , y santificau mes obres , pera major gloria de vostra Magestat .

Verge Maria , Sant Titular de aquesta Iglesia , y demes Sants , y Santes , que en ella se veneren , dignaus presentar les mies oracions devànt de Deu , y alcançarme lo perdó de mos pecats ; perque me pesa en la anima , de haverlo ofés , sols per ser qui es , Bondat infinita . Aço practicaràs sempre , que vajes à la Iglesia .

Al principi de la Missa , diràs :

Senyor , jo jo indigne de acostarme à vostre Altar , pero com vostra misericordia me porte à ell , permeteu , que jo vos adore , y vos mostre lo dolor , que tinch de havervos ofés tantes vegades .

Al

Al Confiteor .

Rezaràs lo Confiteor després del Sacerdot , rebràs la Benedicció ab humilitat , y te excitaràs à la contrició de los pecats .

O Deu meu quanta bondat es la vostra en trebrem en vostre Santuari , y no prohibirme la entrada à vostre Tabernacle ! Jo vinch à presentarme en ell als peus de vostra justicia , pera demanarli perdó de mos pecats , clamant del intim de mon cor : Senyor , teniu misericordia de mi . Senyor , teniu misericordia de mi . Senyor , teniu misericordia de mi .

Al Gloria in excelsis .

Sants Angels , alabau à competència la bondat de mon Deu : vol baixar avuy del Cel à la terra , y naixer en ma anima , que es un lloch mil vegades mes indigne pera rebrel , que lo Estable de Betlèm .

A la Epistola .

Parlau , Senyor , perque vostre sirvènt vos ou ; inspirauine lo zel de vostres Profetas ; daume lo amor de vostres Apostols ; y feu , que cessen en ma anima tots los Oraculos ab vostra vinguda , cumplint dins de

de mi mateix tots sos desitgs , y promeses.

Al Evangel.

O Deu meu , jo tinch necessitat de llum ;
mentres estich en la presò de esta carn
mortal ! Feu , que vostra paraula illumine
mos passos , y resplandezca en lo camí
per ahont vaig , fins à arribar à ma Pa-
tria. Amen.

Al Credo.

*Rezaràs lo Symbol dels Apostols protestants ,
que vols viurer , y morir en la Fè , que nos
ensenyaren.*

Desde la oblació de la Hostia , fins à la elevació.

Oració de S Ambros abreviada.

Summo Sacerdot , Divino Jesus , que
vos oferireu com à víctima à vostre Pare
per lo perdó de nostres pecats ; y donau
vostre Cos , y vostra Sanch per alimènt als
homens miserables : vos suplico per est
mateix Cos , y esta mateixa Sanch , que
fou lo preu de nostra redempció , y per lo
amor , que mostrareu als homens en la ins-
titució de est Augusto Sagrament , que me
concedescan la gracia de acostarme à ell ab-
tot lo respecte , temor , y amor que dech.

P-

Penetràu mon enteniment ab una fé
tant viva , que jo cregua , y pense de est
Mysteri tot lo que vos me obligau à creu-
rer , y pensar.

Mortificau la lley de mos membres ,
que resisteix sens cessar à la de vostre Es-
perit ; peraque tenint lo cos casto , y lo
cor pur , bega jo est vi tant deliciós.

Aniquilau en mì lo esperit de superbia ,
duresa , blasfemia , enveja , contradicció ,
tibiesa , &c. donantme totes les virtuts
contrarias à estos vicis.

Y pera correspondre à vostre designe ,
que es salvàr tots los homens , jo vos ofe-
resch est sacrifici , y ma comunio , per la
salvació de tots. Vos presento també las
necessitats de vostra Iglesia , los gemechs
dels Catius , la miseria dels Horfens , la
indigencia dels pobres , lo langor dels ma-
lalts , la caducitat dels vells , los lüpirs dels
jovens , los desitgs castos de las Verges , y
lo trist estat de las viudas ; illuminau los
Infiels , y los Heretges ; convertiu los pe-
cadors ; feu be als que tenen lo cor recte ;
deiramau vostras misericordias sobre mos

B

Pa-

Parènts, y Amichs ; recompensau mos benefactoris ; cumpliu de gracies mos Enemichs ; y portaunos à tos à vostra Gloria. Amen.

A la Elevaciò de la Hostia.

Jo vos adoro , sagrat Cos de mon Senyor Jesu-Christ ; que en la Ara de la Creu foreu digne sacrifici per la redempcio de tot lo Mon.

A la elevaciò del Calser.

Jo vos adoro , Sanch preciosa de mon Senyor Jesu-Christ , que derramada en la Creu foreu oferta al Etern Pare per nostra salvaciò.

O Deu meu ! Feume participant ab vostra Iglesia de totes les gracies , que nos ha guanyat vostra mort , de la gloria de vostra Resurreccio , y del triunfo de vostra Ascensiò al Cel.

Los ulls de ma anima vos descobreixen per lo vel de las especies , que cubreix vostra Magestàt : est es lo Salvador del Mon , la veritat eterna del Pare , lo Home Deu tot entèr , que està invisiblement en la Hostia ; la sua Sanch , que està en lo Calser es

la mateixa que se derramà per nosaltres en la Creu.

O Deu meu ! Mudaume com mudareu lo pa , y lo vi , transformantme en vos ab la virtut de vostre amor . De impur transformàume en casto ; de avato en lliberal ab los pobres ; de colerich , pacient ; de violent , pacifich ; de presumit , humil ; de ingrát , regonegut ; de murmuradòr , piadòs ; y de indiferent , devòt .

Al Pater noster.

„ Lo dirás en vulgár , ponderant totes „ les peticions ab atenció ; te detindrás particularment en la que demanám lo pa de „ cada dia , entenentla en esta ocasió de la „ Santa Eucaristia .

Al Agnus Dei.

Cordèr de Deu , que trahèu los pecats del Mon , teniu misericordia de mi . *Tres vegades.*

Senyor , que sou nostra vida , nostra gloria , y nostra felicitat , llibráu ma anima de tots los perills , apartáula de totas las aficions ; peraque se unesca perfectament ab vos . Feu , que no vos perde després de ha-

verbos rebùt , y no vos donèu à ella per un momènt sol , sino pera sempre. Donàume una profunda humilitat , peraque habiteu en ella gustosament.

Al Domine non sum dignus.

Senyor , no so digne , que entreu dins mon interior ; pero digau una sola paraula , y ma anima quedarà sana. *Tres vegades.*

„ Combreigarás aqui espiritualment ab „ lo Sacerdot ; que consisteix en un desitg „ de combregar sacramentalmènt , dihènt :

Senyor , que sou tot amor , y baixáu à la terra pera comunicarvos als homiens , veniu dins mon eor , que ab ancias vos desitjo rebrier. O Jesus meu ! No dilatèu per mes temps vostra vinguda. Veniu , santificau ma anima , y prenèu possessió de tota ella ; peraque servintvos de habitació en la terra siau vos sa habitació en lo Cel.

A la Benedicció.

Benehiume , Senyor , peraque yo sia un Temple consagrát , que vos digneu després cumplir de vos mateix.

Al Evangelí de S. Joan.

O adorable Jesus , que alcáu als que o
re-

reben à la dignitat de fills de Deu ! A vos vinch ab est desitg. Després de haverme fet naixer de nou per la gracia en lo Sagrament de la Penitencia , feume caminàr en una nova vida , per vostre amòr , en la Eucaristia , pera unitme intimamènt ab vostra Magesttat ; peraque després , que haurèu habitat en mi per lo Sagrament de vostres Altars , puga jo gosar de vostra Gloria. Amen.

Explicació dels Mysteris de la Missa.

Peraque en la Missa estigas mes atènt , y sapias com es un Compendi de tota la vida de Christo , te poso aqui brevissimament la significació. Lo *Introit* , significa lo desitg , que los Sants Pares tenian de la vinguda del Senyor. Los *Kyries* , les veus dels mateixos Patriarcas , y Profetas , que demanavan à Deu esta vinguda tant temps desitjada. Lo *Gloria* , la Nativitat del Senyor. La *Oració* , que se segueix després , significa la Presentació al Temple. La *Epifòlia* , la qual se diu à la part esquerra del Altar , significa la predicació de S. Joan Baptista , que combidava als homens pera Christo. Lo *Gradual* , significa la conversió de las Gents per los Sermons de

S. Joan. Lo *Evangeli*, lo qual se llégeix à la part dreta del Altàr, significa la predicació del Senyor, que nos trasllade de la esquerra à la dreta; ço es de les coses temporals à les eternes, y del pecat à la gracia; y se porten juntament llums, y encèns, pera significar que lo S. Evangeli ha illuminat lo mon, y lo ha umplert del bon olor de la Gloria de Deu. Lo *Credo*, significa la conversió dels Sants Apostols, y altres Deixebles del Señyor. Les *Orations Secretes*, significan les ocultes traïcions dels Jueus contra Christo. Lo *Prefaci*, significa la entrada solemne, que feu Christo en Jerusalèm lo dia de Rams. Les altres oracions secretes, que van després, significan la Passió del Senyor. Lo *alcàr la Hostia*, significa la elevació de Christo en la Creu. Lo *Pare nostre*, significa la Oració del Senyor mentres estava clavat en la mateixa Creu. Lo *trencar la Hostia*, significa la ferida de la llança. Lo *Agnus Dei*, lo llanto de les Maries, quan baixavan à Christo de la Creu. La *Comunió del Sacerdot*, significa la sepultura. Lo *Post Communio*, qual se canta ab alegria, significa la Resurrecció. Lo *Ite Misericordia*,

sa est, significa la Ascensió. La *benedicció del Sacerdot*, la vinguda del Esperit Sant. Lo *Evangeli* del fi de la Missa, significa la predicació dels Sants Apostols, quant plens del Esperit Sant, començaren a predicar lo Evangeli per tot lo Mon: y així donaren principi à la conversió de las Gents.

INSTRUCCIO. II.

DEL QUÈ DEV FER LO CONFRARE entre dia.

Al odir les hores dirà:

ODolça hora per les anime, que ara entren en lo Cel à gosar de la vida eterna! Y baixant los ulls de la consideració al Infern: O amarga hora per les anime, que ara entren en la eternitat de pena! Gracias vos dono Senyor; perque no me ha succehit una tant horrenda desgracia: per ser vos qui sou, me pesa de havervos ofés, y en avant proposo (ajudat de vostra gracia) no offendreus: açò vos demano per la Sanch de Jesus, y merits de Maria Santissima. *Ave Maria.*

Al començar à treballar.

Senyor Deu meu, oferesch esta feynà à vostra major glòria, donau li la vostra benedició, peraque vos sia agradable.

Al tocar les Ave Marias, diràs:

Al primer toc.

Angelus Domini nuntiavit Mariæ, & concepit de Spiritu Sancto. *Deu vos salve Maria, &c.*

Al segon toc.

Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum Verbum tuum. *Deu vos salve Maria, &c.*

Al tercer toc.

Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. *Deu vos salve Maria, &c.*

„ Nostre Santissim Pare Benè XIII. en „ Breu de 14. de Setembre de 1724. conce- „ dì perpetuament à tots los Faels, que age- „ nolláts. y ab devoció resaràn dits versets „ al odir les Ave Marias, al matí, mitg dia, „ ò vespre cent dies de perdò per cada ve- „ gada. Y continuant esta devoció, als que „ verdaderament contrits, confessats, y com- „ bregáts, en un dia cada mes, per ells ele- „ gitòr, las resarán en lo modo, y temps

„ ex-

„ expressát, y pregárán per la pau, y con- „ cordia entre los Princeps Christians, ex- „ tirpació de les heretgies, y exaltació de „ nostra Santa Fè, concedì indulgencia ple- „ naria, y remissió de tots los pecats.

Antes de dinar, y sopar.

Demanaràs à Deu, donec sa benedicció sobre lo que has de menjar, y diràs estànt dret, pero ab devoció:

Benehui, Deu, est menjar,

Alimènt de nostra vida,

Per los merits de Jesus,

Y de la Verge Maria.

Menjaràs no per gust, sino per necessitat, y perque Deu ho mane, acordante, que te diu S. Pau: *Tant si menjes, com si beus, sia tot pera major Glòria de Deu. Cor. 10.* Y així, fent lo mateix, de que gustes, mercixeràs, per lo si ab que ho practicas.

Després de dinar, y sopar, diràs gràcias dihène ab devoció, y estànt dret.

Gràcias vos donam Senyor,

Del menjar de cada dia:

Donaunos la vostra gràcia,

Y després la eterna vida.

Ani-

Animàs de Purgatori,
Pues estàu tant afigidas,
Deu vos vulga consolar
Ab la sua rica vista. *Pater noster.*
Tots nostres difunts germans:
Gosian del etern descans. Amen.

Visita del Sagrament.

La Estaciò del Sagrament, consta de sis Pare nostres, sis Ave Marias, y sis Gloria Patris. Esta Estaciò anomenada *Major*, feta ab los braços estesos en forma de Creu es tant del agrado de Deu, que diguè Christo à S. Gertrudis: *Est modo de orar me es tant agradable, com fore agradable à un Rey, si un pobre Vassall ly posas, y conservas la Real Corana, y lo assentas, y restituas en son Trono Real.* Per est motiu los Pontifices Lleò X. Bul. 20. y 26. y Alejandro VI. Bul. 46. han concedit un mar de Indulgencias à tots los Faels, que en la Iglesia, y fora de ella, agenollats, o anant per camí, y en lo llit, o de qualsevol altre manera faràn dita Estaciò ab los braços en Creu, pregant per la uniò, y pau dels Princeps Christians, Exaltaciò de la Fè, y Extirpaciò de les heretgies, resant lo ultim

Pa-

Pare nostre per lo Pontifice, concedì esta Estaciò Major, vulgarment anomenada: *del ss. Sagrament.* Tot ho refereix lo Ilm. D. D. Simeon de Guinda, Bisbe de Urgell en la Doctrina fol. 178.

Visita dels sinch Altars.

Visitara's devotament sinch Iglesias, o Altars, o en defecte de ells sinch vegades un Altar, pregant à Deu per la uniò, y victoria dels Princeps Christians contra los Infieles, ab que conseguiras totes, y cada una de les Indulgencias de les Estacions de Roma, tant pera tu, com per modo de sufragi pera los Disfunts; en favor dels quals faràs dita visita, y oraciò. Se guanya 94. dies Indulgencia plena; se trau deu dies anima del Purgatori; y se guanyan també altres Indulgencias, com pots veure en la mateixa Butlla de la Cruzada.

Lectura espiritual.

Llegiràs algun llibre espiritual per un quart de hora, y est te aprofitarà tant com un Mestre, y Predicadòr continuo. Los Llibres, que has de llegir, ho dirà lo Confessor, lo qual coneixerà los que seràn pera tu més à proposit.

SUB-

SUBINSTRUCCIO I.

Del Santissim Rosari.

Diràs lo Rosari ahont millòr , y ab mes devociò pugues. Se diu lo Rosari: *Thresòr de vius, y Almoynèr del Purgatori,* per les moltes Indulgencies , que los Pontifices han concedit à sos Confrares , com es de veurer en lo Llibret compost per lo R. P. M. Fray Jaume Baròn del Orde de Predicadors. Lo podràs resar ab lo modo seguènt.

INTRODUCCIO.

Soberana Emperadora,
de Cels , y Terra , Maria,
daume favor , perque puga
ab la devociò mes viva
dir esta part de Rosari,
y los Mysteris , est dia.

PRIMERA PART, Que se deu dir Dilluns , y Dijous;

*Mysteris de Goitg.
En los Mysteris de Goitg*

la

la primera part explica
de vostra vida sagrada
las inexplicables dichas.

Primèr Mysteri.

Quant lo Fill del Etern Pare
vinguè à donàrnos la vida,
y elegi pera encarnarse
vostras entranyas Divinas.

Contemplant aquest Misteri,
dulcissima Mare mia,
vos oferesch un Pare nostre,
ab les dèu Ave Marias.

Segòn Mysteri.

Quant estant proxima al part
Isabél , vostra Cusina,
acudireu cuydadosa
pera ferli una visita.

Contemplant , &c.

Tercèr Mysteri.

Quant del Portal de Betlèm
en una pobre establia
nasquè nostre Deu infànt
per dar al Mon alegria.

Contemplant , &c.

Quart Mysteri.

Quant vostre Fill presentareu
al Temple , y al octau dia,
pera cumplir lo precepte
de la Lley , que no debiau.

Contemplant , &c.

Quint Mysteri.

Quant al Temple lo encontrareu,
que ab sa gracia peregrina
estava explicant als Doctors
de la lley las Profecias.

Contemplant , &c.

Oferiment.

Senyor Deu meu , Jesu-Christ,
gracias vos dono infinitas
per tant excessius favòrs,
que vostra Bondat Divina
obrà per amòr del home:
Y à vos Princesa Divina,
suplico per est Rosari,
me alcançeu quant necessita
ma anima pera salvarsé,
perque de vos assistida,
després de una santa mort
gosia de una eterna vida. Amen.

Salve Regina , &c.

Lle-

LLETANIA;

KYrie eleyson.
Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de Cœlis Deus.

Miserere nobis.

Fili Redemptor mundi Deus.

Miserere nobis.

Spiritus Sancte Deus.

Miserere nobis.

Sancta Trinitas unus Deus.

Miserere nobis.

Sancta Maria.

ora.

Sancta Dei Genitrix.

ora.

Sancta Virgo Virginum.

ora.

Mater Christi.

ora.

Mater Divinæ Gratiæ.

ora.

Mater Purissima.

ora.

Mater Castissima.

ora.

Mater Inviolata.

ora.

Mater Intemerata.

ora.

Mater Amabilis.

ora.

Mater Admirabilis.

ora.

Mater Creatoris.

ora.

Mater Salvatoris.

ora.

Virgo Prudentissima.

ora.

Virgo Veneranda.

ora.

Vir-

Virgo Prædicanda;
Virgo Potens.
Virgo Clemens.
Virgo Fidelis.
Speculum Justitiæ.
Sedes Sapientiæ.
Causa nostræ letitiæ.
Vas Spirituale.
Vas honorabile.
Vas Insigne Devotionis.
Rosa Mystica.
Turris Davidica.
Turris Eburnea.
Domus Aurea.
Fœderis Arca.
Janua Cœli.
Stella Matutina.
Salus Infirmorum.
Refugium Peccatorum.
Consolatrix Afflictorum.
Auxilium Christianorum.
Regina Angelorum.
Regina Patriarcharum.
Regina Prophetarum.
Regina Apostolorum.

Regina Martyrum.	ora.
Regina Confessorum.	ora.
Regina Virginum.	ora.
Regina Sanctorum omnium.	ora.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi. Parce nobis, Domine.	
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi. Exau- di nos, Domine.	
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi. Mis- tere nobis.	
¶. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.	
¶. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.	

OREMVS.

Deus, cuius Unigenitus, per vitam,
mortem, & Resurrectionem suam,
nobis salutis æternæ præmia comparavit,
concede quæsumus, ut hæc Mysteria Santissimo
Beatae Mariæ Virginis Rosario recolentes,
& imitemur quod continent, & quod
promittunt, assequamur. Per eundem Christum
Dominum nostrum. Amen.

SEGONA PART,

Que se dèu dir Dimars , y Divendres,

Mysteris de Dolòr.

La segona part expresse
los dolors , las agonias,
que vostre fill và patir
per salvár la anima mia.

Primèr Mysteri.

Quant Christo vá oràr en lo Hort
ab tant mortàl agonia,
que de son cos sacratissim
sanch , y àyqua despedia.

Contemplant , &c.

Segòn Mysteri.

Quant lligat en la columnà
pera objecte de las iras,
ab mes de sinch mil açots
fins als ossos descubrian.

Contemplant , &c.

Tercer Mysteri.

Quant fentlo tots Rey de burlas,
pera majòr ignominia
en son cap sagrat posàren
una corona de espinas.

Contemplant , &c.

Quart

Quart Mysteri.

Quant la Creu ly carregaren
en sas espatllas divinas,
y ab tant gran pès fatigat
fins al Calvari camina , &c.

Quint Mysteri.

Quant per redemir al home,
y donarli eterna vida
morí en una Creu clavat
lo Autòr mateix de la vida , &c.

Oferiment , y demès , com en la primera part.

TERCERA PART,

Que se dèu dir Dimecres , Dissapte y Diumenge.

Mysteris de Gloria.

Es esta tercera part
una suma peregrina
de las Glorias mes supremas,
que gosareu en la vida.

Primer Mysteri.

Quant gloriós resucità
Jesu-Christ al tercer dia,
deixant ab sa propria mort
la mateixa mort rendida , &c.

C.2

Se-

Segon Mysteri.

Quant puja triunsant al Cel
fentli també companyia
vestre desitg amoròs,
que ab grans ancias lo seguia, &c.

Tercer Mysteri.

Quant vinguè lo Esperit Sant
ab llenguas de foch divinas,
y à tots los Sagrats Apostols
infundi sabiduria , &c.

Quart Mysteri.

Quant Jesus vos puja al Cel,
acompanyant à porfia
los Angels , que os van jurar
Reyna de las Gerarquias , &c.

Quint Mysteri.

Quant la Trinitat Sagrada,
com à Reyna tant Divina,
vos corona ab la corona
de dorse estrellas lluhidas , &c.

Oferiment , y demés com en la primera part.

Maria Santissima , com refereix lo Dr.
Esteve Dolz Any Virgineo , 7. de Novembre ,
ensenya à un Jueu un hymne , que son
principi , posat en vers cathalà es lo seguent:

Aquell

Aquell Bellissim Espòs
sobre tot quant es criàt,
que sens tenir culpa alguna
tant sa Patria lo afrontà:

Ay dolòr!

sa sanch derramà per nostre amòr.

Del qual principi se prosegueixen los
Mysteris de Dolòr , per si acàs los vols resar
en esta forma.

INTRODUCCIO LA ACOSTUMADA.*Primer Mysteri.*

Trist orà à son Etern Pare
sobre la terra postràt,
suànt son Cos sanch , y aigua
fins à la terra regàr.

Ay dolòr , &c.

Segon Mysteri.

Lligat en una columna
fou cruelment açotàt,
tant , que son Cos hermosissim
queda tot desfiguràt.

Ay dolor , &c.

Tercer Mysteri.

De espines lo coronaren,

y

y sus puntas penetrants
desde aquella frònt divina
fins als ulls vàn traspassàr. Ay , &c.

Quart Mysteri.

Portant la pesada Creu
sobre sos muscles sagratis,
y una grossa soga al coll
fins al Calvari arribà. Ay , &c.

Quint Mysteri.

Per redimir de la culpa
à tot lo llinatge humà
morir volguè en una Creu
tot clavat de peus , y mans. Ay , &c.

Lo oferiment , y demès com en la primera part.

INSTRUCCIÓ. III.

DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE à la nit.

EN la nit per lo regular , pot mes comodament lo Christià recullirse , pera tançar las portas al tracte , y bullici del Mon , y comerciar , y tractar ab Deu los interessos de la sua anima. Aixi ho practicava lo Real

Pro-

Propheta Davit pera nostra ensenyança. *Psal.*

14. Tindràs , pues , un rato de oraciò mental
aixi com al matí , y no te escuses per les
ocupacions ; perque esta te es molt convenient.

Examen general.

Després , ò antes de retirarte faràs examen general de conciencia ; perque es tant profitós , que no hi ha Sant , que no lo aconselle. Imitarás ab açó al ciutat Propheta , que en las nits , à mes de exercitarse en la oraciò , examinava sa conciencia , y ab un verdader dolòr de sos pecats , limpiava son Esperit. *Psal 76. 7.* Se diu est examen general , perque en ell se examinan totas las faltas. Y pera ferlo ab acert seguiràs estos punts.

1. Havente agenollat , te persignarás , y donaràs gracias al Senyor , per los beneficis generals , y particulars , principalment per los rebuts en aquell dia. *S. Pau. Thes. 5.*

2. Demanaràs llum , y gracia per averiguar los pecats , y arrepentirte de ells.

3. Discurriràs , y averiguaràs les faltas , y les bones obres , que has fet en tot lo dia.

4. Per

4. Per les bones obres datás gràcias à Deu, á qui deus atribuïrlas; y per les males te humiliarás.

5. Te arrepentirás, faràs proposits de la esmena de la vida, y demanarás gracia pera cumplirlos ab lo acte de Contriciò.

Examen particular.

A més del Examen general, hi ha altre examen *particular*, en lo qual se examina una sola cosa. Est examen revelà Deu à S. Ignasi, *Exerc. fol. 62.* y es medi eficacissim pera desterràr de la anima algun vici, ó per plantàr en ella alguna virtut. Peraque tragues de ell lo fruyt mes necessari, ho comunicaràs al Confessòr, que conevida la tua necessitat, te determinarà de que te es mes convenient ferlo. Se redueix est examen als següents punts.

1. Havènt fet al matí proposit de guardarte de aquell vici de que te vols esmenar, demanaràs gracia à Deu pera recordarte de quantes vegades en ell has caigut.

2. Pensaràs desde que feres lo proposit, quantes vegades has comès aquell delicto.

3. Te mouràs à dolòr de havèr caigut,

de-

demanantne perdó à Deu, y proposant no caurer en avànt en ell ab la gracia del Senyòr.

Antes, pues, de retirarte faràs est examen (que també al mitg dia aconsellen los Sants.) Si te apàrt be, podràs juntarlo, y fer-lo al mateix temps, que lo general, sent examen del particular vici, ó virtut en lo punt del examen dels pecats. No deixes de ferlo, y feslo com vulgas.

Al voler anar al llit, diràs agenollat:

Oraciò de S. Bernàt abreviada.

Ex Bib. SS. PP. tom. 15.

Gracias vos dono, Deu Omnipotènt, y Misericordiòs, que me haven guardat en aquest dia: Suplico, me deixeu passar esta nit sens ningun pecat, ab un dols descàns; peraque venint lo matí, alcàntme pur, y diligènt, à vos, Deu meu, puga rendir alabanças.

Oraciò.

Visitau, vos suplico, Senyor, aquesta habitaciò, apartau ben lluny de ella tots nos-tres

tres

tres enemichs : vostres Sants Angels habiten
en ella ; los quals nos guarden en pau , y vos-
tra benedicciò sia sobre nosaltres sempre.
Per los merits de Jesu-Christ , Senyor nostre.
Amen. *Aqui diràs lo Pare nostre, Ave Maria,*
Credo , y Confessió Generàl.

*Ans de pujar al llit te senyaràs , y acabaràs
dihènt:*

Una nit quieta , y acabàr santament,
Me concedesca lo Senyor Omnipotènt.
Y tots mos difunts germàns
Gozian del etern descàns. Amen. *Pater noster.*

Al posar-te al llit.

En Nom de Deu Pare , que me ha criàt,
y del Fill , que ab lo preu de sa Sanch me ha
redemit , y del Esperit , que me ha santificat,
me poso al llit ; al qual sia tot honor , y
gloria pera sempre. Amen.

INS-

INSTRUCCIO IV.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde à si , cada setmana.*

SAntificaràs les Festes (à mes de oïr devo-
tamènt la Missa) acudint à alguna Con-
gregaciò ; y principalment à la Ensenyança
de Doctrina Christiana de nostra Confraria,
ahònt , à mès de aprender , ò perfeccionar-
te en lo necessari pera salvarte , podras gua-
nyar un tresor inexplicable de Indulgencias.
En los dies de Festa has de assegurar ta sal-
vaciò , que es lo unich negoci , que tota la
vida havèm de procurar. Açò nos ensenya
S. Pau, dihènt : *Vos suplicam , germàns , que es-
tieu quiets y fassau vostre negoci.* Com qui diu:
Atenèu ab Iossiego al gran negoci , que te-
niu entre mans , que es , salvarvos. Emplea
les Festes , pues , en lo servey de Deu , y ne-
goci de ta salvaciò , yà que los demès dies
del any se franquejan als negocis de les co-
ses del Mon. Aixi lograràs lo fi , perque Deu
ha destinat les Festes , que es , com diu S. Pau ,
pera-

peraque los Catholichs , abnegantse à les coses terrenes , se empleen en obres de pietat , y de devoció Christiana .

Faràs los Exercicis de mortificació , que te permetia ton Director ; com dejunar los Divendres , y Dissaptes , &c.

Te confessaràs , y combregaràs una vegada cada setmana , com aconsella S. Agustí , y mes , si apàr bè à ton Pare Espirituàl ; perque de ninguna altra devoció deus tenir mes confiança pera salvarte , que de la freqüència de estos Sagramènts . O quant reprehensible es la peresa en frequentarlos ; pues ahont no falte la voluntat , apenas may falte la ocasió , perque lo verdader amòr de Deu sab vencer tots los destorbs ! Peraque los rebias , pues , fructuosament , practicaràs lo que prescriben les dos seguents subinstruccions .

SUBINSTRUCCIÓN I.

De la Confessió.

SI morts impenitent , te perdràs . Y si fas una verdadera penitencia , te seràn perdonats tots los pecats , encara que sian mes

mes , que los gràns de arena . *Ezech. 18. v. 30.* Pero has de saber , que peraque la Confessió sia valida , y fructuosa , dèu ser accompanyada de algunas circumstàcias , que son : Examen , Dolòr , &c. Y qui se confesse sens elles , á mes de no quedàr perdonat , comèt un horrible sacrilegi .

Examen.

Lo examen de conciencia dèu precehir la Confessió , y qui per falta de examen , olvide algun pecat mortàl , peca mortalment . En tot lloch pot fersé lo examen , pero es molt convenient , retirarso en un puesto secret pera fetlo , y alli agenollát , ab un profundo silencio de la anima , regoneixènt la grandesa infinita de Deu , y humiliantse , demanar per lo acert , sa divina assistència , di hent ab feryòr .

Gracia.

O Pare Celestial ! Vinch à llançarme als peus de vostra Magestàt pera tornar en vostra gracia . Ja conèch , que no so digne de compareixer en vostra presència , per mos graves pecats . Pero en la reflexió de mos desordes , que ab remordiments me opriimeixen , me acordo de vostra bondat , y de vos-

vostra misericòrdia. No volèu la mort del pecadòr, sino , que se convertesca. Sufriume, pues , en vostra presencia , daume gracia pera fer b è lo examen de mos pecats , y llum pera ben coneixerlos ; peraque aixi , arrepentintme de ells , y confessantlos degudament , alcancia vostra tant amable amistat , y se alegría tot lo Cel de ma Conversiò . Amen.

Aqui faràs lo examen per los Manaments de la Lley de Deu , per les obligacions del estat , y per los empleos , que has tingut; pensant b è en que has pecat , per pensaments, paraulas , obras , ù omissions ; y deteninte lo temps necessari à negoci de tanta importància.

Dolor , y proposit.

LO dolor ha de ser , ò de contriciò , ò à lo menos de atriciò , lo qual encara que la Confessiò sia solament de pecats venials , es necessari. En est punt falten los que se confessen com per costüm , sens particular atenció , ni pesar de las culpas. Repetiras, pues , molts actes de contriciò , que sols per ferne un be , es menester la gracia de Deu , y molta aplicaciò nostra.

La

La verdadera contriciò borre los pecats jà antes de la Confessiò , pero ha de ser ab proposit de confessarse , y de esmenarse. La atriciò no borra los pecats , ni justifica , sino se junta ab lo Sant Sagramènt. Tant necessari es lo proposit de la esmena , que si no es verdadèr , la Confessiò es sacrilega. Examinaràs , pues , b è , quin es lo motiu de recuarer en los pecats , y proposaràs firmament evitèr aquella ocasiò ; perque de altra manera , no serà lo teu proposit verdadèr , sino pura veleitat. Per assegurár lo dolor , y proposit , dirás de cor , imediatament del examen:

Confesso , Deu meu , que he pecat ; pero , ò quantas vegadas ! Ab pensamènts , ab paraulas , ab obras , ab omissions. Ja vos demano perdò , dient ab lo mes viu l'entiment de mon cor : *Senyor meu , Iesu Christ , &c.* fins à acabàr lo acte de contriciò.

Consideracions eficacissimas per excitarse un à verdadera Contriciò.

Diràs de tot ton cor : *He pecat , Pare meu , contra vos , y en vostra presencia . Luc. 15. 21.* Pero , com vos dich Pare , quant me re-

regonech indigné de anomenar me fill vostre? Perque per los molts pecats, que he comès, à vista de vostres ulls, he degenerat à fill del Dimoni. Ha miserable de mi! Y com he estat tant ingrát à un Pare, que ha empleat en mi tant amor!

He pecat contra mon *Criador*; que me donà lo sèr, y me ha conservat tots los moments de ma vida: y jo al mateix temps lo ofenia ab lo mes enorme atreviment.

He pecat contra mon *salvador*; que me ha donat tants medis pera salvarme: y jo ingrát, he usat mal de ells, servintme dels mateixos medis pera ultrajarlo.

He pecat contra mon *Redemptor*; que me rescatá, pagant tots mos deutes ab infinitat de penas: y jo en lloch de allaugerarli la suma, lay he aumentada ab nous pecats, provocantlo à suffrir nous dolors, y penas, si fos capas de partirlas.

He pecat contra mon *Espòs*; que derramà tota sa sanch per desposarse ab ma anima: y jo la he venuda al Dimoni, per un instant de lasciu, y brutal deleyte.

He pecat contra mon *Rey*, y *Senyor* ab cri-

crimen de lesa Magestat: pues he ideat traurel de son Throno, pera introduhir, y adorar en ell lo Idol de mos infames gustos.

He pecat finalment contra mon *Deu*, à qui dech amar sobre totas las cosas, per sa incomparable hermosura, y bondat infinita: y jo me he enamorat de las Criaturas vils, y brutas, plenas de miserias, y fealdats.

Ha mon *Deu*! y com me sobra la rahò pera desferme en llagrimas; y pera fer, que mon cor se trencà à trossos ab una veraderra contricio. O quant dech temer, que si ara no ploro, autè despès de plorar ab llagrimas de foch, que abrasaran mon cos, y anima per una eternitat! Qui, pues, donara llagrimas à mos ulls, que basten à borrar tots mos pecats? Solament vos, Senyor, ho podeu fer, ferint mon cor empeditnit, ab la vara de vostra gracia. Donauuela per las entranyas de vostra misericordia, que ja estich disposat, y resolt de confessar tots mos pecats als peus del Confessor, pera conseguir la absolucion. Acceptau estos actes de arrepentiment, que tinch intencio de fer, al mateix temps, que mos llabis pronunci n

següents paraulas : *Senyor meu Iesu Christ,*
&c.

Confessió.

LA Confessió ha de ser *entera*; perque un sol pecat mortal, callat per vergonya, baixa pera condemnarte. *Clara*, no posant excusas en los pecats; perque aquell sant lloch, no es per escusarte, sino pera acusarte. *Breu*, no contant historias, ni cosas à la confessió no pertanyents. Buscaràs després un Confessòr docte, prudènt, y virtuós; y si açò practicas, faràs ab la gracia del Senyor una confessió saludable, y santa. Quant vulgas anar à confessat diràs antes, de cor:

Oració.

O Jesus Clementissim ! Que atenguereu à la suplica del Publicà, à las llagrimas de la Magdalena, y à la petició del lladre penitent. Vos, que rebèu ab los braços oberts à tots los pecadors, que imploren vostra clemencia : jo espero, que fareu à est pecadòr la mateixa gracia. Compadeixeu, pues, de mi, segons la multitud de vostras misericordias. Guiame à una verdadera penitencia, à una pura confessió, y à una digna satisfacció de tots mos pecats. Amen.

Ver-

Verge Santissima, Angel de la mia Guarda, y Sants, y Santas del Cel, assistiu me ab voltra intercessió poderosa; peraque puga jo fer dignament ma confessió. Amen.

Després de haverte així preparat, te acostaràs al Confessonari ab tota humilitat exterior, è interior. Deuse tenir en tot lo modo de un reo, y mirar al Confessòr, qualsevol, que sia com al mateix Jesu-Christ, perque tè son lloch, y lo representa. Agenollat als peus del Confessòr, te persignaras, y senyaras devoràment. Diràs la Confessió general : *Io pecador, &c.* fins á las paraulas: *y per tant jo prebi*, exclusivament. Després diràs : Pare, tant temps, que no me he confessat, &c. Vaig cumplir la penitencia, &c. Me acuso en lo primèr Manament, &c. declarant tots los pecats del modo, que los tingas en la conciencia, diènt lo numero, la especie, y circumstancies necessarias. Y si desde la ultima Confessió, no has comès pecat algun, te acusaràs de algun de la vida passada, pera dar materia certa à judici del Confessòr.

Haventhe acusat de tots los pecats, po-

drás concluir de esta manera: *A mes dels pecats, de que me he acusat, me acuso dels que no tinc coneixement, dels que se me hajen oblidat, y de tots los que he cometes en la mia vida. De tots demano à Deu perdó, y à vos Pare absolució, y penitencia.* Y luego dirás: *mia es la culpa*, fins al fi de la Confessió. Mentre lo Confessor dirá lo *Misereatur, &c.* procurarás de fer un acte fervorós de contrició. Després atendrás lo que te dirà, y advertiràs notarás be la penitencia, que te serà donada; la acceptarás ab humilitat, y ab intenció de cumplirla lo mes prest, que pugas. Quant rebrás la absolució per ma del Sacerdot, convé, que cregas (pera usárt de las paraulas de S. Chrisostomo) que la mà del mateix Deu està estesa invisiblemènt sobre tu: mira ab quanta humilitat deus estar. Al mateix temps, posanthe ab lo cos inclinat, faràs lo Acte de Contrició. Rebuda la absolució, tèn aniras devànt lo Altàr, y dirás ab fervor:

Oració.

Suplico, Senyor, vos sia agradable esta mia Confessió. Suplescan los merits de vostre preciosíssima sanch tot lo que en ella pot fal-

saltàr; peraque aixi com vostre Ministre acaba de donarme la absolució de mos pecats en la terra, aixi vos me tingau per absolt plena, y perfectament en lo Cel. Amen.

Satisfacció.

SE ha de tenir animo de satisfér, antes de la absolució; perque es part essencial del Sagramènt. La satisfacció de obra, ço es, lo cumplir la penitencia es part solamènt integral. Esta la cumplirás quant antes pugas, y ab molta devoció, considerant, que en aquella penitencia leve, se te ha commutat la pena éterna del Infern, si es per pecats graves; y la temporàl del Purgatori, si es per pecats venials. Quant la voldràs cumplir, la oferirás del modo seguent:

Oració.

O Etern Pare! Jo vos oferesch en cumpliment de la penitencia, que me ha donat lo Confessòr (*aqui anomenaràs lo que se te ha dàt per penitencia*); pero, com no es suficient per la gravedat de mas culpas, y no tinch ab que satisfervos, vos oferesch tots los merits de Jesu-Christ, vostre fill, que ha volgut donarmels, y son de un preu infinitament

mènt major, que la gravedat de mos pecats, y los de totas las Criaturas. Vos presento tambe los merits de la Santissima Verge, del meu Angel de Guarda, de tots los Serafins, Profetas, Patriarcas, Apostols, Martyrs, Confessors, Verges, y de tota la Cort Celestial, y Justos de la Terra. Acceptauos, Senyor, y dignaus donarvos per totalment satisfet. Amen.

SUBINSTRUCCIO II.

De la Comunió.

Pensa, quant vas à combregar, que si rebs la comunió en pecat mortal, te fas reo del Cos, y Sanch de Christo, com diu S. Pau. Y que à mes de la disposició necessaria, sens la qual la Comunió seria sacrilega, y un dels majors pecats, que se pot commeter, deus procurarà també la disposició molt important, que es, actual devoció, actes de humilitat, Fè, esperança, y desir, y estar net dels pecats venials. De esta manera, menja freqüent, y ab devoció de est pa Divino, com lo mateix S. Pau te aconselle:

I. Cor.

Llaf-

Llastimava lo cor del Piadòs Kempis la poca devoció, ab que en son temps se combregava, y la tibiesa, ab que anavan a rebrer à Christo Sacramentat: y tindria major compassió de estos temps, en que la poca frequencia, ab que se combrega respecte de la Primitiva Iglesia es prova de major indevoció. Fem com los Israelitas, que tenian mes apetit del pa de dolor, y gust de la carn, que del Manná, Symbol de aquest Augusto Sagrament. Gustemlo, y veurem, diu lo Real Profeta, quant suau es lo Senyor. Per exitar ton gust, te proposo las Consideracions següents, ab que facilitaràs los actes, te he recomanat.

Consideració I.

Qui vè, y à qui se ha de rebrer.

Considera, que qui vè, es nostre Senyor Jesu-Christ, verdader Deu, y verdader home, nostre Pare, y nostre Germà, lo Espòs, Protectòr, Consolador, perfect Amich, y Mètge de nostras animas.

Con-

Consideració 2.

A qui vè.

Considera, que vè lo Senyòr à una criatura baixa, abominable, superbiosa, orgullosa, la mes ingrata del Mon, que ha ofés à son Deu ab tanta manera de pecats, y se ha fet indigna de rebrel.

Consideració 3.

Pera que vè Deu à nosaltres.

Considera, que vè per comunicàr la sua Divinitat à tots los homens en particular, si dignament lo reben.

Vè pera comunicár à qui lo reb ab amòr, la abundancia dels infinits merits de sa vida, y mort; pera enriquirlo ab los thresors; pera santificàr son cos, y anima; pera ferlo viurer ab una vida del tot divina, ab proporción, com la sua.

Vè pera mostràr als Angels, als homens, y à totes las Criaturas del Univers lo desitg incomprehensible, que té de comunicarsé, la extenció de sa Misericordia, y lo amòr infinit, que té al home, entrant en ell ab un abatiment tant prodigios.

*Ac-**Acte de Goitg.*

O que inefable motiu de goitg pera ma anima! Que motiu de un contento sumo, possehir al fill de Deu, Senyor nostre, son cos, sa anima, sa Divinitat, y possehirlo tant intimament, y pera fins tant desitjables!

Acte de desitg.

Veniu, pues, veniu desitjàt de mon cor! Mon cos, y ma anima vos desitjan ab tot lo afeçte imaginable: veniu, entràu en la mia anima, y purificaula; entràu en mon cos, y santificaulo; habitau en mi, y jo en vos, peraque en vos transformàt, visca en vos, y per vos eternament.

Acte de oferiment.

O Deu meu! Jo vos oferesch esta Santa Comunió pera major gloria vostra, pera salvació de ma anima, y per las de tot lo Mon, especialmènt (*aquí expressarás lo si, ó la anima, per qui tens devoció de aplicarla*) y per conseguir lo que mes me convinga, per degudament servirvos.

Invocació à Maria Saniissima, y Sants.

O Gloriosa Verge! Mare de mon Salvador,

dòr , à qui jo ara desitjò rebrer , implorau per mi sa divina misericordia , peraque me rebia ab pau , me unesca ab ell , y jo sia una anima , segons son cor .

Angels , Archangels , Throns , Domina-
tions , Principàts , Potestàts , Virtuts del
Cel , Cherubins , y Serafins , tots los Sants ,
y Santas de Deu , principalment mos Pa-
trons , intercediu per mi , peraque digna-
mènt puga rebrer à mon Senyor Jesu-Christ
en la Santa Comuniò .

O bon Jesu ! Pues sou lo cami , veritat ,
y vida , mostraume lo cami , que dech pen-
drer per arribar à vos . Pero ay de mi , ô
Adorable Redemptor ! que me regonech in-
finitamènt indigne de acolstarme à Vos , y
rebrervos , no sols per lo baix de ma natura-
lesa , sino per la gravedat , y numero de mos
pecats , per mon poch dòr , poch amor ,
per ma insensibilitat , negligencia , y tibia-
sa . Jo , pues , ô Deu meu ! French tots mos
pecats , y los poso en vostres sagrades llagues ,
peraque en elles sian aniquilats . Los tiro al
foch admirable de vostre amor , peraque os
digneu de consumirlos . Los llanço al aby-
me

me infinit de vostres misericòrdies , peraque
vos digneu de sumergirlos en elles , y no
comparegan mes . Tots los aborresch , Se-
nyor , los detesto ab lo mes viu sentimènt ,
y los confesso à vostra Magestàt .

Quant lo Sacerdot obrirà lo Sacrari , di-
ràs profundamènt postrát : *Io pecador , &c.*
Després confessant la tua indignitat , de re-
brer tant gran Senyor , diràs tres vegadas ab
lo Sacerdot : *Senyor , jo no so digne , que entreu
dins mon interior : pero digauho tant solament
de paraula y ma anima queuari lana* Després di-
ràs : *Vostre cos venerable , y vostra sanch preiosa ,
Senyor meu Jesu Christ , guardia mon cos y ani-
ma en la vida eterna . Amen* Presa la Sagrada
Hostia , la engulliràs sens mastegarla , ni de-
tenirla en la boca . Si sens donar gracies , ha-
vent combregat , ten vas de la Iglesia , has
de temer , que no te succehesca lo que diu
Davit de aquells , que després de haver men-
jat , tenint encara lo bocí en la boca experi-
mentaren la ira del Senyor . *Psal. 77. v. 30.*
Diràs , pues , després de haver combregat
ab lo major fervor possible :

Acte de adoració.

Vos adoro, Redemptor meu, aquí dins de mas entranyas. Adoro ab lo mes gran respecte, y ab la mes profunda reverència, que puch à vostra Santissima anima, vostre puríssim cos, vostra preciosissima Sanch, y vostra inefable Divinitat. Unesch mes adoracions ab les que vos actualmènt rebeu en lo Cel de tots los Benaventurats, ab las que Vos actualmènt rebèu en lo Cel de tots los Benaventurats, ab las que vos han donat, y datàràn las criatures en la terra, y especialmènt ab los honors, obsequis, y reverèncias, que vos, Jesus meu, en tota vostra vida haveu fet à vostra mateixa Divinitat.

Acte de Admiració.

O Soberana, è incomprehensible Magestat! Que vos dignau visitar à la mes vil, y mes indigna de vostras Criaturas! Jo estich assombrat ab la consideració de est favor inexplicable.

Acte de acció de gracies.

O Salvadòr meu! Ab lo major regoneixement vos dono gracies per tant gran benefici. Pero, si no so capas de agrahir lo mes

pe-

petit de vostres favors, que farè per est, que acabo de rebrer, que sou Vos mateix ab totas vostras infinitas perfeccions? Acceptau, vos suplico, totes las accions de gracies, que vos donava vostra dulcissima Mare, després de las Comunions; les mateixes, que Vos donareu al Etern Pare, quant instituhireu aquest Divino Sagramènt; y to-
tas las que vos han donat, donen, y dona-
ràn eternamènt totes las criatures.

Acte de amor, y oferta.

O mon Jesus! Pues tot vos haveu donat à mi, jo me dono enteramènt à Vos. A Vos entrego aquesta ma anima ab las potencias; est mon cos ab sos sentits; y tot quant so-
tinch, y tindrè en avànt. Primèr morir, Se-
nyor, que deixar de ser vostre; perque vos amo ab tot mon cor, y ab totes mas forces.

Acte de petició.

O mon Amable Jesus, que estau en mitg de mon cor! Vos sabeu lo que me falta. Sa-
beu, que sens Vos no puch res, y ab vos ho
puch tot. Moveus, pues, de ma miseria; so-
corràt mas necessitats: donaume fortalesa
per vencer las malas inclinacions, principal-
ment

mènt (Aquí anomenaràs les inclinacions , o passions , que mes te dominen .) concediu-me totes les virtuts , que necessito ; sobre tot , la remissió de mos pecats , y la gracia de no tornarlos à cometre ; peraque vivint , y morint santament , vos puga després veureus , adorar , y amar per tota la eternitat . Amen .

Altre acte de petició , tret de una oració de S. Thomàs de Aquino .

Vos suplico , Deu meu , que aquesta Santa Comuniò , no sia per mos pecats oca-
sió de mon castich , sino saludable inter-
cessió per lo perdò ; me siaarma per defensa
de la fé , y escút de ma voluntat ; sia dester-
ro de mos vicis ; augmènt de la humilitat , y
demès virtuts , de que necessito ; defensa de
mos enemichs , visibles , è invisibles ; pacifi-
cació de tots mos moviments , tant carnals ,
com espirituàls ; y medi segùr per arribar à
Vos , un , y verdader Deu , que sou lo dit-
xòs si , consumació , y corona de tots mos
desirgs ; goitg sempitern , consumada ale-
gría , y felicitat perpetua .

Feume Senyor aqueixa gracia , per los
merits de Jesu-Christ , Fill vostre , y Senyor
noste . Amen .

SUBINSTRUCCIÓN III.

De la Corona del Santissim Sagramènt.

LO Dijous podràs resar la Corona del SS. Sagramènt , ab intenció de guanyar las immensas indulgencias , concedidas per las alabancies , ab que se obsequia Christo Sacramentat . Serà també molt del cas , resar est devòt exercici després de la visita del mateix Sagramènt , en lo temps de la Missa , al donar gracies per la Comuniò , al accompa-nyar lo Viatich als malalts , y sempre , que està exposat lo Senyor .

Es la Corona del Sagrament , un hermo-sissim ramellèt de determinadas alabancies , que se ofereixen à nostre Senyor Jesu-Christ , en correspondencia à las excessivas finesas , que obrà , deixàntnos lo Augustissim Sagra-ment del Altàr . Té esta corona Finch parts , y conté Finch desenes de alabancies , les quals se rezen ab la norma , y ab los mateixos grans del Rosari de Maria Santissima , la qual , sens dubte , tindrà à be , y à molta gloria sua , que lo instrument mes propri pe-

pera las glorias, serveasca també , á sos temps
pera las alabanças de Jesus, Fill seu molt
amát.

*Se pren pues lo Rosari, y despès de persig-
narse, se diu de esta manera:*

O Amabilissim Jesus! Jo vos dono in-
finitas gracies per la Institució del SS. Sagra-
ment del Altár. En agrahiment vos oferesch
un acte de adoració , y deu alabanças.

En lloc del Pare nostre, se diu una vegada:

O Sagrat Mysteri
del Amor immens!
feu, que en vostra gracia
tots vos adorém.

Per Ave Maria, se diu deu vegadas:

Sia per sempre alabát
lo Santissimi Sagrament.

Si se resa à cors , se respón : De tots semi-
pre alabát sia en la terra , y en lo Cel. *T al-*
*Pare nostre, se parteix la Cipla : O Sagrat Mys-
teri, &c. Per Gloria Patri, se diu:*

Gloria eterna al Pare,
Gloria al Fill Etern,
Que la eterna vida
deixa en alimient.

*y gloria al Espirit Sant dei-
gloria eterna Amen.*

Estas sinquanta alabanças
ab fervor devòt ofresch;
O bon Jesus ! En corona
del Augusto Sagrament.

No mireu ma indignitat,
quant vos rebia , humil vos prech,
que logre ma anima l' fruyt
de aquest tant alt Sagrament. Amen.

SUBINSTRUCCIÓN IV.

*Del Trisagi en gloria de la Trinitat
Santissima.*

En los Diumenges , com son dies espe-
cialmènt del Senyor , podras exercitarre en
fas alabanças , dihent lo Trisagi del modo
seguent.

*Després de persignarte , y senyarte , faràs un
Acte de Contricació y despès diràs:*

Ma oracio , Senyor,
Oiu molt propici,
De est mon exercici,
Trisagi de amor.

Hymne.

Jà lo Sol ardent se aparta,

E

Y

Y així, llum perenne unida,
En nostres cors infundiu
Amor, Trinitat Divina.

Ab hymnes vos suplicàm
Al principi, y si del dia,
Que en los Cels vos alabém
Entre Sants, ab vostra vista.

Al Fill, al Pare, y à Vos,
O Esperit Sant de ma vida!
Ara, y sempre se vos donian
Moltas Glorias infinitas. Amen.

Luego dirás lo Pare nostre, Ave Maria, y
després nou vegades: Sant, Sant, Sant, Se-
nyor Deu dels Exercits: plena està la terra
de vostra Gloria. Alabança ab que và veurer
Isaías saludar los Serafins à la Trinitat Sagra-
da, y després:

Gloria al Pare, Gloria al Fill, Gloria al
Esperit Sant.

Açò se diu tres vegades nou, fins à vint y
set, interpolant en cada nou un Pare nostre, y
Ave Maria, y acabat se diu lo següent:

A vos Deu Pare, à vos Fill, a vos Espe-
rit Sant, Santa, é individua Trinitat, de tot
cor confessàm, alabàm, y benehim: à vos
se donie Gloria per los sigles.

V.

V. Benehim al Pare, al Fill, ab lo Esperit
Sant.

ix. Alabém, y exaltelemo per los sigles.
Oració.

Omnipotént Magestàt
Sempiterna, Deu amable,
Tres Personas (o inefable !)
En una Divinitat.

Confessànt tal veritat
Catholica, y venerable,
Protegiunos favorable
En tota necessitat. Amen.

INSTRUCCIÓN V.

**DEL QUE HA DE FER LO CONFRARÉ
en orde à si cada Mes.**

L Legiràs cada principi de Mes esta regla
de vida, per veure com la observes;
y si en açò has faltat, proposaràs lo obser-
varla millor en avànt.

Per molt ocupat, que estigas, conferi-
ràs ab lo propri Director lo estat de la tua
Anima.

Celebratás ab exercici de major pietat, y devoció la Festa del Sant, que auras pres per particular Patiò de tot lo Mes.

INSTRUCCIO. VI.

DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE en orde à si cada Any.

PEndràs la Butlla de Indulgencias; perque fose omissione detestable, perdrer per tant poch un infinit tresor.

Te disposarás per las Festivitats mes solemnnes ab particulars exercicis, com dejunis, Noveras, mes Oració, y lectura de aquella Festa, ó Mysteri.

Celebratás ab particular devoció les Festes de Christo, y Maria Santissima, visitant alguna Iglesia, ó Altàr de sa Invocació, y confessant, y combregant aquell dia.

Fairás la Confessió general desde la ultima ben feta. Pera que te sia facil lo examen pedras usárt del següent Interrogatori; pues lo que en ell falte, ja ho suplirà lo Confessor.

'En lo primer Manament examinarà cada hu:

Si ha fet alguna Confessió sacrilega per havèr callat voluntariament algun pecat mortal; ó per no haver fet lo degut examen; ó per falta de dolor, y proposit de la esmena de la vida.

Si sab, y enten la Doctrina Christiana: y lo Acte de contricio per demanar perdó a Deu.

Si ha fet actes de Fé, Esperança, y Caritat en los temps, que tenia obligació.

Si voluntariament ha judicat, dubtat, ó dit alguna cosa contra la Santa Fé. Si ha llegit, ó ha tingut en son poder llibres prohibits per los Prelats de la Iglesia, ó Tribunal de la Santa Inquisició.

Si ha desesperat, ó desconfiat de la misericordia de Deu, creyent en son interior, que Deu nol perdonará per los enormes pecats, que ha comès. Si ha confiat vanament, que lo perdonarà sens fer penitencia, ni deixar lo pecat.

Si ama mes a Deu, que totas las cosas; ciò es, si està ab tal resolució, que si tot lo Mon fos seu, lo abondanaria tot, per no per-

perdrer la gracia , y amistat de Deu. Si ha confiat mes de las Creaturas , y coses de aquella vida , que de Deu.

Si ha cregut en somnis , adivins , més presagis , o supersticions. Si te fet algun pacte ab lo Dimoni ; o après algun mal art ; o ha curat homens , o animals , ab oracions , en psalms , o supersticions.

En lo segon Manament.

Si ha fet algun jurament ab mentida , o dany grave de tercera persona. Si ha instat a algú , que jurás fals. Si ha jurat de fer alguna cosa mala , y si fou ab intenció de cumplirla.

Si ha blasphemát , o renegat , indignantse , o dihent coses de ignominia contra Deu , o dels Sants : y si fou assentint hereticament á lo que deya.

Si ha deixat de cumplir los vots , o juraments , que te fets , podentlos cumplir.

En lo tercer Manament.

Si per sa culpa ha deixat de oïr Missa cumplida en dias de Festa : o si voluntariamente se ha posat á perill de no oïrne. Si ha estat causa que altres no ne oissen ; o si oint

Mis-

Missa ha estat distrèt , rahanant , dormint , o pensant en las coses del Mon ; y si ha passat la tercera part de la Missa ab estes , o semblants distraccions.

Si sens causa ha treballat , o fet treballar en dies de Festa , y quantas horas ha treballat quiscun dia.

Si sens causa ha menjat carn en dias prohibits ; o dubitat , si tenia causa per menjarne.

Si sens causa , ni tenint Butlla , ha menjat en la Quaresma ous , o lacticinis.

Si ha deixat de dejunar algun dia de precepte , no tenint causa , o tenint duple , o escrupol de la sufficiencia de ella.

Si no ha pagat , o ha tingut intenció de no pagar los Delsmes , y Prímícias , que te obligacio de pagar.

En lo quart Manament.

Examinaran los Pares de Família. Si lo marit , y muller viulen be , y ab la unió , que demana lo Sant Matrimoni. Si han obrat , o parlat contra la reverencia de altres Superiors , com Prelat , Parroco , Sacerdots , y Pares de Republica. Y si han donat mal exemple á los subdits.

Si

Si ensenyān la Doctrinā Christianā à sos fills , y fillas , y demès de casa . Si los exortan , que viscan christianament , guarden los Manaments de la Iglesia , y confessen algunes vegadas en lo any . Si cuydan de donar estàt als fills , y los exortan , que no vajan ab malas companyías .

Si han donat als fils , y demès de casa lo alimènt necessari : ò si han destruit , ò fet mal be , dels bens de fortuna , en dany de la familia .

Examinarà lo Fill de familias. Si ha tingut odi , ò rencòr à sos Pares . Si los ha estat desobedient . Si los ha perdut lo respecte , parlantlos ab arrogancia , y mal modo . Si los ha deixat de assistir en temps de necessitat , podent ferho .

Aqui examinaràn los Criàts , y Criadas , en que han faltat en orde à sos Amos , y Mestressas .

En lo quint Manament.

Si ha fet à sì mateix , ò al Proxim algun dany grave contra la vida . Si ha procurat abort , ò gastrament . Si ha menjat , ò begut en

en excès , ò cosas danyosas à la salut , com neu , guix , terra , &c.

Si ha dit pestes , llams , iras , maledicions , ò altres mals contra lo Proxim : y si ho ha dit ab desitg eficàs , que li vingueren : ò si té acostumàt , ò mal habit de dirlos : y si los diu à oïdos de altres , donantlos occasió de pecar .

Si ha desitjat la mort à sì mateix , ò à altre . Si te odi , ò rencòr à alguna persona , no violentla tractar , ni saludar , ni perdonarli los agravis .

En lo sisè , y novè Manament.

Si ha tingut pensamènts plenament consentits de cosas deshonestas : ò advertidament se ha delectat en ells , no procurant apartarlos . Si ha dit paraulas deshonestas , ò bravonerias . Si ha sollicitat à algú à pecar deshonestament : ò ha fet accions deshonestas devànt de altres . Si ha ballat balls prohibits , y profans .

Si ha tingut tocamènts deshonestos ab sì mateix , ò ab altre . Si ha mirat curiosament , y ab detenció cosas deshonestas . Si ha desitjat pecar dashonestament , y dirà ab que

que sexo , y que estàt de persona , &c.

En lo seiè , y dezè Manament.

Si ha robat materia grave , ò moltas coses leves ab diferents vegadas. Si ha causat dany grave ab algun furt , encara que leve.

Si ha manat , ò aconsellat robàr. Si ha participat de algun furt , ò ha guardat coses robades.

Si no ha pagat als Oficials , Jornalers , y Criats : ò no ha cuydat , com deu , dels que estan en son carrech.

Si ha fet injusticia graye : ò ha fet contractes il·licits en compra , venda , ò qualsevol altre contracte.

Si ha estat causa , que algú haja tingut algun dany , per no avisar al Proxim , en coses , que de caritat , ò justicia lo debia prevenir.

Si ha tingut voluntari desitg de fer algun furt , ò dany grave : ò se ha complagut en ell voluntariament.

En lo vuyè Manament.

Si ha llevat algùn fals testimoni : ò dit alguna mentida en grave perjudici del Proxim.

Si ha murmurat , ò descubert algun pecat ,

càt , ò delicto grave , ò leve , causant la delhonra , ò infamia de altre ; ò se ha complagut en oir murmurar.

Si ha fet judicis temeraris : ò sens fonament ha suspitat mal del Proxim. Si ha descubert lo secrèt , que li encomanaten de materia grave.

INSTRUCCIO VII.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde à si , en tot temps.*

Fugiràs de tots los perills . y occasions de pecat , com son , les males companyies , conversacions immodestes , jochis , balls , comedies , modes profanes , &c. Y si no evites esles occasions , no te aprofitaran las devocions. La Persona de Christo , no tenint , ni podent tenir pecat ; sols , perque era fiança dels nostres , eixint com à Redemptor dels homens à satisfet per ells , lo tractà la Justicia Divina ab tanta severitat , que lo condemna à pobresa , afronts , y tormentos , fins à morir desnus , y despodaçat en una Creu. Com , pues ,

pues, no sens gele la sanch al acordarnos, que nos posàm en perill de pecar?

May estigas ocios; perque la ociositat es origen de moltas culpas. Aixi ho ensenyanban los Pares de Egypte dient: *Sempre lo Di- moni te encontria ocupat.*

May per peresa deixes de fer los acostumats exercicis de devociò. Es molt infelis lo estat de la tibiafa espiritual. S. Bernat diu, que la tibiafa està molt proxima al Infern, està plena de miserias, dolor, tedi, escrupols, y congoixas. *Serm. de Asc. Domini.* Per això S. Pau te exorte, à que com à valeròs Soldat de Christo, te animes à llançarla, dient: Ea anima mia, valor, esfors, y donemos presa à caminár, y à pujar esta montanya de la perfeció de la gloria. Mira, que no hi ha corona, si no pera qui pelea llegitimatament. No hi ha Cel, sino per aquell, que constànt persevere. Si ab estos medis no apartas de ta anima la peresa, clama ab fervor à Deu; ves à menut à ton Pare espiritual, que coneぐada la causa de ta malaltia, aplicarà oportunament lo remey.

Practicaràs actes de Fè en las Funcions, que exercitas; de esperança en los treballs,

que

que te succeheixen; y de caritat en orde á Deu, y al Proxim.

Atenaràs seriament à las obligacions de Chris- tia, y de ton estat, exercitántlas totas sols per lo amor, y servey de Deu. Son bonas nostras obras, si es bo lo fi, ab que las fem; y aixi peraque las tuas sian bonas, deus posarà á to- tas lo mes sant, y millor si, que es donar gust á Deu. Per això nos clama S. Pau, dient: Totas vostras accions, aixi de paraulas, com de obras, sian en nom de Jesu-Christ, y á gloria, y alabanza sua. De esta manera una obra de si petita, vindrà á ser molt gran de-vant de Deu. Y tant mes creixen nostres bo- nes obres, quant ab majòr desitg de donar gust á Deu, se executen. També se aumenten mes, y mes nostres merits, quant fent al- guna cosa per donar gust á Deu, li execu-tam ab desitg de ser majors cosas per son amòr. Ho afirmen los Sants; y la raho, com diu Seneca, es, perque en los Amichs no se mire la obra, sino la voluntat, que la accom-panya. Procura, pues, fer tas obras ab un sant fi, y ab un encès desitg de ferne de ma-jors; perque es volumat de Deu, que lo ho-me sia bo, y Sant. 1. ad Thes. 4.

Te

*Te conformaràs ab la voluntat de Deu en toutes les coses , aixi prosperes , com aduerses . Nostre voluntat es ciega , y va frequentment desconcertada , y per arreglarla , es precis conformarla ab la voluntat Divina . Un Esclau , segons lo dret , no te propria voluntat ; perque en tot dependeix de la voluntat de son Amo : aixi lo home , com à Esclau redemit , no deu tenir voluntat propria , ans deu conformarise en tot ab la voluntat Divina . Aço nos ensenyà S. Pau quant diguè : O Christians ! Sou compràts ab un preu molt gran , qual es la Sanch de Christo . 1. Cor. 6. Tambè nos ho ensenyà lo mateix Apostol ab son exemple , yà en la Conversiò ; pues chint la veu del Senyòr , que lo cridaba , responduguè : *Senyor , que voleu , que fassà ?* Com qui diu : à mi suls me toca lo fer , pero à vos , os pertany lo manàt , com à Senyor . Per això lo anomenà Christo : *Vas de elecció* ; perque feu lo Senyor de sa voluntat lo que volguè .*

Si no fas la voluntat de Deu , te perdràs . Comença la perdiciò del Fill Prodich , quant volguè governar se per sa propria voluntat .

Vol

Vol lo Christià regirse per son pareixer , ell se perdrà en son erròr : perque no detenintlo la voluntat Divina , vindrà à precipitarse en lo Infern . Un Sant Pau se perdia per son propri parèr , y demasiat zel de sa lley : per això desde sa Conversiò feu sens cessar la voluntat Divina , essent qui dels Sants serví à Deu ab major treball . Sempre estiguè en continuo moviment per Mar , y per terra , sens una hora de descans : sempre afilit entre angustias , perills , naufragis , fams , sets , y persecucions : afrontàt , apedregat , posat en eadenes , y presons , açotat tres vegades , y finalment degollat ; sufrincho tot ab una rara paciencia , y conformitat ab la voluntat Divina .

Tots los dies se ofereixen al Christià penes , treballs , y disgustos ; pero may poden arribat à ser semblants als de un S. Pau . Sufreix pues tot lo advers ab paciencia , que es la pau de la anima , dient en tot : *Fasses . Senyor , vestra Santissima voluntat .* Fes compte , que en tot lo advers , que succeheix , sens culpa tua , hi ha una carta de recomendaciò de Deu , que diu : *Açò importe , que fasses : aço*

im-

importe, que sufrescas. Pensa, que jà se acosta lo si de tots treballs, y principi de ton descans. Y que a tots havem de dar gran exemple de sufriament, y paciencia a imitació de Christo. No tingas altre voler, ni altre no voler, sino lo que Deu vol, o no vol; que açò es, com diu Sant Pau, tenir lo Nom de Deu escrit en lo front. Y començar jà a ser Ciutadá del Cel. *Ephes. 2. n. 9.*

In las tentacions, no pares, fins, que asegures la victoria. Es nostra vida una continua guerra, y batalla. Es impossible estar en est Mon, sens tentació. Així nos ho declare també S. Pau, dient: Tots los que volen viure santament, serán combatuts ab varies persecucions, y tentacions. *2. ad Thim 3.* No te entrifescas, pues, per veuret tentat; perque Deu vol, que ho sisas, per la tua utilitat, y profit. Lo que importe es, pelear, y resistir valerosament. Armat de Deu, peraque pugas resistir, y tenir fort contra las astucias de Satanàs. Resisteix luego desdel principi: perque després tal vegada, no podrías. Es la tentació com una espuma de soch, que si una vegada pren, creix, y abraça.

Los

Los mes forts debàts, que pateixen los Christians, son contra la Caistedàt, com diu S. Agusti. Es la carn molt gran enemic, y així es menester pelear, y posar-se baix la protecció de algun valeros Capità. En aquella terrible batalla, que se donà contra lo superbo Llucifér, y los sequaces, pelearen los Angels, pero baix la Protecció del Archangel S. Miquel. *Apoc. 12. v. 7.* Pelea, pues, tu baix la protecció poderosa de S. Pau, que havent permès Deu, ser tentat de vehementes estimulos de la carn, peraque no se ensuperebis ab tantes revelacions, que li concedia, peleá valerosamenti, y vencè totes les tentacions ab la gracia del Senyor. Venceràs sens dubte ab sa protecció; perque essent son

*Confrare, y vehente en batalla, fortament esgrimirà la espasa
en ta defensa.*

Induite vos ergo viscera Misericordia.
Col. 3. 12.

Si preténs estar ab Deu
en amistat , y concordia,
usa de Misericordia.
Pues fá tant cas de fas obras,
que conforme à sa mesura,
done en lo Cel la ventura.

LLIBRE II.

INSTRUÍX

AL CONFRARE

EN ORDE AL PROXIM.

Com Deu no sols mane al home lo amàr
á si , sino que també vol , y li ordene
lo amàr al Proxim ; després de instruirte en
lo que en orde á tu mateix has de fer , te es
igualmènt necessari , tenir ordenat lo que en
orde al Proxim has de executár.

INSTRUCCIÓN I.

DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde al Proxim , cada dia.

En lo matí exortaba à orárt lo Real Pro-
feta à sa familia. Segons S. Vicent Fer-
rer deya als domestichs : *Alabau minyons al*

Senyor; alabau al Nom del Senyor. Y ells respondian luego ab aquell devòr elogi de son Criador: *Sia alabat lo Nom del Senyor ara, y per a sempre.* Semblantmènt deuràs tu procurar, que los de ta casa se encomanian á Deu, ensenyantos de memoria les coses mes necessaries per la educaciò christiana, segons tens pera tu ordenat, las quals facilment apendràs, tenint la practica de dirlas junts tots los dias.

Has de atendrer al *cuidado de ta Casa, y Família*, fent, que cumplian rotas las obligacions, no sols de la vida christiana, sino també de sos empleos, segons ton estat, y condicò. Perque qui no cuyde dels seus, especialmènt dels domestichs, diu S Pau, que ha renunciat la Fè, y es pitjor, que lo Infiel.

1. Thim. 5.

Los has de ensenyàr principalment ab lo *bon exemple*; perque poch aprofitaria ta persuasiò, si en tu vessen lo contrari. No baiste ser Mestre, es necessari ser modelo; y per aqò es menester temps, cuydado, aptitud, y methodo.

Corregiràs ab discrecio ses faltes, sens aplau-

aplaudit may ab la risa lo que arrastrats de la mala inclinaciò, diuhen, o executen. Heli era bo per lo que miraba à sa Persona, pero per son demasiat carinyo à sos fills, no impedia ab una correcció severa sos desordes, y per çò fou objecte de la indignaciò de Deu, y de ses terribles vengances, morint repentinament. Tant aborreix Deu als Pares omisos en corregir, que castigue ses culpes fins a la quarta generaciò. Ex. 30.

Seras misericordiós ab los Pobres del mundo, que pugas. Si tens molt, dona molt; si poch, dona poch. Aixi ho ensenyà Tobias à son fill. Qui es misericordiós ab los pobres, diu Davit, que ja es benaventurat en la terra. Sant Geroni afirme, que no morrà de mala mort. Lo mateix Deu te diu: Redimeix los pecats ab almoynas; perque aixi com la aygua apaga lo soch, aixi la almoyna borre los pecats. Si ets caritatius ab los pobres, te promet Deu molts bens espirituials, y temporals. Pero si te escuses, deus temer molt sa divina justicia; perque judicara rigurosament als que auràn estat crudels ab los pobres.

Entre totas las necessitats socorreràs la que

que tenen les animes en lo Purgatori; per que allí pateixen tant, que nostre enteniment no ho pot entendrer, ni la llengua ho pot explicar. Segons S. Agusti, y S. Bonaventura, la mes mínima de aquellas penas es major, que totes las que han patit, y patiràn totes las criatures del Mon. A mes, que en mitg de tants tormentos, no tenen llengua ab que demanàr son socorro, ni peus ab que dàr un pas, pera eixir de tanta pena. Mira, pues, si tens cor per veurerlas en tanta necessitat, sens socorrelas? Tal vegada estàn allí les animes de tots Pares, Parènts, Amichs, o de altres, à qui tens molta obligaciò. No sias pues escàs, socorrelas; aplicàls algunes Comunions devotas, Indulgencias, y otras obras bonas, que à mes de quedarte lo merit de elles, pregaràn per tu en lo Purgatori, y en lo Cel te seran intercessoras. Prega fervorosament per elles, que segons S. Agusti, est es un dels empleos mes pios, en que en esta vida pots exercitarte: y segons lo V. Beda, es indigne de sufragi, qui en esta vida es negligènt en fer sufragi als difunts.

INS-

INSTRUCCIO II.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde al proxim, cada Semana.*

Te exercitaràs en alguna obra de misericòrdia, com visitar malals, preloners, o instruir los ignorants en les coles pertanyents à la anima. En cumpliment, determinaràs un dia per anar al Hospital à exercitar la caritat ab los pobres malals. Los consolaràs ab suavitat, y exortaras a la paciencia, y sufriment, acordantlos lo mol, que patì Christo per son amòr. Te esmeraras també en visitar als malals de les cases particulars, aconsolantlos, y pregant devotament per ells, com ho feya S. Ciprià. No te escuses per causarte asco; perque ho deus venceer, si vols aprofitar en la virtut. S. Ignasi de Loyola, perque en certa ocasiò li causà asco un malalt llagat, pera vencerte, li chupà ab sos llabis la postema de ses llagues. No te demanan à tu tant, sino, que poch à poch procures adquirir habit de tractar malals, ab que

que certament no tindràs àfco, ni te causaran horròr. Si à mes de consolarlos, los pots dár algun regalo, millor se ià pera tu, que pera ells.

Ab los presoners practicarás tambè tota caritat; y si ab alguna diligencia pots negociar la llibertat, ò son consuelo, ho executarás ab lo majòr amòr.

Ensenyarás als que pugues lo pertanyènt à la salvaciò, ab molta paciencia, y caritat, pensant, que est es ofici de Apostol, y de molt merit envés Deu. Y si te encontres ab obligaciò de instruir à altres per ton estat, à mes de executarho diligentmènt, los enviaràs ahont se ensenye la Doctrina Christiana, especialmènt à nostra Confraria, que tota la Quaresma, y tots los Diumenges del Any, se dedique à tant sagrada ensenyança. Es deplorable veurer à molts Pares ab gran cuidado de mirar à sos fills, y fillas en alguna habilitat del Mon, y tant omisos en ensenyàrlos la Doctrina del Cel. Tant sollicits per deixàrlos ab las conveniencias temporals, y tant descuydats de instruirlos, y guiarlos, peraque logtian las espirituals, y

eter-

eternas. Tant cuydado; peraque aprenguijan quatre lletras per la honra vana del Mon, y totalmènt negligènts en ensenyarlos, y ferlos ensenyàr la Doctrina Christiana, que es la ciencia del Cel, y la honra eterna de la anima. Considerant S. Bernat esta omissió, exclama: *O Pares los mes cruels! que ab aqueste descuyt no mereixeu anomenarvos Pares, sino tyrans contra vostres fils.* Epist. III. Esimena, pues, en avànt esta falta; ensenya ab tot cuydado, suavitat, y amòr los Mysteris de la Fè, y la obligaciò de guardar la lley Divina. Cria à los fills, ab la Doctrina, y correcció del Senyor, te diu S. Pau. Ensenya, com Tobias à son fill, un Sant temòr de Deu, y à guardarse de tot pecat. Clama à sa imitaciò: *Fills meus, no perdeu ja may à Deu de vista: teniulo continuamènt present en vostra memoria tots los dies de vostra vida, y guardaus de trencar los preceptes de nostre Deu, y Senyòr.* Aixi lograràn los fills una vida eterna; y a tu se te infundirà una duplicada gloria.

Zelaràs, que tots los que estan à ton carrech, à mes de no treballar en las festas, y

de

de oir devotament la Santa Missa , visitian la Iglesia del Sant de aquell dia , assistescan en alguns exercicis de devoció , y se apartian de malas companyias , de jochs immoderats , y en general de quant pot ser llàs del Dimoni , y ocasió de perdició .

INSTRUCCIÓN. III.

DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde al Proxim , cada Mes.

CUydarás , que tots los de ta casa se confessen , y combreguen à lo menos una vegada lo Mes , y mes vegades , si així ho tenen ordenat de son Pare Espirituàl .

Fassense carrech los Pares , Mares , Mestres , Amos , y Mestressas , del estrèt compte , los demanarà Deu de no havèr procurat , que sos Fills , y Fillas , Criats , y Criadas , y subdits hajan anàt algunas vegadas en lo any à confessar , y combregar , essent esta Christiana importancia tant recomanada per los Sagrats Concilis , Sants Pares , y també per les Constitucions Tarragonenses .

No

No se tingan los fills de familias com à Esclaus en aquells dies , que Deu ha destinat peraque los Catholichs se empleen en freqüencia dels Sants Sagraments . Donecels lo temps necessari pera tant important diligència . Si tots los dies treballen per lo aument de la casa , perque alguns dies no sels ha de concedir temps per treballar per sa propria anima ? O que benediccions reben de la ma de Deu ! O que favors espirituàls , y temporals experimentan del Senyor las familias , que viuhen ab lo Sant temor de Deu , y ab una vida devota ! Y al contrari quantas familias hi ha pobres , y miserables , perque los falte la devoció ?

INSTRUCCIÓN IV.

DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde al Proxim , cada Any.

CUydarás , que tots los de ta casa prengan la Butlla de Indulgencias : que fasen la Confessió general desde la ultima benfeta : y que celebren les Festivitats mes so-

lem-

leunes ab particulars exercicis de devociò,
com pera tu tens ordenat.

Averiguaràs los deutes, pagant lo que degas; y si no pots tot, la part, que pugas; perque sempre es injust retenir voluntaria-ment lo que es de altre, à no ser to permetia sa expressa voluntat. Pagaras especialmènt los salaris de Criats, Mossos, Jornalers, &c. perque desraudar à estos en sa soldada es pe- cat, que demane venjança devànt de Deu.

INSTRUCCIO V.

DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE *en orde al Proxim, en tot temps.*

TObias deya à son amat Fill: Beneheix à Deu en tot temps, y demanali, que governe, y dirigesca los camins; y no confies sino en ell pera tots los intents. Gran concell serà est, si lo dones à los domestichs, y Proxims, especialmènt, si los aconselles també quant tu en tot temps deus practicar.

Faras actes de amor del Proxim; perque lo deus amar com à tu mateix. Per açò no deus

deus mirarà en ton Proxim motius de odi, sino que has de mirarlo com à cosa de Deu, com à Imatge de Deu; y aixi lo motiu de amarlo serà Deu, y perque Deu ho mane. Y si juntes estos motius ab aquella suma Bon-dàt, que incontratas en lo Proxim, que no te encenga en son amor?

No dirás falta de ton Proxim, per leve, que sia; de manera, que en la tua boca tots han de ser bons. Fugiras de parlàr paraulas asperas, picants, è impaciènts. Tractaràs à tots ab suavitat, y amor, executant per ells tot quant demane una perfecta caritat. Finalmènt, estànt en companyia de altres, adverteix de no dir, ni fer cosa, que puga donar a ells mal exemple.

*Fratres mei charissimi , gaudium meum , &
corona mea : sic estare in Domino .
ad Philip. 4. v. 1.*

De mos desitgs sou corona,
si ma Doctrina sagrada
en los Cors teniu gravada.
Podeu ab ella esperar,
alcançant aqui victoria,
la Corona de la Gloria.

95

LLIBRE III.

INSTRUÍX AL CONFRARE COM A TAL.

DEsprés de instruirte en lo que en orde à tu , y en orde al Proxim has de fer, ab que pots ser un bon Christià , deus procurà imposarte en lo que conduceix peraque sias un perfet Confrare.

INSTRUCCIÓN I.

*DEL ORIGEN, Y PRINCIPI DE LES
Santes Confraries de la Doctrina Christiana,
y especialmènt de nostra Confraria.*

AIxi com lo supremo Artifice tot ho ha fet ab orde , y regla , així vol , que los altres ab orde , y regla disposian las accions

cions humanas, peraque sian agradables a
los divinos ulls, y alcancian lo fi, per medi
de ellas desitjat. De aqui es, que alguns si
vents de Deu, baix la guia del Pare Errigo,
Capellà Placentino, y Company de S. Phe
lip Neri, se donaren en lo Pontificat de Pio
IV. a ensenyar la Doctrina Christiana en la
Iglesia de S. Apolinar de Roma: ahont en
aquest exercici treballà molt lo V. Cardenal
Baroni, essent merament Sacerdot. Elegit
després S. Pio V. concedì a estos Operaris
moltas Indulgencias. Gubernant la Iglesia
Clemènt VIII. los donà un Cardenal per
Protectòr, que fou Alejandro Medici, que
després pujà al Pontificat ab lo Nom de Lleó
XI. Se dividì esta Congregaciò (a la qual
Paulo V. donà lo titol de Archi-Confrater
nitat, enriquì de Indulgencias, y posà en la
Iglesia de S. Pere in Vaticano) per esser
moltissim crescuda, en aquells, que vivian
junts, que foren anomenats los Pares de la
Doctrina Christiana, y en lo cos dels demés
Operaris espargits per Roma, que vivian
quiscun en sa casa. *Constit. Rom. cap. I.*

De Roma se extenguè a la Província de
Mi-

Milà, ahont S. Carlos Borromeo, Carde
nal baix lo titol de S. Praxedes, y Archebis
be de la Ciutat fundà en ella la Diocessana
Confraria de Doctrina Christiana, y molts
a ella subordinadas (fent lo mateix en las
respectivè Diocesis difèrents Bisbes de la ex
pressada Província) exortant a tant Sant Exer
cici ab auторitat, è insinuaciò del Sagrat
Concili Tridentino, com conste. *Actor. Ec
cles. Medion. Part. 5.* y en la Butlla de Gre
gori XII. expedida en Roma als 30. de Oc
tubre de 1572. Per lo discurs del temps se
han anat fundant novas Confraries de Doc
trina Christiana per tota la Italia, y per di
ferents parts del Mon, en las quals (a mes
de ser de la de Roma Cap immediat, lo ac
tual Pontifice, y Protectòr lo Cardenal Vi
cari) han entrat diferents Pontifices, Carde
nals, Archebisbes, Bisbes, y molts Person
as de titol de un, y altre sexo, quals per no
ser lo present llibre volumindos, no anomeno.

Novissimament en la Ciutat de Lleyda
als 6. de Janer de 1752. se fundà una Con
fraria de S. Pau a instancies de cert Sacerdot,
desitjós de perpetuar, y augmentar la devoció

al S. Apostol. Pero com al dit Sacerdot, fent mes madura reflexió, apareguès dita Confraria casi seculár, de poca gloria à Deu, per no tenir institut; y per consequent de ningun profit espiritual al Proxim, instà, no sens instant Divino per una nova erecció de Confraria de Doctrina Christiana; la qual no sols otorgà lo gran Zel de dit Illustrissim, si-nó que donant gracies al Senyor, feu comisió al dit Sacerdot pera formar novas Constitucions, se dignà fer son Protectòr, y la eregí, y fundà baix la protecció del mateix S. Apostol, quedant aquella com à extinguida, y substituïnt en esta los mateixos Individuos, que à aquella, desde sa erecció componian.

Esta Confraria de Doctrina Christiana, fundada baix la protecció de S. Pau, se agre-gà ab la Archi-Confraternitat de Doctrina Christiana de Roma als 26. de Abril de 1753. (la Iglesia felizmènt governànt la Santedat de nostre Santissim P. Benet XIV.) concedintli totas las Exempcions, Privilegios, Gracias, è Indulgencias, que à aquella se han concedit, y per temps se li concediran

per

per la Santa Sede. *Bulla Aggreg.* A vista de esta gracia lo Illustrissim D. D. Gregori Galindo, Bisbe expressat, li donà lo Titòl de Archi-Confraria, ò de Primò Primaria Confraria de Doctrina Christiana de la Ciutat, y Bisbat de Lleyda, manant, que quantas en avànt se funden ab lo mateix Institut, estigan à ella subordinadas. Estava esta Confraria en la Parroquial de Santa Madalena; y als 19. de Febrer de 1757. perque ab mes comoditat del Poble, y profit de les animes puguès cumplir ab son Apostolich Institut, se traslladà ab aprovació, y Decrèt del Ordinari à la Iglesia del Hospital General de la present Ciutat. Vä prodhínt de dia en dia mes abundants, y copiosos fruys, per sa sollicitud en la ensenyança. Benehit sia Deu,

que per tants camins dispose los
medis de nostra
salvació.

INSTRUCCIO. II.

**DELS MOTIVS PER ENTRAR A SER
Confrare de la Doctrina Christiana.**

A Quell Gran Mestre , y Director de Es-
perits S. Francisco de Sales , en sa in-
troducció à la vida Devota , diu : Entra de
bona gana en las Confrarias del lloch , ahont
habitas , y particularment en aquellas , quals
exercicis porten mes fruyt . Es indubitable ,
que està lo major fruyt vinculat en lo Exer-
cici de la ensenyança de la Doctrina Christiana ;
perque ab aquest Sagrat medi volguè
Christo lo fessen tots los Apostols , y Deixe-
bles per tot lo Mon . La paraula de Deu ex-
plicada es martell , que rendeix al enteni-
mènt , y foch , que inflama la voluntat ; y
per consegüent es causa instrumental de nos-
tra reformació . Si encontre pecadors , no
solament morts per la culpa , sino fets purs
esqueletos per los habituals vics , sab revel-
tar aquells ossos sechs de carn fresca , y sab
tornarlos à animar ab nova vida . *Ezeq. 34:1*

Y

Y si encontre las animas enfermissas , esme-
nada sa imperfecció , las fa mudar en fillas
elegidas de Deu , com ho afirme ab sa pro-
pria boca Jesu-Christ. Entra , pues , en esta
Confraria , pesa participar dels auxilis per
obrirà bè , que la Divina providencia volguè
repartir per lo medi de oir la paraula de
Deu , ó Doctrina Christiana , més , que per
algun altre . Aixi , tot quant lo pecat desfigu-
rà , quedarà en tu reformat , com lo mateix
Deu te assegura per boca de son Profeta
Davit .

Tots los Instituts de las Confrarias son
bons , y del tot apreciables ; pero lo de ense-
nyar , ó cooperar à la ensenyança de la Doc-
trina Christiana es entre tots lo mes excel-
lent , com diu S. Dionis Arcopagita . Tanta
es la excelencia de la Doctrina Christiana ,
que no pot , ni ab nostre entenimènt humà
entendrèrse , ni ab nostra llengua explicarse .
Peraquè tingas de ella alguna Imatge , re-
flecciona , que es figurada en los quatre rius ,
que eixiren del Paradis Terrestre , Symbol
dels quatre Evangelis , que la contenen : los
quals , no del Paradis , pero si eixiren de la
bo-

boca de la increada Sabiduría ; y foren escrits fielment dels quatre Evangelistes per obra del Esperit Sant. A ella se apropien aquellas divinas paraulas del Ecclesiastich: So la Primogenita antes , que tota criatura: he fet lo mateix circol del Sol : me he estès per tota la terra , y tot lo mar : en tota Gent , y en tot Poble he tingut la Primeria en Dignitat , y he pisat los superbos , y Grans del Mon. Allistat , pues , baix lo sagrat Estandart de sa Confraria , si vols ennoblitre ab la Divina Excelencia de tal Institut.

Així com Jesu-Christ , Senyor nostre , de las innumerables Turbas , que lo seguian , trià un determinat numero de Apostols , y Deixebles , als quals digué : *Io vos he elegit del Mon , perque aneu , y fasseu fruyt.* Y en altra ocasió : *Anau , y ensenyau à tot lo Mon.* Així los Summos Pontifices han volgut , que hi haje , principalment en Roma , y en altres Ciutats una Confraria triada de bons , y zelosos Christians , que atengan de proposit al Sant Exercici de ensenyàr la Doctrina Christiana : de ahont estos Confrares venen

à

á ser com á successors dels Apostols , y Deixebles de Christo , y de la Escola del Senyor en est Sagrat Exercici. Mira , pues , ab la consideració la dicha tant gran , que gozes , y també la mercè tant singular , que Christo , y S. Pau te fan en admetret , y elegirte de entre milanars , per sa Santa Confraria , y no sias desagrábit á tant singular favor.

Ensenyàr , o cooperar à la ensenyança de la Doctrina , es cosa Divinissima , com diu S. Dionís ; perque no es altra cosa , que un cooperar ab Deu à redulir les animes à son primèr principi , y ultim fi , que es lo mateix Deu. Així ho explica S. Carlos Borromeo. *Const. Doctr. Christ. cap. 1.* De ahont se segueix , que los Confreres de sa Confraria son , *Coadjutors de Deu.* Ni es de admirar , perque lo mateix Sant Pau done est gran Titol als que cooperen à la salut de les animes.

1. Cor. 3. S. Bernàt los diu : *Cooperadors de Deu.* *in Scal. Cla.* La Archi-Confraternitat de Roma en ses Constitucions los diu : *Coadjutors de Iesu Christ.* , y ab aquest Illustre Renom , y singular blasò honre à tals Confreres. Aço te dich , peraque consideres , quant te enobleix

bleix esta Confraria ; ab lo Illustre Renom de Coadjutor de Christo. Vine , pues , à oïlla ab desitg ; reb ses paraules , no com à paraules de homens , sino com à paraules de un Deu Omnipotènt , que de açò alabe Sant Pau als antichs Christians , y attribueix á esta causa lo fruyt gran , que traguer de ses conversions. (2. ad Thes. 2.

Animente à açò també les moltes Persones , que te donen exemple : un Pio IV. que concedí à la Archi-Confraria de Roma la Iglesia de S. Apolinàr. Un S. Pio V. Un Gregori XIII. que donà la Iglesia de S. Agata trans Tiberim. Un Clement VIII. que cedí la de S. Martí. Un Paulo V. que la posá en la de S. Pere in Vaticano. Un Clement XII. que otorgá la Iglesia de S. Pantaleòn del Monte. Un Benet XIV. que donà la de N. Senyora del Pianto (suprimint la Cura de Animes , annexa á dita Iglesia , peraque fos mes llibre per exercir ses Funcions) ahont al present està collocada. Un S. Carlos Borromeo. Un B. Calassáns. Un Cardenal Baroni , y altres innumerables Confrares , y Benefactors de la Doctrina Christiana , que han

de

de menester un grós volumen per a referirse.

Imita particularment à ton exemplarissim Prelat , lo Illustrissim D. Gregori Galindo , que tant se esmerà en patrocinar nostra Confraria , que volguè ell mateix escriurese en lo Llibre dels Confrares , dignantse assistir personalmènt à les funcions de la Doctrina , y en ella repartir los premis ab singular complacencia als Minyons , que deya su Illma. ly apareixian Angels ; assistint ab edificaciò del Poble tots los anys à la Professió de la Doctrina , que acostuma fer esta Confraria , y mostrant desde son principi un particular amòr á est Institut , de que esperaba havia de resultar en les animes un fruyt imponderable , exclamant al principiarse esta Confraria : *Gracias à Dios , puede ser , que con este suave medio se alcance lo que no han alcanzado mis Decretos.*

Animet finalmènt lo gran , é imponderable bù de Indulgencias plenarias , y parciales , que perdrias , com pots veure en lo Sumari de la Confraria , y si açò no te mou , te ha de obligar la necessitat , lo agrado , que cause à Deu , y lo premi , que ha promès per

per ensenyàr , o cooperàr à la Ensenyança de la Doctrina Christiana , com se manifeste en las següents Instruccions.

INSTRUCCIÓ III.

DE LA NECESSITÀT DE LA DOCTRINA Christianà.

LA necessitat , que las animas pateixen de Doctrina es mes manifesta , que la dels cosos ; pero la major llastima es , que la necessitat de las animas , com no se manifeste tant en lo exterior , no es tant plorada , havent de ser molt mes sentida. Es mes , que cert ; pues no se ou altra cosa , que culpes ; tant olvit de Deu ; tant poca reverencia en los Temples ; y tant poca practica de virtuts. Parlant Maria Santissima ab la V. Mare-Maria de Jesus de Agreda li diguè: Te asseguro anima , que debias plorar ab llagrimas de sanch , y si jo las poguès derramár en lo estat , en que me encontro , ho faria ab bastant dolor , y sentiment ; pero perque yo no lo puch tenir , vull , que tu lo tingas , y plores:

res : gira , pues , los ulls à tots , y mira la major part dels fills de Adàm en les tenebres , y errors , en que sens esperança de remey , corrent à la perdiciò eterna , sens havér qui se condolgue. *Mystica Ciutat p. 3. lib. 8. c. 3.* De les quals paraules pots discutir la grave necessitat , que les animes pateixen per falta de Doctrina.

Per açò diguè Christo á S. Brigida : Jo clamo á mos amichs ab tot mon cor , compadeixens , y teniu misericordia de mi ; no perdoneu al treball ; perque car he comprat mes ovelles ab ma sanch::: lo abyssme insaciabile sempre està obert , en lo qual baixen com la neu del Cel à la terra , y per açò no denhen cessar los amichs meus de predicar , y avisar. *Lib. 1. cap. 29.* Cert es , que no sè , que hi haja pedra tant dura , à qui no trenque lo carinyòs de estos paraules. Com , pues , no clamen los Sacerdòts , ensenyant en les places lo temòr de Deu ? Com no expliquen la Doctrina Christiana ab ardor ? Com los Seculàrs no cooperen , entrant à sa Confraria ? Christo la ensenyà fins als Parvulos , fentlos lloch , acariciantlos , y prenentlos en sos

sos braços , com diu S. Chrisostomo. La ensenyáren los Apostols , y sos mes ferosos successors , Gegants de primera Magnitud , que fundàren , y propagaren la Iglesia. La ensenyà un S. Pau à totes las Gents , explicantla , no sols al publich , sino també en les cases particulars. La han ensenyada en les places , y altres llochs publichs les mes fantes , y doctes Mitres , que ha tingut la Iglesia de Deu , com un S. Agusti , un S. Ambros , S. Joan Chrisostomo , S. Llorèns Justiniano , S. Carlos Borromeo , y altres infinitis , com se pot veurer en les vides. Com , pues , no se imitan estos Sants?

No sols tenen necessitat de oír la Doctrina Christiana los mes ignorants , sino també los mes sabis. Y si se encontràs un home mes savi , que Salomò , no me atreviria à eximirlo de la obligaciò de venir à oír també lo que diu Deu. Los peixos del mar naden en un abysme de ayqua , que apenas té fondo , y tenen necessitat de la ayqua que plou del Cel ; de altra manera , no viurian , com ho diuhen los naturals. Qui mes Savi , que David ? O qui mes illuminat , que ell , en

les

les coses de Deu? Y tinguè necessitat tant gran de esta ayqua saludable de la paraula de Deu , que fins , que lo Senyor , lay envià per boca del Profeta Natàn , lo miserable Rey no tornà à viur , perseverant un any entè en lo estat de pecador. Dich , pues , que quant lo Sacerdot explique la Doctrina , tots deuen concorrer à escoltarlo , los altres Sacerdots , los Confessors , y també los que abunden de tota ciencia , per declarar se necessitats de que plogue en son mar. Y si pensen , que no tenen necessitat de saber mes , los fa la major amenaça un Isaías , dièntlos : *Ay dels que son sabis en vestres ulls. Cap. 5. n. 21.* Y ab molta rahò ; pues los diu Christo : *Si no vos feu com à parvulos , no entrareu en lo regne del Cel.*

Es necessaria la Doctrina Christiana , encara que estigan avançats en la perfecció. O que be entenia esta suma importancia aquella gran Mestra , y Doctora S. Theresa de Jesus ; pues després de morta baixà del Cel à la terra en certa ocasiò , dia de Reys , perdonàt esta ensenyança à la V. Catharina de Jesus , y en ella à totes ses Religioses. Li pre-

gun-

guntà esta en quiñ llibrè avian de llegir? Prenguè una Doctrina Christiana , y digué: est es lo llibre , que desitjo , llegescan de nit, y de dia mes Monges , que es la Lley de Deu. Ni es de admirat , pues lo llibre mes estimat de la S. Mare fou lo de la Doctrina Christiana , com conste en sa vida. La V. M. Maria de Jesus de Agreda , tots los dies infalliblement deya tot lo text de la Doctrina Christiana , y llegia tres fulls de sa declaraciò , ensenyant ab açò la suma importancia de la Doctrina , per mes , que estigan avançats en la virtut.

INSTRUCCIÓ IV.

*DEL MOLT , QUE AGRADAN A DEV.
los que ensenyan la Doctrina ; y del premi,
que per açò los promet.*

LO ensenyàr la Doctrina Christiana es la cosa à Deu mes agradable. Aixi ho digué Maria Santissima à la V. Mare Maria de Jesus de Agreda ab estos paraules: Filla , la complacencia , y agrado , que donen à mon

San-

Santissim Fill los que li ajuden à la conversiò de les animes nos pot coneixer en vida mortal. Lo mateix Christo expressà quant es de son agrado ; pues , com se refereix en la història de S. Pere Pasqual , ensenyànt la Doctrina lo Sant en la plaça de Granada , y preguntantla à un minyò hermosissim , y no conegut , li donà tant admirables respostes , que lo obligà à preguntarli admirat : *r tu qui ets minyò meu ?* Y li respongué lo minyò : *Io so Iesus , y ets son mes delicies , oïr al que ensenye.* En altra ocasiò , sent lo Sant lo mateix exercici , preguntà à un altre Minyò , que allí estave , del Mysteri de la Santissima Trinitat , y responentli , divinament , de la Persona del Etern Pare , tornà à preguntarli: qui ere lo fill ? Y respongué lo Minyò : *Io so* ; y desapareguè luego. Manifestant ab estos prodigis lo mateix Deu , quant de son gust divino es tant Sant Ministeri. Y si es tant del agrado de Deu lo ensenyàr , y cooperar à la Doctrina Christiana , que premis no se prometen als que per amor à Jesu-Christ se empleen en est Altissim Exercici?

Los premis , que se prometen als que en-
se-

senyen, o cooperen à la Doctrina Christiana, son los majors, que se poden mereixer en esta vida. Així ho afirme lo Illustrissim Senyor Palafoix, tant conegit per ses virtuts, com per sos escrits, y ab estos paraules: Ni la penitencia mes rigurosa del mes penitent Anacoreta; ni la soledat mes absreta del mes retirat Hermita; ni la fatiga major del que visite los Sants llochs de Jerusalèm; ni la major abstinença; ni los mes excellents actes de un fervorós Esperit; ni la assistencia perpetua dels Hospitáls; ni les mes abundants almoynas als pobres; y en conclusió, ni tot quant se pot fer per los homens, fet per amor á Deu, pot igualarse al merit, que cause en esta vida, y à la gloria, y corona que cause en la eterna lo treball, y fatiga del que porte les animes á Deu, y les ensenye, rescatantles del Dimoni. *Tom. 6. §. 8.* Si vols sabèr la rahó, es; perque las penitencias, y demés sols es bo per aquell, que ho fa; pero lo treball en ensenyà la Doctrina, se encamine à sa anima, y à les del Proxim. Lo altre; perque treballe en lo mateix, en que Deu treballa; se ocupe en

alio

allò, per lo qual derramá sa sàncit; procure, que se logria los fruyts de sa mort, y Redempció; y coopere ab Deu á esta, que es lo merit major.

S. Joan Chrisostomo diu: que si dones una immensitat de diners als pobres; ab tot mes fas, si converteixes à una sola anima. Quant, pues, guanyarà qui ab la explicació de la Doctrina Christiana ensenye lo Cami de la salvació, y converteix à moltes animas? Quin premi aurà promès Deu als que en est Altissim Ministeri se empleen? Ya ho digué lo mateix Christo á S. Brigida: *Lo juro*, ly digué Christo, *en mà Divinitat*, que donaré à mos amichs lo estipendi, co es, à mi mateix en goitg sempitern. *Lib. I. c. 29.* Ni tindrà en lo Cel una gloria ordinaria qui ensenye la Doctrina, sino que tindrà una gloria gran; perque així ho digué lo mateix Christo. *Math. 5.*

Benehits son tots los pensaments, ques tenen, totas las paraulas, ques gasten, y tots los passos, que se aplican en ensenyà la Doctrina; pues mereixen per premi al mateix Deu. Coopera, pues, ab soliciut à sa

ensenyança , peraque en la hora de la mort
pugas dir : *O dixosa ensenyança , que tanta glo-
ria me has meregit !*

INSTRUCCIÓ V.

*DELS MODOS AB QUE SE POT COOPERAR
à la ensenyança de la Doctrina.*

DE quatre maneras se pot promouer la Apostolica , y Santa obra de ensenyar la Doctrina de Christo , com se insinua en ja Constituciò dels Confrares. Lo primèr , empleantse en algun offici de sa Confraria . Lo segòn , conduhint al Proxim à frequentar las funcions de ensenyança . Lo tercer , assistint à ella personalment . Lo quart , ensenyantla en las proprias casas à sa familia . Lo R. P. Pau Senyeri de la Companyia de Jesus diu , que si los Pares (no cuidant de ensenyar à sos fills) son notablemènt negligènts en enviarlos à la Doctrina , pecan mortalment ; y que si nos volen esmenar , no hi ha Confessor , que los puga absoldrer , segons lo comù dels Doctors . *Christ. Inst. p. I. Disc. 14.*

Diu-

Diuhen estos tambè , que aixi com lo Bisbe pot excomunicar als Parrocos , que no ensenyan las cosas , que es necessari saber : aixi pot tambè excomunicar als Pares , que no envian à sos fills à qüirlos . Perçò se lamenta la S. Iglesia , vehènt mes solicits als Heretges pera envenenar ab sa falsa doctrina als parvulos , que als Catholichs pera alimentarlos ab la llet de la verdadera . Ni puguiè assos segar un S. Joan Chrisostomo , vehènt que los Pares tenian mes cuidado de las bestias , que dels fills . Si no poden , pues , los Pares enviar tots los fills , ó tots los subdits à la Iglesia , envien alomenos ara un , ara altre , ab que cumpliràn sa estretissima obligaciò .

INSTRUCCIÓ VI.

*DEL QUE HAN DE OBSERVAR LOS QUE
volen entràr en la Confraria.*

Quant algù pretendrà entràr en la Confraria , farà sa peticiò al Prior ; lo qual li assenyalarà lo dia mes proporcionat , en

H 2

que

que voldrà admetterlo. Un poch ans de la Admissió , se agenollarà devànt lo Altar de S. Pau ab molta humilitat , y havènt elegit al Sant per son Protectòr , pregatá á Jesu-Christ , li donie gràcia , pera oír ab atenció , quant se explique sa Sagrada Doctrina , pera que vivint segons ella , emplee felisiment tots los dies de sa vida en son obsequi . Serà també molt del cas confessàr , y combregar ans de la admissió ; ab que duplicará la Indulgència plenaria als que novament entren , concedida. En les funcions de la Confraria estàrà ab molta compostura , silencio , y decencia ; no tenint un genoll sobre altre , ni estant ab altre modo poch devòt.

INSTRVCCIÓN VII.

*DEL MODO DE ADMETRER A LA
Confraria de Doctrina Christiana.*

Ex S. Car. Bor.

En caraque , segons la Constitució I. puga admetter lo Prior á quants vulgan allistarre baix lo Estandart de la Confraria , escri-

vint-

vintios solament en lo Llibre ; ab tot , à no havèr una molt justa causa , ho farà sempre en la forma seguent.

Previngut lo necessari , y revestit lo Prior ab Sobrepellis , Estola , y Capa colorada , y posat prop del Altar al costat de la Epistola ; y aquell que se ha de admetter , agenollat , en la grada del Presbyteri ; (si lo temps ho permet) llegirà la Constitució XVII. de Confrares , sino li preguntarà absolutament.

Prior. Vol , Germà , ser admès en la Archiconfraria de la Doctrina Christiana?

Adm. Si Pare.

Prior. Te intenció de viuter segons la Doctrina de Christo pera viuter , y morir en gracia de Deu?

Adm. Si Pare.

Prior. Te proposit de observarà lo tocant als Confrares de esta Santa Archiconfraria , en quant li sia possible?

Adm. Si Pare.

Prior. Pues jo ab auroritat de tota la Archiconfraria , lo admeto à ella en nom del Pare , y del Fill , y del Esperit Sant.

Tots

Totis. **T**E Deum laudamus : te Domini
num confitemur.

Te æternum Patrem : omnis terra vene-
ratur.

Tibi omnes Angeli : tibi Cœli , & univer-
sa potestates:

Tibi Chérubim , & Seraphim : incessibili
voce proclamant:

Sanctus , Sanctus , Sanctus : Dominus Deus
Sabaoth.

Pleni sunt Cœli , & terra : majestatis glo-
riæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,
Te Prophetarum laudabilis númerus,
Te Martyrum candidati laudat exérctitus,
Te per orbem terrarum : Sancta confitetur
Ecclesia,

Patrem immensæ majestatis,
Venerandum tuum verum , & unicum
Filium,

Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.
Tu Rex gloriæ Christe.

Tu Patri sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem:

non horruisti Virginis uterum.

Tu

Tu devicto mortis aculeo : aperuisti cre-
dentes regna cœlorum.

Tu ad dexteram Dei sedes: in gloria Patris.
Iudex crederis esse venturus.

Te ergo, quæsumus , tuis famulis subveni:
quos præioso sanguine redemisti.

Æterna fac cum Sanctis tuis : in gloria
numerari.

Salvum fac populum tuum , Domine : &
benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos : & extolle illos usque in æter-
num.

Per singulos dies benedicimus te.
Et laudamus nomen tuum in sæculum : &
in sæculum sæculi.

Dignare , Domine , die isto , sine peccato
nos custodire.

Miserere nostri , Domine : miserere nostri.

Fiat misericordia tua , Domine , super nos:
quæmàdmodum speravimus in te.

In te , Domine , speravi : non confundar
in æternum.

Prior. Deus misereatur tui , & bene dicat te.
Totis. Ut cognoscas in terra viam tuam , &

in omnibus gentibus salutare tuum.

Prior.

Prior. Dominus custodiāt introitum tuūm.
Tots. Ex hoc nūc , & usque in sāculum.

Prior. Exuat te Dominus veterem hominem
cum actibus suis.

Adm. Et renovetur qui intus est homo de die
in diem.

Prior. Induat te Deus novum hominem , qui
secundum Deum creatus est in justitia,
& sanctitate veritatis.

Adm. Et ne appareat confusio nuditatis meæ.

Prior. Protegat te Sanctus Paulus Apostolus.

Adm. Et mittat mihi auxilium de Sancto, quo-
niam adjutor , & Protector factus est
mihi.

Denanti la Vela encesa.

Prior. Illuminet Deus oculos tuos, ne unquam
obdormias in morte , ne quando dicar
inimicus tuus , prevalui adversus eum.

Adm. Dominus illuminatio mea , & salus
mea , quem timebo?

V. Confirma hoc Deus , quod operatus es
in nobis.

Rz. A Templo Sancto tuo , quod est in Je-
rusalem. *Pater noster.*

V. Et ne nos inducas in temptationem.

Rz. Sed libera nos à malo.

V.

V. Dominus vobiscum.

Rz. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

F Ac, quæsumus , Domine, famulum tuum
N. toto corde semper ad te concurrere,
& tibi subdita mente servire , tuamque mi-
sericordiam suppliciter implorare , & tuis ju-
giter beneficiis gratulari.

Famulum tuum , quæsumus Domine, tua
semper protectione custodi ; ut libera tibi
mente deserviat , & te protegente , à malis
omnibus sit securus.

Concede , quæsumus , Domine , famulo
tuo veniam peccatorum , & religionis aug-
mentum ; atque ut ei tua dona multiplices,
Sancti Pauli Apostoli patrocinia fac adesse,
& largire præsidia. Per Christum Dominum
nostrum. Rz. Amen.

Aqui lo Operari Antiquior acompañará lo
Admitendo à donar lo osculum pacis als demés;
començant per los majors , y si es dona , per la
major de las donas. Entretant , se dia , o canta
lo Psalm: Beatus vir , qui non abiit , &c. si es
un lo admitendo ; Si mes , lo Psalm: Ecce quam
bonum , just ab lo Psalm : Ecce nunc , &c.

Si

Si es un. Psalm. I.

Beat us vir , qui non abiit in consilio impiorum , & in via peccatorum non stetit : & in cathedra pestilentiae non sedit.

Sed in lege Domini voluntas ejus : & in lege ejus meditabitur die ac nocte.

- Et erit tamquam lignum , quod plantatum est seclus decursus aquarum : quod fructum suum dabit in tempore suo.

- Et folium ejus non defluet : & omnia quæcumque faciet prosperabuntur.

Non sic impii non sic : sed tamquam pulvis , quem projicit ventus à facie terræ.

- Ideo non resurgent impii in judicio : neque peccatores in consilio justorum.

Quoniam novit Dominus viam justorum : & iter impiorum peribit . Gloria Patri.

Quant son molts. Psalm. 132.

Ecce quam bonum , & quam jucundum : habitare fratres in unum.

Sicut unguentum in capite ; quod descendit in barbam , barbam Aaron.

Quod descendit in oram vestimenti ejus : sicut ros Hermon , qui descendit in montem Sion.

Quo-

Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem : & vitam usque in saeculum. Gloria Patri , & Filio , &c.

Psalm. 133.

Ecce nunc benedicte Dominum : omnes servi Domini.

Qui statis in domo Domini : in atriis domus Dei nostri.

In noctibus extollite manus vestras in sancta : & benedicte Dominum.

Benedicat te Dominus ex Sion : qui fecit Coelum , & terram. Gloria Patri , &c.

Ago concluhiò , darà lo Prior la benedicciò a tots los Confrares , dihènt : Benedictio Dei Patris Omnipotentis , & Filii , & Spiritus Sancti descendat super vos , & maneat semper vobiscum. Ez. Amen.

INSTRUCCIÓN. VIII.

DEL MODO DE ESTABLIR LOS CONFRARES admesos. Ex S. Car. Bor.

No es de poca importancia usar de una cuidadosa diligencia en admitir los Con-

Confràres; pues sols deuenen establir-se àquells,
que pareixeràn habils pera est Apostolich
Exercici, y se miraràn en la virtut mes apro-
fitats.

Tinga lo Prior present lo que Deu manà ser à Gedeon, que de tants Soldats, que en sa companyia avia portat, pochs elegí pera guanyar aquella tan gran, com miraculosa victoria. En ningun cas se establiran mes de setanta dos; perque, com nostra Archi-Confraria es verdadera Escola de Christo, tants han de ser los Confrares establerts, quants foren de Christo los Deixebles.

Celebrada la Missa, rebuda la Comuniò, y feta una exortació breu, se agenollaràn tots, è invocaràn al Esperit Sant, dient lo Hymne seguent.

Veni, Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia,
Quæ tu creasti, pectora.
Qui diceris Paraclytus,
Altissimi domum Dei,
Fons vivus, ignis, charitas,
Et spiritualis unctio.

Tu

Tu septiformis munere,
Digitus paternæ dexteræ,
Tu rite promissum. Patris,
Serimone ditans guttura.

Accende lumen sensibus;
Infunde amorem cordibus
Infirmæ nostri corporis,
virtute firmanc perpeti.
Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus;
Ductore sic te prævio
vitemus omne noxiun.

Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque filium,
Teque utriusque spiritum
Credamus omni tempore.
Deo Patri sit gloria,
Et Filio, qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclitio,
In sempiterna sœcula. Amen.

Aqui assentats tots per orde, acompañaran
lo Operari Antiquior al que se ha de establir, y
lo conduhirà al Altar; peraque alli agenollat,
responga al Prior, que pregunt antli, ly dirà:
Prior. Vol, Germà, perseverar firmament

en

en la Archi-Confraria de la Doctrina Christiana?

Estat. Si Pare.

Prior. Te intenció de cooperàr à sa ensenyança , en gloria de Christo Senyor nostre , y salut de les animeſ?

Estat. Si Pare.

Prior. Te ferm proposit de observar las Constitucions de esta Santa Archi-Confraria, acceptant lo ofici , que ly serà donat , y exercintlo ab la perfecció , que ly serà possible?

Estat. Si Pare.

Aqui se dia , o se entone la Antifona : Hæc est generatio ; y canten , o rezen los Operaris lo Psalm ſiguent , dihent al fi tota la Antifona.

Psalm. 23.

Domiñi est terra , & plenitudo ejus : orbis terrarum , & universi , qui habitant in eo.

Quia ipſe ſuper maria fundavit eum : & ſuper flumina præparavit eum.

Quis ascendet in montem Domini : aut quis ſtabit in loco Sancto ejus?

Innocens manibus , & mundo corde : qui

non

non accepit in vāno animām ſuām , nec ju-ravit in dolo proximo ſuo.

Hic accipiet benedictionem à Domino : & misericordiam à Deo ſalutari ſuo.

Hæc eſt generatio quærentium eum : quæ-rentium faciem Dei Jacob.

Attollite portas principes vestrarū , & elevamini portæ æternales : & introibit Rex gloriæ.

Quis eſt iſte Rex gloriæ? Dominus fortis , & potens ; Dominus potens in prælio.

Attollite portas principes vestrarū , & elevamini portæ æternales : & introibit Rex gloriæ.

Quis eſt iſte Rex gloriæ? Dominus vir-tutum , ipſe eſt Rex gloriæ.

Aña. Hæc eſt generatio quærentium eum , quærentium faciem Dei Jacob.

Pendrà lo Prior una Doctrina , y la donarà al que ſe estableix , dihent:

Prior. Lex Dei in corde tuo , & non ſup-plantabuntur gressus tui.

Estat. Fiat manus tua Domine ſuper ſervum tuum , ut salvum me facias , quia man-data tua elegi.

Posane le la Creu en lo front , y donant lay despresa
Prior. Qui non bajulat Crucem suam , & se
 quitur Dominum , non potest ejus esse.
Discipulus.

Estab. Mihi absit gloriari , nisi in Cruce Do-
 mini nostri Jesu Christi.

Donant li la vela encesa.

Prior. Lucerna pedibus tuis verbum Domini ,
 & lumen semitis tuis.

Esta. Quoniam tu Illuminas lucernam meam ,
 Domine , Deus meus illumina tenebras
 meas.

Prior. Esto fidelis usque ad mortem , & da-
 bit tibi Deus coronam vitæ ; quia qui
 perseveraverit usque in finem , hic sal-
 vus erit.

Estab. Adjuva me Deus , & salvus ero , Deus
 auxilii mei , & spes mea , ne discesseris
 à me.

*Aqui se refè , o cante lo Psalm : Beatus vir ,
 qui timet Dominum , &c. si es un lo que se es-
 tableix ; y si son mes , lo Psalm : Beati imma-
 culati in via , &c.*

Si es un. Psalm. 118.

Beatus vir qui timet Dominum : in man-
 datis ejus volet nimis.

Potens in terra erit semen eius : generatio
 rectorum benedicetur.

Gloria , & divitiae in domo eius : & justitia
 eius manet in sæculum sæculi.

Exortum est in tenebris lumen rectis : mi-
 sericors , & misericor , & justus.

Jucundus homo , qui miseretur , & com-
 modat , disponet sermones suos in iudicio;
 quia in eternum non commovebitur.

In memoria aeterna erit justus : ab auditio-
 ne mala non timebit.

Paratum cor eius sperare in Domino , con-
 firmatum est cor eius : non commovebitur,
 donec despiciat inimicos suos.

Dispersit , dedit pauperibus : justitia eius
 manet in sæculum sæculi ; cornu eius exaltabi-
 tur in gloria.

Peccator videbit , & irascetur , dentibus suis
 fremet , & tabescet : desiderium peccatorum
 peribit. Gloria patri.

Quant son molts. Psalm. 118.

Beatū īmaculatū ī via : qui ambulant ī lege Domini.

Beati , qui scruntur testimonia eius: ī toto corde exquirunt eum.

Non enim qui operantur iniquitatem : ī viis eius ambulaverunt.

Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis.

Utinam dirigantur viæ meæ : ad custodiendas iustificationes tuas.

Tunc non confundar : cum perspexero ī omnibus mandatis tuis.

Confitebor tibi in directione cordis : ī eo quod didici iuditia iustitiae tuæ.

Iustificationes tuas custodiam: non me de-relinquas usqueaque.

In quo corrigit adolescentior viam suam: ī custodiendo sermones tuos.

In toto corde meo exquisivi te : ne repellas me à mandatis tuis.

In corde meo abscondi eloquia tua : ut non peccem tibi.

Benedictus es , Domine : doce me iustificationes tuas.

In labiis meis: pronuntiavi omnia judicia oris tui.

In via testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus divitiis.

In mandatis tuis exercebor : & considerabo vias tuas.

In iustificationibus tuis meditabor : non obliuiscar sermones tuos. Gloria Patri.

Ara , agenollant se toti , dirà lo Prior.

℣. Salvum fac servum tuum.

℟. Deus meus sperantem in te.

℣. Mitte ei Domine auxilium de Sancto.

℟. Et de Sion tuere eum.

℣. Esto ei , Domine , turris fortitudinis.

℟. A facie inimici.

℣. Nihil proficiat inimicus in eo.

℟. Et filius iniquitatis non apponat necèrē ei.

℣. Domine exaudi orationē nostrā.

℟. Et clamor nōster ad te peryeniat.

℣. Exurge , Christe , adiuva nos.

℟. Et libera nos propter nomen tuum.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

Deus , qui iustificas impiūm , & non vis mortem peccatorū, maiestatem tuam suppliciter deprecāmur: ut famulūm tuū N.

de tua misericordia confidentem, cœlesti protegas benignus auxilio, & assidua protectione conserves, ut tibi iugiter famuletur, & nullis temptationibus, à te separetur.

OMnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo N. & dirige eum, secundum tuam clementiam, in viam salutis æternæ; ut te donante, tibi placita cupiat, & tota virtute perficiat.

COncede, quæsumus Domine, famulo tuo veniam peccatorum, & religionis augmentum; atque, ut ei tua dona multiplices, Sancti Pauli Apostoli patrocinia fac adesse, & largire præsidia. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Et eum spiritu ruo.

V. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

Benedictio Dei Patris omnipotentis, & Fili, & Spiritus Sancti descendat super vos, & maneat semper vobiscum. **R.** Amen.

INSTRUCCIÓN IX.

DEL MODO DE ELEGIR LOS OFICIALES.

AGenollats tots ab devoció, pregaràn à Deu, los inspire una elecció, conforme sa Divina voluntat, y començant lo Prior, entonarà: Veni Creator Spiritus, fol. 124. proseguint los demés. Després dirà.

V. Emitte spiritum tuum, & creabuntur.

R. Et renovabis faciem terræ.

V. Memento Congregationis S.Doctrinæ tuæ.

R. Quam possedisti ab initio.

V. Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.

V. Domine exaudi orationem nostram.

R. Et clamor noster ad te perveniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

DEUS, qui corda fidelium, Sancti Spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de eius semper con-

consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum. Rx. Amen.

*Se farà la Elecció , segons la Constitució XX.
la qual concluïda , se agenollaràn tots , y dirà
lo Prior:*

V. Benedictus Deus in donis suis.

Rx. Et sanctus in omnibus operibus suis:

V. Benedicamus Patrem , & Filium , cum
Sancto Spiritu.

Rx. Laudemus , & superexalte mus eum in sa-
cula.

V. Magnificate Dominum mecum.

Rx. Et exalte mus nomen eius in id ipsum.

V. Sit Nomen Domini benedictum.

Rx. Ex hoc nunc , & usque in sacerdolum.

V. Domine exaudi orationem nostram.

Rx. Et clamor noster ad te perveniat.

V. Dominus vobiscum.

Rx. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

OMnipotens sempiterne Deus , miserere
familis tuis , & dirige eos secundum
tuam clementiam in viam salutis aeternae ; ut
te donante , tibi placita cupiant , & tota vir-

gute

ture perficiant. Per Christum Dominum nos-
trum. Rx. Amen.

*Lo dia festiu de ensenyança solemne , y si pot ser
lo immediat à la elecció , se publicarà esta per medi
del Secretari , la qual llegida , se cantarà lo Te
Deum , fol. 118. que entonarà lo Prior revestit
ab Sobrepellis , Estola , y Capa , y posat en la Ta-
rima del Altar , en lo qual deuràn cremar sis ve-
les. Concluït lo Te Deum , dirà lo Prior more
solito: Benedictus Deus in donis suis , ab lo
demès , que se segueix , ut fol. 134. y després dirà
lo Prior als nous Oficials:*

Prior. Estote fideles , & prudentes in regimine
familiae , super quam vos constituit Do-
minus , ut supra multa bona , vos con-
stituat.

Oficials. Adjuva nos , Domine , & salvi erimus ,
& meditabimur in justificationibus tuis.
Da nobis intellectum , & custodiemus
legem tuam in toto corde nostro.

*Se darà principi à la funció de ensenyança , en
la qual , se posaran yà los nous Oficials , segons
sen orde , i l' posarre lo Prior en lo puesto Prioral.*

INS-

INSTRUCCIÓ X.

DEL MODO , SE DEV TENIR LA CON-
gregació de Oficials.

Així en la Congregació secreta , com en la general , se començarà implorant la gracia del Esperit Sant , com s'segueix .

Veni Sancte Spiritus , reple tuorum corda fidelium , & tui amoris in eis ignem accende .
¶. Emitte Spiritum tuum , & creabuntur .
¶. Et renovabis faciem terræ .

O R E M V S .

Deus , à que bona cuncta procedunt , largire supplicibus nis , ut cogitemus , te inspirante , quæ recta sunt , & te guvernante , eadem faciamus . Per Christum Dominum nostrum . **P**. Amen .

Posats tots en son lloc , se tractarà tot quant sia convenient , conformàntse sempre ab la Constitució XVIII. y XIX. y després se donarà si a la Congregació , díhen :

¶. Adjuvet nos Sanctus Paulus Apostolus .
¶. Qui dignus fuit esse vas electio . s .

O R E .

O R E M V S .

Deus , qui conspicis , quia ex nullâ nostra actione confidimus ; concede propitius : ut contra adversa omnia Doctoris gentium protectione muniamur . Per Christum Dominum nostrum . **P**. Amen .

INSTRUCCIÓ XI.

DEL QUE HA DE OBSERVAR LO CON-
frare , en qualsevol dels Oficis
de la Confraria .

Peraquè quede lo Confrare plenament instruït en les coses de la Confraria , y en tots , y qualsevol de sos Oficis , llegirà una , y altra vegada les sagrades Constitucions . Eran molt diminutas las que se formaren per la erecció , per tenir-se pocas notícias de la Archi-Confraria de Doctrina Christiana de Roma ; pero després , reduintse estes à millor forma , sels adaptaren los Noms dels Empleos de aquella , y lo que aparegué mes practicable , segons las circumstancias del terreno . De esta manera , nostra Confraria , al

K

pas,

pas , que per la agregaciò se constituì de aquella , verdadera filla , començà tambè à ser del tot semblant à tant apreciable Mare.

Y per mes , que puga la Confraria mudar en tot , ò en part ditas Constitucions , y estableirne tambè de altres novament , com se li concedi en la Butlla , dada en Roma en son favor als 26. de Abril de 1753. la Iglesia felizmènt governant N. Santissim Pare Benet XIV. y de son Pontificat any XIII, ab tot deuràn tots los Oficials de ella no intentar mudar en elles cosa alguna , sens justissima causa ; perque la ferma estabilitat dels Estatuts de un comù afiança mes , y mes son acertat govern. Se formaren ditas Constitucions en llengua castellana ; pero , com es impròpri en lo present Llibre , usar de estrany idioma , se han vertit fielment pera majòr intelligencia de tots los Confrares.

(*) * * (*)
(*) (*)
(*)

SA-

*****;*****;*****;

*****;*****;*****;

SAGRADAS

CONSTITUCIONS

DE LA VENERABLE CONFRARIA
de la Doctrina Christiana de Lleyda.

Aprovadas , y decretadas per lo Illustrissim , y
Reverendissim Senyor Bisbe de la mateixa
Ciuat , Dignissim Protector de
dita Confraria.

PROEMI.

Assegura la duraciò de una Fabrica la so-
lidèz de sos fonaments ; perque sens
ells tot se acaba , y ab ells tot se eterniza.
Son los fonaments de un Comù ben orde-
nat sos lloables Estatuts , ò Constitucions ,
à la observancia de las quals , dedicantsle les
Persones , quel componen , mereixen , y asse-
guren ab ella una ferma estabilitat , y lo mes
prudènt , sabi , y acertat govern. Los subjec-
tes , de ques compòn nostra Confraria son:
Prior General , Vice-Prior , Visitadór Gene-
ral ,

K 2

ràl, dos Concellers, quatre; o mes Operaris, dos Syndichs, dos Enfermèrs, dos Secretaris, un Receptòr, tres Sub-Priors, dos Diputats, dos Silenciaris, y un Andadòr. Y perque es convenient, que les obres del survey de Deu, que regularment tenen alguns contraris en lo Mon, tingan tambè en ell son Protector, ha de haver tambè un Protectòr perpetuo, ab la ajuda del qual (està sempre los demès Oficials entre si units ab lo vinculo de la fraterna caritat) mereixerà felizment nostra Confraria los majors augmentos. Las Constitucions, que dits Oficials han de observarà son las següents, que essent Nort, quels guia al cumpliment de ses obligacions, los seràn altres tantes estables, y uniformes columnes pera sustentar tot lo pés convenient, y necessari de quant dega en ella executarse, pera perpetuarla en la duració dels temps.

*** * *

CONS-

CONSTITUCIÓ I.

Del Prior en orde al Regimen.

LA elecció del Prior la farà la Congregació Generàl de la mateixa Confraria; y si dins tres mesos no lo ha elegit, serà *ipso facto*, per aquella vegada, electòr de dit empleo, lo Bisbe actual de la present Ciutat. Ha de ser perpetuo, è indispensablement Sacerdot Secular de la possible autoritat, y graduació, de exemplars costums, notoria piètat, y que se consideria mes apte per aquest empleo, y de mes ardent zel en les coses de la Confraria.

Son ofici serà veillar sobre lo bon govern de tota nostra Confraria, aixi en lo espiritual, com en lo temporal, y economic, y sobre tots los demés Ministres subalterns. Manarà avisar à la Congregació, assí general, com particular, o secreta, quant dega juntar-se. Assistirà en totes com à Cap, proposant lo que judiquia convenient, y en elles tindrà sempre dos vots, ço es, primèr, y ultim; y lo que quedia resolt, manarà, se posia promptament en execució. En las Funcions,

cions, que hi aurà caritat, tindrà així mateix dos distribucions, y autoritat pera privar als demés en tot, o en part, segons lo deliste.

Tindrà facultat per admetter, o acceptar qualsevol especie de Fundacions, encara que sian fetas à favor de altre particular Oficial, o de tota la Confraria; pero no la tindrà per alienar cosa grave, sens consentiment de la particular Congregaciò. Podrà ell sol donar lo Sermò de la major Festivitat, al subjecte, que li apareixerà mes à proposit. Tindrà poders per admetter à la Confraria à qualsevol en Confrare, o Confraressa, així Adulto, com Parvulo, ab tal, que pague lo que se acostume per raho de ingress, y de quants entraran, tindrà per lo treball de escriuerclo, o ferlo escriuerc quatre diners per cada hu. Guardarà en sa casa los llibres, y papers de la Confraria, y una clau de tot lo que tinga la Confraria en especie de diners, a no ser, que se hagia fet propri Oratori, y en ell un lloch mes proporcionat pera major custodia.

Per aquest si, y poderse ab mes llibertat practicar la ensenyança de la Doctrina,

cuy-

cuydarà de inclinarà èficazment los animos dels demés Oficials à construcció de Oratori; y mentres nos tinga, podrà, pero ab consentiment exprès de la Congregaciò particular, mudar, o traslladar la Confraria à qualsevol Iglesia, per causa de major concurs à les Funcions, mes comoditat, o de altre qualsevol motiu just, y razonable.

CONSTITUCIÒ II.

Del Prior en orde al Institut.

Així com lo Prior es Cap de la Confraria en lo honorific, ho deu ser també en lo treballòs de ensenyàr la Doctrina Christiana. Deurà ser molt vigilant, y solicit en son Empleo, peraque sent com una Candela encesa, posada en lo Candelero, fassia ab son exemple, llum à tots los de la Confraria. Y sent propri del cap regir tots los membres del cos, deurà, sabènt lo ofici de cada hu, dels demés Oficials, sobre totas las obligacions desvetllarse pera bè de les animes, y profit de la Puericia. Y si algù en son ofici es negligent, lo corretgirà ab caritat, y exemplar paciencia.

En

En la mensuàl , y demès solemnes Funcions de Ensenyança , assistirà ab puntualitat , assentantse devant la taula , governànt lo Rejorge , y fent senyal ab la campaneta , passada la mitja hora . Luego farà altre senyal als Minyons instruïts per la disputa del Cathecisme , y passat lo degut temps , farà també senyal , peraque acabian la disputa , repartint-los després de ella algun premi (que deurà costejar la Confraria) y animàntlos ab dolçes paraulas à aquell exemplar Exercici , y fruyt de christians rudiments . Repetirà los mateixos senyals pera la Pràctica , y clourà després la funció ab las oracions vocals , ly apateixerà . En cas de no poder assistir personalmènt , encomanarà son ofici al Vice-Prior , y en sa ausència al Official mes digne .

Si la necessitat del Proxim , ò zel de la salvació de les animes dicta ensenyança de Doctrina en diferents parts , podrà , encara que sia sens consentiment de la Confraria , donar facultat , peraque en Nom de ella , se ensenya , no sols en las Iglesias de la Ciutat , sino també en qualsevol del Bisbát , ab tal , que sia de la jurisdicció del Ordinari . Peraque

may

may li faltia Operaris , procuràrà ab carinyosas exhortacions induhir à tant caritatius exercicis als demès Ecclesiastichs , acordàntlos lo alt , y principal si de nostra Confraria , que es la ensenyança del Proxim .

CONSTITUCIÒ III.

Del Vice Prior.

SE elegirà lo Vice-Prior , com los demès Oficials . Convindrà , que sia de las mateixas , ò semblants circumstancias , que lo Prior ; de bona fama , y costums ; zelos de la honra de Deu , y de la salut de las animas . Son ofici es , ajudar al Prior en tot , y per tot , y en sa ausència suplirà per ell , y farà ses vices , tenint en tot la mateixa autoritat . Serà molt del cas , que sapia quant incumbeix al expressat Prior , peraque à sa ocasió , puga perfectament executalho . Quant advertirà algun notable desorde , lo conferirà ab ell , peraque junts procuren lo que sia mes convenient al bon Regimen de la Confraria .

CONS-

CONSTITUCIÒ IV.

Del Visitador.

LA elecció del Visitador se farà com la dels demès Oficials. Es necessari, que sia Persona de especial Auctoritat, y desitjós del bè de les animes, quant sia possible. Son empleo serà vetllár, y procurar, que tots los demès Oficials fassent be son Ofici, segons lo disposat en los Estatùts; per lo que, podrà á son arbitre visitar, y veurer tot quant se fa de part de la Confraria, així en orde al espiritual, ó ensenyança, com en orde al temporal, y economich, y corregir tots quants desordes adverteſca; quals si fossen tant grans, que necessitás de la autoritat del Prior, ly donarà de ells part, y procurarà ab ell eſcàziment lo mes oportuno remey.

Pera cumplir ab son Empleo, ha de estar ben instruhiſ en tots nostres Estatùts, peraque noticiòs de tot quant prescribeixen, sapia promptament corregir als que faltan á sa deguda obſervancia.

CONS-

CONSTITUCIÒ V.

Dels Consellers.

ES propri de Sabis, en las cosas, que se han de fer, no fiarſe del propri judici, y està escrit, que *està la Sabiduria, ahont està lo Consell*; per lo que se judica convenient, que en nostra Confraria hi haja dos Consellers, ó Consultors; quals deuràn elegirſe al modo, que los demès Oficials. Han de fer de bons costums, prudenſ, respectables, y de bona intelligencia.

Son Ofici es assistir ab puntualitat à totas las Congregacions, així generals, com particularſ, ó secretas, y dir ſon paréſ ſens paſſiò, atenent ſolament al bè de la Confraria, Havent donat ſon consell, ſe conformaran ab lo paréſ de la major part modeſtamente, parlant ſols, quant ſegons lo degut orde, los toquia.

CONSTITUCIÒ VI.

Dels Operaris.

LOs Operaris de nostra Confraria ſon priamènt quatre, ó mes Ecclesiastichs, que principalment ſe empleen en ensenyàr la Doc-

Doctrina Christiana. Han de ser de molt illoables costums , y de singulàrs virtuts ; perque lo que ensenyen ab paraulas , ho deuenen confirmar ab las obras . Y com son Empleo , respecte dels altres , es mes Apostolich , y Sant , han de exercirlo ab mes caritat envès Deu , y lo Proxim , y ab mes puresa de intenció . La elecció se farà com la dels demés Oficiàls .

De son oficis , ensenyàr en los dies , y llochs , se determinará , clara , distintament , en llengua vulgar , y segons lo methodo del Cathecisme per aquest si destinat , los Christians Rudiments , amor á las virtuts , y odí als pecats . Deuràn cuidadosamènt exercitár molta humilitat , y prudencia , pera saber molts vegadas acomodarse á la capacitat de cada hù dels minyons , y minyonas , fentse , segons lo consell de nostre Apostol , petits ab los petits , y tots perá tots , pera poder guanyarlos tots pera Christo .

Faràn gran aprecio de son Empleo , miant atentament lo exemple de Christo , que no escusá per sa Autoritat , com pretenian los Apostols , que se acostassen á sa presencia los Parvulos , ans b è lo mateix Senyor los

feu

feu lloch , los acaricia ; y los prenguè en sos braços .

Procuraràn tenir ben sabut lo Cathecisme determinat , peraque ab la variació en lo preguntar , no confongan als principiants ; lo llegiràn , y estudiariàn molts vegadas , que encaraque açò apareix empleo de minyons , pero ningù ignora , per gran que sia , que si vol arribar a nostra Patria Celestial , es forçós , que en llegir , y estudiàr la Doctrina Christiana , se fasse parvulo : *Nisi efficiamini scire parvuli , non intrabitis in Regnum Cælorum :*

En los dies de ensenyança sian solcits en assistir ab puntualitat , peraque per sa negligencia , no se retarde tant important funció ; y en cas de alguna ocupació prevista , avisaran á altre , que suplesca diligentment sa falta , ó per lo menos al Prior , peraque ab temps puga donar la necessaria providencia . Cuydaràn que al venir los minyons à la Iglesia , entrián ab devoció , y respecte , formant be ab la aygua beneyta lo senyal de la Creu , y agenollàntse per algun breu espacio devant del Santissim Sagrament ; y als que saltian en alguna de ditas ceremonias , los avisaran ab

caritat , y prudencia , y los corretgirán.

Ne tindrán alguns bastantement instruïts , peraque pugan ser destinats per la disputa , y altres tant ben ensenyàts , que examinats , sapian respondre á totes las preguntes. Los advertiran , que senyalats per la disputa , pujen al lloch destinat , un de una part , y altre del altra , y fent ans de començar lo senyal de la Creu ab veu inteligible , tractian solament de aquella part de Cathecisme , que per la disputa lo Prior haja assenyalat , un seriament preguntant , y lo altre responent . Zelarán sobre los negligènts , avisant à sos Pares , y Mestres , peraque procurian sa assistència à tant saludables funcions. Al eixir de la ensenyança , ajudaràn peraque sen tornian à las casas modestos , y sens estrepit , sentlos per açò eixir de dos en dos.

Sempre , que sels oferesca alguna dificultat , la consultaran ab lo Prior , peraque ab sa instrucció , pugan obrar ab tot lo acert , ques desitja.

CONS-

CONSTITUCIÒ VII.

Del modo de ensenyàr la Doctrina Christiana.

Si totes las coses de Deu , deuen ab lo estableert orde regirse ; perque , *Quia à Deus sunt , ordinata sunt* . molt mes la Doctrina de Jesu-Christ deu ab orde estable , y fixo ensenyarse. Per lo que es necessari , que tinga la Confraria un breu Cathecisme en llengua vulgàr , çò es , en Idioma Cathalá , del metodo del qual no se apartian los Operaris en preguntar , ni los Minyons , y Minyonas en respondre.

Pera executar ab lo asseó , y gravedat , que meteixen las solemnes funcions de ensenyança , son moltes cosas necessarias : lo assiento del Prior , y banch dels demès Oficiàls Ecclesiastichs ; lo banch dels Sub-Priors , y demès Seculàrs , y una taula adornada ab tape-te , Campana , Relotge de arena , Doctrina Christiana , Estatuts , y Premis pera repartir-se. En las Funcions solemnes se posarà dita taula devànt lo assiento del Prior ; en las ordinarias , devànt lo banch del Sub-Prior de torn , o de son lloch-tinènt.

Se donarà principi à la ensenyança , can-tant

tànt Antes algunes alabances espirituals , fent lo senyàl de la Creu ab alta veu , començant dos , y respondent tots los demès , y resant així mateix ab veu alta lo Credo , Pare nostre ab la salutaciò Angelica , Manaments , y Sagaments , tot en llengua vulgar , y no en altra , per no gastar vanament lo temps . Després se ensenyaran , y preguntaran als Minyons , y Minyonas los primers principis de la Doctrina , y los Mysteris principals de nostra Fè , tornant à preguntar lo mateix , ara à un , ara à altre , fins que suficientment ho entengan . En lo mateix methodo se preguntarà als mes avançats , de quant en la funció antecedent sels explicá , gastant lo demès temps en preguntar de aquella part de Doctrina , per aquell dia destinat , explicant cada cosa ab lo modo mes proporcionat à sa capacitat , y mes facil pera la intelligencia .

Y per quant son poquissimas las cosas , que pera la eterna salut deuen creuerse , y poquissims tambè , que las ignorian ; y al contrari , son moltissimas las que se deuen fer pera salvarse , y moltissims , y moltissimas , encara que siau de la gent mes culta , no

las

las saben , se recomanen per las entranyas de Jesu-Christ à tots los Operaris Apostolichs , se dediquian ab sollicitut à explicar be que coses son pecat , y que coses no ho son , fent entendrer perfectament tot quant se deu obrar pera salvarse .

Ha de haver Doctrina irremissiblement tots los Diumenges del any , per lo qual motiu se anomenan las Confrarias de Doctrina : *Escaleas Dominicals , ò del Senyor* , y si algun de ells es llegitimatament impedit , se traslladarà à la primera festa de precepte dins la mateixa setmana .

Lo temps destinat pera fer la Doctrina serà comuniment després de les Vespres de la Cathedral , fent senyàl ab la campana , y procurant no mudar may la hora , à no ser per causa de major assistencia , ò altre motiu igualment razonable .

En ningun cas se empleará menos de una hora en tant sant , y necessari exercici , que podrà dividir se en dos parts ; la primera mitja hora se donarà à las preguntas dels primers principis de la Doctrina , y Mysteris mes principals , y à la repetició de las cosas

L

di-

ditas en lo Diumenge antecedent: la altra mitja hora à la explicaciò de aquella part de Doctrina , que pera aquell dia se aura destinat. Pero en la ensenyança solemne se gasterà la mitja hora en tot lo expressat , y la altra mitja hora en la disputa , y Practica Doctrinal ; no obstant podrà tot allargarle , ò abbreviarse à disposiciò del Prior.

Per quant la Doctrina no es menos necessaria als Adultos , que als Parvulos , y de aquells uns son entesos , que sa pietat los motiva à oïr lo que ya se saben ; altres ignorants , que sa necessitat los porte à apendrer lo que ignoren ; uns , que lo oïr ho prenen per entreteniment piadós , y altres , que lo atendrer ho buscan pera pasto de la anima necessari , procuraran los RR. Operaris temperar lo estil de modo , que no sent als uns molestos , per lo tosch , los sia als altres profitòs per lo clar : y dilatantse en alguns punts , y abreviant en altres , introduhiràn alguna florera , que puga cullir lo entès , y se abatiran tambè al barbarisme , si preveuhen , que serà à un pobre rustich de profit.

Pera aficionar à la Doctrina , es molt del cas,

cas , que los Predicadors de Advènt , y Quaresma , y demès , que predican entre any , acordian al Poble la necessitat , y utilitat gran , que de la freqüencia sels segueix , publicant las moltas indulgencias , que los Summos Pontifices han concedit als que assisteixen à esta santa Instrucció ; y que la Confraria los repartesca , de temps en temps , alguns Rosaris , Medalla , ò Sant Christo , à mesura de sa possibilitat.

Concluïda la Doctrina se rezaran en alta veu algunas preces , segons lo costum , responent à la entonaciò de dos , tots los demès. Se faràn especialmènt los actes de les virtuts Theologals , y se cantaran algunas alabancies espirituals ; procuraran després , que al eixir la gent de la Iglesia , vagian à bon orde , sens tumulto , ni confusió.

CONSTITUCIÒ VIII.

Dels Syndichs.

LOs Syndichs han de ser dos , un Ecclesiastich , altre Secular. Se elegiràn al modo que los demès Oficials , conformàntse ab la Constitució de la elecció de oficis. Re-

presentan los Syndichs la persona de tota nostra Confraria , y aixi es necessari , que sian subjectes de bona fama , notoriament expeditis , y per les particulars circumstancies respectables.

Es de son principal Ofici , cuydár diligentmènt de las cosas , que miran al honor , decencia , y utilitat de la Confraria .

Los toca cumplimentar al Senyor Bisbe , y otras Personas de especial respecte , com , y quant ho demanen las lleys de la Politica , y sempre , que lo Prior ho ordenará .

Han de convidar pera las Comunions generals , y otras funcions de notable solemnitat à las Illustres Senyoras , Priora , Vice-Priora , Sub-Priora , y Assistentas : y altres , si aixi se determinàs .

Pera fer bê son ofici en casos extraordinaris , procuraran informarse de Politichs ; y si las circumstancias demanassen , ser accompanyats de dos , o mes Oficiâls de la Confraria , ho participaran al Prior , pera què de son orde sian promptament avisats .

**

CONS-

CONSTITUCIO IX.

Dels Enfermers.

LOs Enfermers seran dos , Ecclesiastich un , y Secular altre . Sa eleccio se farà conforme se expressa en la Constitucio de la eleccio de Oficis . Se ha de procurar , que sian subjectes , ques consideren dels menos ocupats , y mes donats à las obras de misericordia .

Son ofici es , procurar estar noticiosos dels malalts , y malaltas de la Confraria , visitarlos ab caritat , consolarlos ab dolças , y santas exhortacions , y cooperar de tots modos à que portian la malaltia ab paciencia , pera bê de sa anima , y major merit pera la Gloria . Participaran son estat al Prior , y executaran ab puntualitat tot quant ell los ordenará .

CONSTITUCIO X.

Dels Secretaris.

LA eleccio de Secretaris fasses , com se explica en la Constitucio de Oficis . Han de ser dos , y subjectes , que sian callats , de bo-

bona lletra , y de acreditada fidelitat. Ab quatre llibres deuenen prevenir los acerts de la Confraria pera los temps esdevenidors , notant en ells , sens dilaciò , tot quant puga ser convenient , y necessari. Tindran en un de dits llibres la Fundaciò , Constitucions decretadas , Breus Apostolichs , Gracias , Privilegis , y demès coses notables de la Confraria. En altre , las deliberacions , ques prenguien en las Congregacions , dia per dia , Noms , Apellidos , y Emp'eos dels que assisteçan , y lo lloch , ahont se tingueren , firmàntlas lo Prior , y subscrivintlas un de ells. En altre , los Inventaris , los Comptes , y las Caritats , que se fassian à la Confraria. Y en altre los noms , y obits dels difunts Confrares , y los sufragis , que per ells en tot lo any se hajan ofert.

Es tambè de son carrech , tenir escrits en una taula los noms de tots los Confrares , segons lo orde de antiquitat , notant los que en lo any hajan mort , pera notarlos en la llista , després de llegits lo dia de la Congregaciò general. Deuenen renovar anualmènt lo Cathalogo de tots los Oficials , aixi majors ,

jors , com menors ; y de las Illustres Senyores Priora , Vice-Priora , Sub-Priora , y Assistentas. Han de conservar ab orde , y diligència totes las cartas , Actes , y demès papers , pertanyènts à la Confraria , y concluhiat son ofici , los entregarán al Prior , en presencia del nou Secretari. Tindran lo Sello de la Confraria , y usaràn de ell en tots los papers , que ho necessitian. No deixaran , ni permetran veurer , y molt menos copiar las escripturas , que tingen en son podér , sens llicència en escrits de la Congregaciò Secreta. Finalment auràn de escriurer ab orde del Prior , o Congregaciò tot quant en la Confraria se oferessa , ab las circumstancies , que pera la claridad convingan.

CONSTITUCIÒ XI.

Del Receptor.

LO Receptor , que deu ser Persona fiel , y de conveniencias , se elegirà com los demès Oficials. Son ofici ferà recullir à los temps tots los habets , y efectes de la Confraria , y pagar los gastos , se oferescan , prenen recibo de la satisfacciò. En lo extraordinari

nari , no pàgara cosa algunà , sens , que à mes de recibo , precehesca mandato del Prior , y notantla ab dia , y mes . Lo que se aurà recullit en especie de grans , no ho vendrà sens expressa facultat de dir Prior , ó de la Congregaciò particular . Procurarà ser solicit en notar ab orde , y distincció las entradas , y cixidas pera formar los Comptes , y donarlos de tot , ans de la Congregaciò General en presencia del Prior , y demès Oficiàls , se acostume : y si dels Comptes resultàs , quedàr alguna quantitat , ho entregara en custodia al Prior , perque en la Congregaciò se disposia de ella , segons la major utilitat de la Confraria . Si lo dia de la Congregaciò General annuàl no ha donat Comptes (no impedintho algun motiu gravissim) *ipso facto* quedàr perperuament inhabil pera qualsevol empleo .

CONSTITUCIÒ XII.

Dels Sub-Priors.

Los Sub-Prios se elegiràn al modo , que los demès Oficiàls , à no ser , que la Congregaciò Secreta los confirme . Tots han

de

de ser Seculàrs de la major estimaciò , dotats de zel , caritat , prudència singular , y bon exemple ; donats à exercitar obras espirituàls , y per las circunstancies respectables .

Serà Ofici dels Sub-Priors , com explica son mateix nom , seguir en tot , y per tot los ordes del Prior , en la ausència del qual , en las funcions ordinarias supliran las Vices . Serà à carrech de ells lo bon orde de nostra Iglesia , y lo fer , que estiga tot previngut , peraque Missas , Divinos Oficis , ensenyança de Doctrina , y demès funcions , se fassan à la hora determinada . Procuraran , que les coses sagrades , ornaments , adornos del Sant , &c. sien tingudes , y tractades , ab la necessaria netedat , y deguda veneraciò . Tindràn les claus de dites coses en bona custodia , sens que , ni per poch temps , las deixen à altres , perque solament à ells les ha encomanat la Congregaciò . A ells toca , que estiga neta la Iglesia ; y prevenir , y compondre tot quant sia necessari pera les festivitats , y demés funcions de la Confraria ; à totes les quals deuràn assistir , y ajudar , com ho demana son ofici .

En-

Encàrà que deguen ab sant zel esmerar-se en que , durànt son ofici , se fassa lo acostumàt ab tota perfecció , no intenten novetats , ò coses extraordinaries , sens aprobaçió del Prior ; antes be , evitant superfluos gastos , y recullint les caritats , que pugan , procuraran aments à la Confraria . Cuydaran ab diligencia de cobràr lo sou , ò rel , que paguen annualmènt los Confrares , passant després tot lo dinèr recullit à les mans del Receptòr .

Quant morirà algun Confrare , ò Confraressa , avisats de la casa del Difunt , serán solcits , y diligents en assistir ab lo pendó negre , y dos atxes à accompanyár son Cos en les exequies . Si es parvulo , procuraran , que se assistesca ab lo pendó colorat , y dos veles , al modo , y semblança , que en los Adultos ; practicant en tots , quant en los demès se haja executat .

Peraque pugan acudir à tot , se repartiràn entre si los cuidados , y si per alguna ocupació precisa no poden assistir , ho encomanarán als Diputats , ò à altres de la major confiança . Pera facilitar mes lo cumpliment

de son empleo , podrán valerse del Andadòr , que en lo que pertany à son ofici , los estarà en tot subiecte .

CONSTITUCIÒ XIII.

Dels Diputats.

LOs Diputats serán dos , y se elegitán com los demès Oficials en la Congregació secreta . Han de ser , quant sia possible , de les mateixes circumstancies , que los Sub-Priors ; perque son ofici es ajudar à estos en tot , y per tot ; y en sa ausència substituir per ells en la mateixa forma , y ab la mateixa autoritat . Pera cumplir be son ofici procuraran estar ben instruïts , en les obligacions dels Sub-Priors , que ab esta diligencia , les cumplirán à son temps ab la majòr perfecció .

CONSTITUCIÒ XIV.

Dels Silenciaris.

LA rahò , y la experiéncia ha ensenyat , quant sia dificil , que los Minyons , y Minyones estiguen ab aquell soffiego , y atenció , que es necessaria pera apendrer be la Doctrina Christiana : y no podent atendrer

á açò los Operaris , per estàr ocupats totalment en explicarla , es precisa la ajuda , assistència , y vigilancia de altres subjeçtes graves , y de igual zel , quels fassen observar perfectament lo silenci ; que per açò serán anomenats *Silenciaris*. Dos se elegirán , y al modo que los demés Oficials. Un se anomenarà *Silenciarí major*, ò general , que cuydará , que en tota la Iglesia , y rededor de ella se observe lo degut silenci , y atenció : altre menor , ó particular , que sols cuydará de exercir son ofici en lo lloch particular de la ensenyança. Per aquest si portarán en la mà una vareta , no pera castigår , si sols pera corregir , y avisar mes ab senyals , que ab veus , y clamors , per no trencar els mateixos lo silenci.

Corregirán sempre ab termes civils , y de amor , procurant , que no isque de sa boca paraules injurioses , ò de impaciencia , y molt menos de amenaces. Tots sos avisos han de ser apoyats de algun motiu espiritual , com per exemple : *Que Deu los castigará; que darán escàndol; que es poch respecte à la Iglesia; que estan à la presència del Santissim*

Sagramènt , &c. y altres semblants.

Al venir à la Iglesia los Minyons , y Minyones ajudaran , peraque se posen à son Hoch , visiten al arribar lo Santissim Sagramènt ; y ajudaran així mateix à compondre los banchs , y tot quant sia necessari per la ensenyança.

Lo Silenciarí major , ò general deu mirar , y anar per tot , ahont sia necessari , y procurar ab vigilancia , que lo Silenciarí menor cumplia be son ofici. En les Professions assistiran , pera tenir en orde als Minyons , y fer que vajen ab devoció , ab modestia , y quant pugan ab silenci.

En cas de advertir algun excès notable en la Iglesia , ò al rededor de ella , recorriran luego al Prior , que ab sa autoritat providenciarà lo mes prompte , y oportuno remedey.

CONSTITUCIÒ XV.

Del Andadòr.

Lo Andadòr serà à elecció del Prior , y Sub-Priors. Ha de ser subjeçte expedít , y robust , pera fer las diligencias , que se oferel-

ferescan. Serà son ofici anàr ahont convinga
dins de la Ciutat per coses tocants à la Con-
fraria, sempre, y com ho ordenarà lo Prior,
ò Sub-Priors; à qui, ajudàntlos en totes les
funcions, deurà estar subordinat.

En les Congregacions no tindrà vot, an-
tes bè se estará, mentres duren, en lo lloch,
que se ly destinará, pera acudir diligent-
mènt, si es ab lo senyal de la campaneta cri-
dàt. Los dies de Doctrina, ò de altra funció,
ha de obrir la porta de la Iglesia, fer senyal
ab la campana, compondrer los banchs,
prevenir la taula ab tapete, relotge, y de-
mès necessari, y fer tot quant per semblants
funcions, se oferirà. Acabada la Doctrina,
ò altra qualsevol funció de la Confraria,
cuydarà de tornar totes les coses en son lloch,
y de tancar la Iglesia, entregant les claus al
Prior.

CONSTITUCIÒ XVI.

*De la Priora, Vice-Priora, Sub-Priora,
y Assistentas.*

LAs Senyoras se regularàn à semblança
dels Homens; pero entre ellas solà-
mènt hi haurà Priora, Vice-Priora, Sub-
Priora.

Priora, y quatre Assistentas; perqüie los de-
més oficis á mes de serlos superfluos, ò im-
proprijs, no poden per elles exercirse. Se
procurarà, que sian de la possible autoritat,
y del major respecte, y estimaciò. La Priora,
y Sub-Priora se anomenaràn en la Congre-
gaciò Secreta, com los demès Oficials, pero
les dos Assistentas majors, seràn à elecció de
la Priora, y Vice-Priora: y les dos menors
à elecció del Prior. No entraràn en les Con-
gregacions, ni General, ni Secreta, y per
consequènt may tindrán vot en cosa alguna.

Lo ofici de totas serà, procurar fer las
primeras en totas las funcions pera mouer
ab son bon exemple à la assistencia en tant
sagrats exercicis. En las Comunions, que hi
haja, combregarán las primeras, è imme-
diatamènt després dels homens, observant
lo degut orde. En lo cas de faltar la Priora,
Vice-Priora, ò Sub-Priora, suplirán sa ausen-
cia las Assistentas majors. Las Assistentas me-
nors en les Comunions repartiràn les veles à
les Dones; y entre any cuidaran del asseo
del Altàr del Sant, de les cortines, y demès
adornos, com, y segons ho demandian les
Festivitats.

CONS-

CONSTITUCIÒ XVII.

Dels Confrares.

LA obligaciò dels Confrares, y Confrarellas, es, lo promouer la Apostolica, y santa obra de ensenyàr la Doctrina de Christo, de que tant necessitan, encara los Christians, que mes se aprecian de saberla. Açò ho podràn fer de quatre modos, lo primer, empleàntse en aquest exercici en algun ofici proporcionat à sa propria capacitat. Lo segon, conduhint à son proxim, y obligant als que tè baix son poder à frequentar les funcions de ensenyança. Lo tercer, intervenint, y assistint personalment; y tant mes serà eficàs aquest modo, quant mes gran, y grave es la persona, que done lo exemple; per lo que si los Amos, y Caps de la casa, y homens graves, y dones avançades, se veuen assistir al Cathecisme, creixerà sens mesura lo numero de la Gent, y les Doctrines feràn en gran manera frequentades. Lo quart modo es, ensenyantla en sas proprias casas à sa familia, que à mes de cumplir ab sa obligaciò, Paulo V. concedì molts dies de Indulgencia als que així ho practicassen.

Deu-

Deuràn també los Confrares tots assistir ab puntualitat, y devociò à les demès funcions, que fasce la Confraria, senyaladament lo dia del Titular, à son Ofici solemne, y al Aniversari, que lo dia immediat se celebre per los Confrares difunts; que no obstant, de ser sens pena alguna la assistència à tan pias funcions, estan empero plenes de innumerables ganancies espirituals.

Advertescan, que ser de la Confraria es estar ab un modo molt particular baix la Protecció del Gloriosissim Apostol de las Gents S. Pau; per lo que han de procurar tenirly una molt cordial devociò, amàntlo com los bons fills à son Pare, è imitantlo en ses heroycas virtuts, com à via Retrat de Christo; pués de esta manera desde la Gloria eterna, ahont per singulat privilegi entrà segona vegada, los protegitá compasiu, y esgrimirà sa espasa en defensa sua, peraque ni en vida, ni en mort prevalestan contra ells los infernals Esperits.

Finalment, perque es molt just, que los Confrares vius no se olviden dels difunts, deuran tots los Confrates per cada hui dels

disfunts de la Confraria oïr una Missa rezada , ò aplicarlos la Estació del SS. Sagratament , ò dels sínch Altàrs.

CONSTITUCIÒ XVIII.

De la Congregaciò General.

VNa vegada lo any , que serà lo dia de Festa del mes de Janèr , ben vist al Prior , se tindrà la Congregació General ; à no ser ques judicàs oportuno lo juntarla alguna altra vegada extraordinariament. En ella assistirà lo Prior com à Cap , y tots los demès actuàls Oficiàls de la Confraria. Se tindrà esta Congregació en la Iglesia , ò en altre lloc , si apàr convenient. Pera evitar disturbis , se assentaran tots segons lo orde de son Empleo , à excepció del Syndich , y Enfermèr Seculars , que se posaran despresa dels Diputats.

Començarà lo Prior ab la invocació del Esperit Sant , y proposarà tots los negocis graves , que ocurrirán. Farà relació dels Contractes , Alienacions , Permutes , Acceptacions de llegàts , &c. fetes en aquell any. Los demès Oficiàls faràn també una exacta relació

del pertanyènt à los respectives Empleos ; y en cas de algun desconcert , se procurarà lo mes prompte , y oportuno remey.

Manarà després lo Prior , que se llegescan los comptes donàts per lo Receptor , partida per partida , y se posaran després en lo Archiu. Se llegiràn los Confrares , y Confrarefas , que auràn mort en aquell any , ab los que novament auràn entrat ; y la nominació dels Oficiàls , feta per lo Prior , y la Congregació secreta ; la qual en la Funció solemne mes immediata , deurà també Hegirse devànt de tot lo Poble , peraque tinguin noticia dels subjectes elegits. Finalment se llegiràn aquelles Constitucions , que mes se necessitjan à judici del Prior , y se acabarà ab la acostumada Acció de Gracias.

CONSTITUCIÒ XIX.

De la Congregació Secreta.

LA Congregació Secreta , ò particular serà la mente , y ulls de esta V. Confraria , à qui tocarà lo procurar tots los atiments espirituàls , y temporals ab la major vigilància , sollicitud , y diligència possible. Serà com-

composta del Prior, y demés Oficiàls majors, que son: Vice-Prior, Visitadòr, Consellers, primer Operari, Syndichs, Sub-Priors, y un Secretari. Se juntarà sempre, que lo Prior ho disposia, fent avisar per medi del Secretari, o Andador en la casa de cada un dels Oficiàls ab una cedula estampada, ab lo dia, hora, y lloc, ahont deuenir congregarse. Lo lloc serà la casa del mateix Prior, u altre, com millor à ell parega. No se començarà dita Congregaciò sens la presencia, ó permès del dit Prior, y en sa ausència lo mes digne dels Oficiàls farà de Cap. Pera evitar confusió se assentará cada un en son lloc, donant modestament, y segons orde lo pareixer, y votant lo Prior lo primèr, y ultim, per tenir dos vots en totes les Congregacions.

La resoluciò se farà ab la major part de vots; que quant ho disposia lo Prior, ó demandia altre Oficiàl, auràn de ser necessàriament secrets. Seràn las resolucions decisivas en orde al govern, y direcció del econòmic, y coses necessàries, y clarament útils, pero en lo molt extraordinari, com fer nou-

va

va Fabrica, &c. se proposarà à la General pera la aprovaciò. Esta Congregaciò se juntarà tantes, quantes vegades ho disposia lo Prior, y en la del mes de Desembre se farà la nominaciò, ó confirmaciò de Oficiàls per lo any seguent, com, y segons la Constituciò de Oficis, y fent, que concorde son natural ab aquell, que vulgan destinàrlos. En la Congregaciò, de la qual se parle, anomenantse secreta, deurà guardàrse lo secret de tot quant allí se discursesca; perque lo secret, les mes vegades, es la anima del millor acert en tots los negocis de importància.

CONSTITUCIÒ XX.

De la elecció de Oficiàls.

LA elecció de tots los Oficià's, à excepció del Prior, y Prosector, que son perpetuos, se farà annualment en la Congregaciò secreta. Se elegirán aquells subjectes, que pareixerán mes aptes pera los Empleos, mes zelosos, y atents pera nostra Confraria, y que segons las ocupacions precisas, pugan cumplir las obligacions de son ofici. Si se fa per vots, quedaran elegits los que tindran mes

mes vots favorables : si son iguals , se traurà à sort ; y en cas de confirmaciò se farà indispensablemènt per vots secrets.

Dels Oficials , que son duplicats , com son : Operaris , Sub-Priors , Consellers , Syndichs , Diputats , y Enfermiers , sen mudarà un solament , ò la mitat ; peraque sempre quedian personas informadas , y no sia la Confraria governada de personas no noticiosas de son estat : á no ser , que per açò hi haguès un molt just , y razonable motiu ,

CONSTITUCIÒ XXI.

Dels sufragis per los Difunts.

Quant sia del agrado de Deu portar à millor vida algun de nostres Oficials , com Diputat , Sub-Priors , Visitadòr , Vice-Prior , y molt mes si es lo Prior , se ly celebrarà en nostra Iglesia una Missa cantada de Difunts per sa anima , y se li dirà així mateix un Ofici entèr de Difunts ; encaraque podrà practicar-se mes , ó menos , segons los merits , y disposiciò de la Congregaciò Secreta . Si es solament Confrate , ò Confraressa , que pagà annualmènt un sou , se li celebrara sola-
mènt

mènt una Missa resada immediatamènt de sa mort , y un Responsori després de la solemne , è immediata funció de Doctrina ; pero si haguès pagat un rel cada any , en lloc de la Missa resada , se li cantarà un Aniversari per los Oficials Ecclesiastichs de la mateixa Confraria , y se ly cantarà així mateix lo expressat Responsori .

En las Exequias dels que auràn pagat , se anirà ab Pendò , y haches , al modo , que en los demés se haja acostumàt . A mes de dits sufragis se celebrarà annualmènt per tots los difunts Confrares un Aniversari solemne , ab un Responsori al fi , lo qual deurà cantar-se lo dia immediat à la principal Festa , no illegitimamènt impedit .

CONSTITUCIÒ XXII.

Del Protector.

LO Protector de nostra Confraria ha de ser sempre lo Illustrissim actual de la mateixa Ciutat . Se deurà á ell recurrir en les majors necessitats , y en los mes importants negocis de la Confraria . Cada vegada , que se mudia , ò per mort , ò per ascenso à màjor

Jòr Dignitat , deurà ànàr lo Priof ; y demés Oficials en nom de tota la Confraria à cumplimentar al nou Senyor Bisbe , suplicantli , se digne , pendrerla baix son amparo , y Protecció . Esta vegada , o quant mes oportuno se judiquia , se li fará exacta relació del estat de la Confraria , de manera , que quedia perfectament informat de ella , aixi en orde al espiritual , como al economici . En la mort del mateix se faràn las Exequias solemnes , segons , y com en la Constitució de sufragis se expressa .

A tots los Oficials , y Confrares de la present Confraria se han concedit moltes indulgencies , per cada cosa , que observaran de dizes Constitucions . Com conste in (Lib. Privil.) Tenint la Butlla de la Cruzada .

CATALOGO DELS SENYORS,
que al present tenen los expressats
Oficis.

Protector perpetuo.

Lo Illm. y Rm. Senyor Don Manuel Macias Pedrejón , Bisbe actual de Lleyda , del Consell de sa Magestàt , &c.

Prior perpetuo

Lo Illtre. Dr. Domingo Malegat Prebere , Canonge de la Sta. Iglesia Cathedrál de Lleyda .
Vice. Prior.

Lo Illtre. Dr. Joan Ramon Prebere , Canonge de dita Santa Iglesia Cathedrál .
Visitador.

Lo Illtre. Dr. Don Gregori Galindo , Canonge de dita Santa Iglesia .
Concellers.

Lo Illtre. Dr. Don Francisco de Sagarra , Canonge de la mateixa Santa Iglesia .

Lo Rt. Don Alexandre Jaume Garro de Botafogo , Vicari de S. Pere de dita Santa Iglesia .
Operaris.

Lo Rt. Dr. Esteve Solanet Prebere , Beneficiat de la Parroquia de S. Llorens .

Lo Rt. Dr. Joseph Fogassot Prebere , Vicari de dita Parroquial de S. Llorens .

Lo Rt. Thomàs Sardà Pre. Capellaniu de S. Maria .

Lo Rt. Pere Joan Torres Prebere , Beneficiat de dita Cathedrál .

Lo Rt. Domingo Cayrò Prebere, Vicari del
Sant Hospital.

Syndich.

Lo Rt. Dr. Anton Rigalt Prebere, Beneficiàt
de la Cathedràl.

Enfermèr.

Lo Rt. Anton Orries Prebere, Rector de la
Parroquia de S. Andièu.

Secretari.

Lo Rt. Dr. Malagarriga Pre. Bât. de S. Llorens.
Receptòr.

Lo Sr. Mossen Joseph Salvàt Clergue.
SECRETU RRS.

Sub Priors.

Lo Sr. Anton Perdó, Dr. en Medicina.

Lo Dr. Maurici Madriguera, Not. Pub. de Lleyda.
Lo Sr. Joseph Romeu, Cirurgià de dita Ciutat.

Diputats.

Lo Sr. Matheu Sales, Pagés.

Lo Sr. Pau Marquès, Mestre Teixidor.

Syndich.

Lo Sr. Joseph Mirèt, Apotecari.

Sub Receptor.

Lo Sr. Anton Llordès, Mestre Sastre.

Enfermèr.

Lo Sr. Christofol Escudér, Impressor de Lleyda.

Silenciaris

Lo Sr. Thomàs Roure, Mestre Fustèr.

Lo Sr. Joseph Fustellò, Mestre Saltre.

EXERCICI

DE SOLEMNE ENSENYANSA.

SEGONS LES CONSTITUCIONS,
y Pràctica de la Archi-Confraria de Doctrina
Christianà de Roma.

Arribada la hora, després de cantades algunes Cobles exortatories, imploraran tots la gracia del Esperit Sant, començant lo Prior.

Antifona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende.

Prior. Emitte spiritum tuum, & creabuntur.

Tots. Et renovabis faciem terræ.

Prior. Memento Congregationis Sancta Doctrina tua.

Tots. Quam possedisti ab initio.

Prior. Domine exaudi orationem meam.

Tots. Et clamor meus ad te veniat.

Prior. Dominus vobiscum.

Tots. Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

Deus, qui corda fidelium Santi Spiritus illustratione docuisti; da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de eius semper consolatione gaudere.

Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus: praetende super Congregationem istam spiritum gratiae salutaris; & ut in veritate tibi complaceat, perpetuum ei rorem tuæ benedictionis infunde.

Actiones nostras, quæsumus Domine, aspirando preveni, & adjuvando prosequere, ut cuncta nostra oratio, & operatio à te semper incipiatur, & per te cæpta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Diran tots immediatament ab veu alta lo Credo, lo Pare nostre ab la Ave Maria, los Mamenments, y los Sagaments.

Després lo Prior ab veu pausada, y grave, dirà:

AQui nos ha congregat Iesu-Christ (Germans charissims) pera oïr sa Doctrina, y ensenyarnos lo cami del Cel. Procurèm estar tots ab la atenció, y devoció pos-

possible, que aixi alcançarem lo fruyt, que necessitam pera b è de noïtres animes, y Gloria de sa Divina Magestàt.

Publicarà luego lo Operari les Indulgencies, ques guanyen, y començarà la Ensenyança ab lo modo acostumat. Disputaran després los Minyons; y haventlos donat lo Prior los premis, se donara principi à la Pràctica.

Concluida la Pràctica dirà lo Prior ab veu clara:

Germans Charissims, no baste oïr solament la Doctrina Christiana pera salvarse; es menestèr practicarla, com dignè lo mateix Christo. Tingàm, pues, sempre en la memoria los solidos desengànys, y veritats sagrades, que nos explican, y viscà n segons elles christianament. Pero com de nosaltres, ni un bon pensament podèm tenir, alcèm lo enteniment à Deu, pregantly ab devout afècte, que nos concedesca gracia pera praticarlo.

Resarà immediatament la Uletania, y tots los demés respondràs.

LLETANIA.

KYrie eleyson
 Christe eleyson.
 Kyrie eleyson.
 Christe audi nos.
 Christe exaudi nos.
 Pater de Cœlis Deus. Miserere nobis.
 Fili Redemptor mundi Deus. Miserere nobis.
 Spiritus Sancte Deus. Miserete nobis.
 Sancta Trinitas unus Deus. Miserere nobis.
 Sancta Maria. Ora pro nobis.
 Sancta Dei Genitrix, ora.
 Sancta Virgo Virginum, ora.
 Sancte Michael, ora.
 Sancte Gabriel, ora.
 Sancte Raphael, ora.
 Omnes Sancti Angeli, & Archangeli, orate.
 Omnes Sancti Beatorum Spirituum ordines,
 orate pro nobis.
 Sancte Joannes Baptista, ora.
 Sancte Joseph, ora.
 Omnes Sancti Patriarchæ, & Prophetæ, orate.
 Sancte Petre, ora.
 Sancte Paule, ora.
 Sancte Andrea, ora.
 Sancte

Sancte Jacobe, ora.
 Sancte Joannes, ora.
 Sancte Thoma, ora.
 Sancte Jacobe, ora.
 Sancte Philippe, ora.
 Sancte Bartholomæ, ora.
 Sancte Mathæ, ora.
 Sancte Simon, ora.
 Sancte Thadæ, ora.
 Sancte Mathia, ora.
 Sancte Barnaba, ora.
 Sancte Luca, ora.
 Sancte Marce, ora.
 Omnes Sancti Apostoli, & Evangelistar, orate.
 Omnes Sancti Discipuli Domini, orate.
 Omnes Sancti Innocentes, orate.
 Sancte Stephane, ora.
 Sancte Laurenti, ora.
 Sancte Vincenti, ora.
 Sancti Fabiane, & Sebastiane, orate.
 Sancti Cosma, & Damiane, orate.
 Omnes Sancti Martyres, orate.
 Sancte Sylvester, ora.
 Sancte Gregori, ora.
 Sancte Ambrosi, ora.
 Sancte

Sancte Augustine, orate.
 Sancte Hieronyme, ora.
 Sancte Martine, ora.
 Sancte Nicolae, ora.
 Omnes Sancti Pontifices, & Confessores, orate.
 Omnes Sancti Doctores, orate.
 Sancte Benedicte, ora.
 Sancte Antoni, ora.
 Sancte Bernarde, ora.
 Sancte Dominic, ora.
 Sancte Francisce, ora.
 Omnes Sancti Sacerdotes, & Levitæ, orate.
 Omnes Sancti Monachi, & Eremitæ, orate.
 Sancta Maria Magdalena, ora.
 Sancta Agatha, ora.
 Sancta Lucia, ora.
 Sancta Agnes, ora.
 Sancta Cecilia, ora.
 Sancta Catharina, ora.
 Sancta Anastasia, ora.
 Omnes Sanctæ Virgines, & Viduæ, orate.
 Omnes Sancti, & Sanctæ Dei, Intercedite
 pro nobis.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce
 nobis Domine.

Ag-

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Exau-
 di nos Domine.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Mi-
 serere nobis.
 Christe audi nos. Christe exaudi nos. Ky-
 rie eleysion. Christe eleysion. Kyrie eley-
 son. Pater noster *Secreto*.
 ¶. Et ne nos inducas in temptationem.
 ¶. Sed libera nos à malo.
 ¶. Salvos fac servos tuos.
 ¶. Deus meus sperantes in te.
 ¶. Mitte nobis Domine auxilium de Sancto.
 ¶. Et de Sion tuere nos.
 ¶. Domine exaudi orationem meam.
 ¶. Et clamor meus ad te veniat.
 ¶. Dominus vobiscum.
 ¶. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

Deus, qui conspicis, quia ex nulla nos-
 tra actione confidimus; concede pro-
 pitius; ut contra adversa omnia, Doctoris
 Gentium protectione, muniamur.

Dirigere, & sanctificare, regere, & gu-
 vernare dignare Domine Deus, Rex Cæli,
 & terra, hodie corda, & corpora nostra,
 sen-

fensus, sermones, & actus nostros in lege tua, & in operibus mandatorum tuorum: ut hic, & in æternum, te auxiliante, salvi, & liberi esse mereamur Salvator mundi: Qui vivis, & regnas in sæcula sæculorum.
Rx. Amen.

Prior. Benedicamus Domino.

Rx. Deo gratias.

Prior. Fidelium animæ per misericordiam
Dei requiescant in pace.
Rx. Amen.

VISITA DELS SINCH ALTARS.

Visitem los sinch Altars, pregant à Deu per la unió, y victoria dels Princeps Christians contra los Infiels, y ab intenció de guanyar les moltes Indulgencies concedides.

Si en lo mes ha mort algun Confrare, se li podrà aplicar la visita segons la Constitució XVII. pera assegurar així lo cumpliment dels demés Confrares en particular.

Primer Altar, adorant ab tot rendiment, y amor la Llaga santissima del peu

es-

esquerre de hostre Senyor Jesu-Christ, dirèm un Pare nostre, y Ave Maria.

Segon Altar, adorant la Llaga del peu dret, dirèm altre Pare nostre, y Ave Maria.

Tercer Altar, adorant la Llaga de la mà esquerra, dirèm altre Pare nostre, y Ave Maria,

Quart Altar, adorant la Llaga de la mà dreta, dirèm altre Pare nostre, y Ave Maria.

Quint Altar, entràntnos en la Llaga del costat, y adorantla ab tot rendiment, dirèm altre Pare nostre, y Ave Maria.

Dirèm ara altre Pare nostre, y Ave Maria, recomanant à Deu la Apostòlica Obra de la Doctrina Christiana, y pregant-ly, que nos done à tots auxilis efficacions, peraque servintlo en aquesta vida fins al fi en gracia sua, pugam després en la altra gozar de la Gloria eterna. Tots. Amen.

Per los malats, o altres necessitats se podrà dir altre Pare nostre, y Ave Maria à disposició del Prior.

Aqui

Aquí se faràn los Actes de les Virtuts Theològals.

Acte de Fe.

Crech firmíssimament tot lo que creu la Santa Iglesia Catholica; perque ho havèu revelat vos, Deu meu, que sou suma veritat.

Acte de Esperança.

Espero de vos, Deu meu, la mia eterna benaventurança; perque sou suma Misericordia.

Acte de Caritat de Deu, y del Proxim.

Vos amo de cor, Deu meu, sobre totes les coses; perque sou sumà Bondàt; y per vostre amor, amaré sempre á mon Proxim, com à mi mateix.

Acte de Contriciò.

Sento en la anima, Deu meu, lo haver-vos ofés ab mos pecàts, sols per ser Vos, qui sou Bondàt infinita.

Si en lo Mes ha mort algun Confrare, o Confrareessa, lo anomenarà lo Prior dihent: En lo present Mes ha mort N. de la Parroquia de N. y per ell se dirà lo seguent Responso. Fol. 201. y ab ell se concluirà. Si no hi

ha

ha Difunt en lo Mes, se acabarà sempre ab los actes de les virtuts, després dels quals, lo Prior donarà la benedicció, dihent:

Per intercessionem Beatæ Mariae Virginiæ, Sancti Pauli Apostoli, & omnium Sanctorum benedicat, augeat, & conseruat hanc Archiconfraternitatem Omnipotens, & misericors Deus Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus. Rx. Amen.

Prior. Procedamus in pace.

Rx. In nomine Christi. Amen.

COMUNIÒ GENERAL.

Antes de qualsevol solemne Comuniò, dirà lo Sacerdot al Poble lo seguent:

LOs que haverà de rebret lo excellentissim, y Santissim Sagrament de la Eucaristia, debèu assistir ab la anima, com assistiu en los cos; perque no convé ab animes distretes, rebret tant gran Mysteri. Es la Eucaristia lo fi à que tot se ordene. Es la font de ahònt dimane la virtut, y força de tots los altres Sagments. Tots los Sagments son Sants; na-

pero aquest conté lo Autor de la santedat, que es Christo Senyor nostre; lo mateix, que nasqué de la Verge Santissima; y que fou clavat en la Creu per nostres pecats, y arà està en lo Cel assentat à la drera de Deu lo Pare. Havent pues de hospedar à un tant alt, y poderós Rey, facil cosa es de entender, que pureza de cor es menester peraque los ulls de aquesta tan gran Magestàt no encontri en vostres ànimes cosa, quel offenga, y peraque juntament pugau rebrer lo gust dels fruyts suavissims de aquest Sagrament; la grandesa del qual, ni se pot ab lo enteniment comprender, ni ab la llengua declarar.

Est pa divino sustente nostra ànima, així com la vianda corporal al cos. Ab ell nos unim intimament à Christo, segons la promesa; y en certa manera nos mudam en la naturalesa del mateix Jesu-Christ, y eixim en vida, y costums semblants à ell. Ab aquest menjar, nos conservam, y creixem en los bens, y virtuts, que tenim. Lo gust se desperte, pera cada dia rebrer major suavitat de la frequencia de aquest Mysteri. Es sem-

semblant al Manná, que fou donat als Pares de la Lley vella; pero per nostra culpa succeheix, moltes vegades, que no sia dols à nostre paladar lo menjàr dels Angels. Qui està debilitat per lo pecat, se repare ab lo us de aquest Sagrament. Quedam mes forts pera evitar los pecats mortals, y los venials se perdonen. Se debiliten les forces del mal costum. Nos fan guarda companyias de Angels, los quals ab gran numero accompanyen à son Rey, y Senyor. Se exercite, y aumente la Fé; nos confirmam en la Esperança, y se encén en nostre cor flames de divina Caritat. Eixim mes forts, y esforçáts contra totes les dificultats de aquesta vida; y mantenguts ab aquest menjar, caminam fins ha arribar al mont de Deu Oreb. Aquests fruyts, y altres innumerables, reben aquells que dignament combreguen; pero los que combreguen ab pecat mortal, menjén, y beuen sa eterna condemnació, com a tots nos avisá Sant Pau.

Ya, pues, que desitjau arribar à aquest menjar divino, veniu purificada la conciencia, y adornada la anima ab lo vestit

nupciàl de la gracia ; que açò nos ensenyà Christo senyor nostre , quant rentà los peus als Apostols antes quels donàs la Eucaristia. Se ha de arribar ab gran reverència , y humilitat pera rebrer al Rey dels Angels , y exitàntse cada hu à la devociò ab sants pensaments : principalment ab la memoria de la Passió de Jesu-Christ , senyor nostre , com ell ho manà en la institució de aquest Santissim Sagrament. Ningù arribie ab pressa à rebrerlo , ningù indevòt ; perque coses santes , santament se han de tractar , y ab la consideraciò , y maduresa , que convè. Ho alcançarem per lo mateix Jesu-Christ , si antes , y després de la Comuniò disposam nòstres animes ab santes meditacions , y ab fervoroses oracions invocàm la divina misericòrdia.

Peraque pugàu més devotament rebrer aquest Santissim Sagrament , dieu per los pecats venials la Confessió general. *Io peccador , &c. Misereatur , y tot lo demès segons lo Ritual.*

AB-

Benedicció de qualsevol menjàr , beguda , ayqua , &c. per devociò à Sant Pau Apostol.

- ℣ Adjutorium nostrum in nomine Domini,
- ℟ Qui fecit Cælum , & terram.
- ℣ Dominus vobiscum.
- ℟ Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

Benedic ☩ Domine , creaturam istam N. ut sit remedium salutare generi humano : & præsta per invocationem sancti Nomi tui , *in honorem sancti Pauli Apostoli* , ut quicumque ex ea sumperint , corporis sanitatem , & animæ tutelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen. *Af-
pergat aqua benedicta.*

Benedicció de habit per vot , o devociò à Sant Pau Apostol.

- ℣ Adjutorium nostrum in nomine Domini.
- ℟ Qui fecit Cælum , & terram.
- ℣ Domine exaudi orationem meam.
- ℟ Et clamor meus ad te veniat.
- ℣ Dominus vobiscum.
- ℟ Et cum spiritu tuo.

O

ORE-

ORE M V S.

Domine Jesu Christe, qui pro nostra salute, suscipiens humanam naturam, te vestimento carnis induere dignatus es; benedictione tua sancta, bene ✠ dic ista vestimenta, quæ pro gratiis tibi exolvendis, omni cum devotione sancto que voto, ac veneratione Sancti Pauli Apostoli, iste super se suscepturus est (vel ista super se susceptura est) infunde in eum, (vel in eam) quæsumus tuam sanctam bene ✠ dictionem, ut cum primum induerit hoc pietatis vestimentum, intercedente sancto Paulo, Apostolo tuo, descendat super eum (vel eam) gratia tua, quæ protegat illum (vel illà) ab omni malo animæ, & corporis. Qui vivis, & regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. R. Amen.

Aspergirà ab la aygua beneyta lo habit, y la Persona que lo ha de vestir. Si se beneheix per algun malalt, podrà anyadir les preces, que se usan al portar la reliquia. Fol. seguent.

MODO DE PORTAR LA RELIQUIA,
ò Imatge del Sant als malalts.

Tant mes se acredita la caritat . quant mes se exercita ; per lo que , de près de administrar lo Viatich als malals , ò antes si se demane , manarà lo Prior al Enfermer Ecclesiastich , portar la Reliquia , ò Imatge del sant , fent que la adore lo malalt , y dibènt per ell les següents deprecacions.

Kyrie eleysion , Christe eleysion , Kyrie eleysion . Pater noster.

¶. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cœlum , & terram.

¶. Convertere , Domine , usquequo.

R. Et deprecabilis este super seryum tuum.

¶. Benedic anima mea Domino.

R. Qui sanet omnes infirmitates tuas.

¶. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat,

¶. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

ORE M V S.

Respice , Domine , famulum tuum infirmitate corporis sui laborantem , &

196

aniham resove, quam creasti, ut castigatio-
nibus emendatus continuo se sentiat tua me-
dicina sanatum. Per Christum Dominum
nostrum. Rx. Amen.

Antifona.

Sancte Paule Apostole, Predicator verita-
ti, & Doctor Gentium, intercede pro seruo
tuo N. ad Deum, qui te elegit.

V. Adjuvet te Sanctus Paulus Apostolus.
Rx. Qui dignus fuit esse vas electionis.

O R E M V S.

Protege, Domine, hunc famulum
tuum, & Apostoli tui Pauli patrocinio
confidentem, perpetua defensione conserva.
Per Christum Dominum nostrum. Amen.

*Deixaran alli la Relquia, o Santa Imatge,
y haventlo aconsolat ab espirituals paraules, se
despediran.*

MODO PERA TORNARSE LA RELI-
quia, o Santa Imatge.

Si lo Malalt ix de la malatia, al estar fora
de perill, massanho lo Prior, aniran a bus-
carla, y al pendre aquella ab tot acatament, re-
sa-

197

*Jaràn lo Te Deum, fol. 118. Est conclubit, dirà
lo Ecclesiastich Enfermer, lo seguent.*

V. Benedicamus Patrem, & Filium, cum
Sancto Spiritu.

Rx. Laudemus, & superexalte mus cum in
sæcula.

V. Domine exaudi orationem meam.
Rx. Et clamor meus ad te veniat.

O R E M V S.

D^Eus, cuius misericordia non est nume-
rus, & bonitatis infinitus est thesaurus,
piissimæ Maiestati tuæ pro collatis donis gra-
tias agimus, tuam semper clementiam exo-
rantes: ut qui potentibus postulata concedis,
eosdem non deserens, ad premia futura dis-
ponas. Per Christum Dominum nostrum.
Amen.

ABSOLUCIÒ, Y APLICACIÒ DE LA
Indulgencia plenaria en lo article
de la mort.

Al arribar lo Confrare al estat de agonisar,
ly aplicara lo Prior la Indulgencia ple-
naria, que los Sumos Pontifices Paulo V. y Cle-
ment VIII. concediren a tots los Confrares, y
Con-

Confrarietas de la Doctrina Christiana en lo article de la mort. Si lo malalt no ha pogut Confissar, ni Combregar, invocarà contrit lo Nom de Jesus; y si no pot ab la boca, lo invocarà ab lo Cor. Lo modo ab que deu aplicarse la Indulgencia es lo que mane, se observe la Santedad de Benet XIV. en la Butlla, que comence: Pia Mater, &c. que es com se segueix.

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit Coelum, & terram.

Antiphona. Ne reminiscaris Domine dilecta Famuli tui (*vel* Ancillæ tuæ) neque vindictam sumas de peccatis ejus.

Kyrie eleyon, Christe eleyon, Kyrie eleyon. Pater noster, &c.

V. Et ne nos inducas in temptationem.

R. Sed libera nos à malo.

V. Salvum fac servum tuum (*vel* Ancillam tuam) & sic deinceps.

R. Deus meus sperantem in te.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

OREMVS.

Clementissime Deus Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui neminem vis perire in te credentem, atque sperantem, secundum multitudinem miserationum tuarum respice propitius Famulum tuum N. quem tibi vera Fides, & Spes Christiana commendant. Visita eum in salutari tuo, & per Unigeniti tui Passionem, & Mortem, omnium ei delictorum suorum remissionem, & veniam clementer indulge, ut eius anima in hora exitus sui Te Judicem propitiatum inveniat, & in Sanguine ejusdem Filii tui ab omni macula abluta transire ad vitam mereatur perpetuam. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Tum dicto ab uno ex Clericis Astantibus.
Confiteor, &c. sacerdos dicat Misereatur, &c. Deinde.

Dominus Noster Jesus Christus Filius Dei vivi, qui Beato Petro Apostolo suo dedit potestatem ligandi, atque solvendi, per suum piissimam misericordiam recipiat Confessionem tuam, & restituat tibi Stolam primam, quam in Baptismate recepisti; Et ego facultate

tate mihi ab Apostolica Sede tributâ Indulgentiam Plenariam, & remissionem omnium peccatorum tibi concedo. In nomine Patris, & Filii, &c.

Per sacrosancta humanæ reparationis Mysteria remittat tibi Omnipotens Deus omnes præsentis, & futuræ vitæ poenas, Paradisi portas aperiat, & ad gaudia sempiterna perducat. Amen.

Benedicat te Omnipotens Deus, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus. Amen.

*MODO DE RESAR RESPONOS PER
los Germans Difunts.*

RESPONS. I.

Liberá me Domine de morte æterna, in die illa tremenda, * Quando cœli mo-vendi sunt, & terra: * Dum veneris judica-re sæculum per ignem. **℣.** Tremens factus sum ego, & timeo, dum discussio venerit, at-que ventura ira. Quando, &c.

Kyrie eleyon, Christe eleyon, Kyrie eleyon. Pater noster *secreto.*

℣. Et ne nos inducas in temptationem,

R.

R. Sed liberā nōs à mālo.

℣. A porta inferi.

R. Erue Domine animam ejus.

℣. Requiescat in pace. **R.** Amen.

R. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Si es Sacerdos.

Oremus.

Deus, qui inter Apostolicos Sacerdotes, famulum tuum N. fratrem nostrum, Sacerdotali fecisti dignitate vigere, præsta quæsumus: ut eorum quoque perpetuo ag-gegetur consortio. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Si es Secular.

Oremus.

Inclina, Domine, aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam sup-plices deprecamur, ut animam famuli tui N. fratri nostri, quam de hoc sæculo mi-grare jussisti in pacis, ac lucis regione consti-tuas,

tuas, & sanctorum tuorum jubeas esse consortem. Per Christum, &c.

Si es Dona.

Oremus.

QUæsumus Domine, pro tua pietate misericordia animæ famulæ tuæ N. sororis nostræ, & à contagiosis mortalitatis exutam, in æternæ salvationis partem restitue. Per Christum, &c.

RESPONS. II.

NE recorderis peccata mea Domine, * dum veneris judicare sæculum per ignem. ¶ Dirige Domine Deus meus in conspectu tuo viam meam. Dum veneris, &c. Kyrie eleison, &c. Pater noster, &c. *los versets com en lo primer.*

Si es Sacerdot.

Oremus.

PRæsta, quæsumus, Domine, ut anima famuli tui N. Sacerdotis, fratri nostri, quem in hoc sæculo commorantem sacris munieribus decorasti, in cœlesti sede gloriofa semper exultet. Per Christum, &c.

Si

Si es Secular.

Oremus.

ABsolve, quæsumus Domine, animam famuli tui N. fratri nostri ab omni vinculo delictorum: ut in resurrectionis gloria, inter Sanctos, & electos tuos resuscitatus respiret. Per Christum, &c.

Si es Dona.

Oremus.

Inveniat, quæsumus Domine, anima famulæ tuae N. Sororis nostræ lucis æternæ consortium; cuius perpetua misericordia consecuta est Sacramentum. Per Christum Dominum, &c.

RESPONS. III.

QUi Lazarum resuscitasti à monumento factidum, * Tu eis Domine dona requiem, & locum Indulgentia. ¶ Qui venturus es judicare viyos, & mortuos, & sæculum per ignem. Tu eis, &c. Kyrie eleison, &c. Pater noster, &c. *los versets com en lo primèr.*

Si

Si es Sacerdota

Oremus.

Præsta, quæsumus Omnipotens Deus; ut animam famuli tui N. Sacerdotis, in congregacione iustorum, æternæ beatitudinis jubeas esse consortem. Per Christum, &c.

Si es Secular.

Oremus.

Suscipe Domine preces nostræ pro anima famuli tui N. fratri nostri, ut siquæ ei maculæ de terrenis contagii adhæserunt, remissionis tuæ misericordia deleantur. Per Christum, &c.

Si es Dona.

Oremus.

Quæsumus Domine, ut animæ famulæ tuæ N. sororis nostræ, Sanctorum, atque electorum tuorum largiri digneris consortium: & rorem misericordiæ tuæ perennem infundas. Per Christum, &c.

Per

Per qualsevol Difunt en lo dia de son obit.

Oremus.

Tibi Domine commendamus animam famuli tui N. ut defunctus sæculo tibi vivat; & quæ per fragilitatem humanæ conversationis peccata commissit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum, &c.

Per tots los Confrares.

Oremus.

Deus, venia largitor, & humanae salutis amator: quæsumus clementiam tuam, ut nostræ Congregationis fratres, qui ex hoc sæculo transferunt, beata Maria semper Virgine intercedente, cum omnibus Sanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis consortium pervenire concedas. Per Christum, &c.

Per tots los difunts.

Oremus.

Fidelium Deus, omnium Conditor, & Redemptor: animabus famulorum, familiarumque tuarum, remissionem euctorum tri-

bue

bue peccatorum : ut indulgentiam , quam
semper obtaverunt , piis supplicationibus
consequantur. Per Christum , &c.

*Per los Difunts enterrats en la Iglesia,
ò Cementiri.*

Oremus.

Deus , cuius miseratione , Animæ fidelium
requiescunt , famulis , & famulabus
tuis , & omnibus hic , & ubique in Christo
quiescentibus , da propitijs veriana peccato-
rum , ut à cunctis reatibus absoluti , tecum
sine fine latentur. Per eundem Christum
Dominum nostrum. Rx. Amen.

Sobre la Prosa dels Difunts.

Deu terrible en ardènt ira
farà al Mon tot cendra viva
diu Davit ab la Sybilla.

O quant farà tremolàr
quant vinga per judicar
tot nostre modo de obràr.

La trompeta ab vitàl sò
cridarà á donar raho
à tot Poble , y regiò.

Fins

Fins là mort se ha de espàntar
al veuter resucitar
tot quant se ha de judicar.
Un libre escrit se traurà,
en lo qual se trobarà
lo perque s'judicarà.

Veuran lo Jutge assentar,
que lo amagat farà clar,
no deixant res per vengar.

Infelis que dirè Jo,
no tenint la protecció,
ni l' Sant justificació.

Rey tremendo en Magestat,
que si salvau , es de grat,
Salvàume Font de pietat.

Pensau be Jesus amar,
que per mi sou enviàr,
nom deixeu desesperar.

Buscantme , os haven cansat,
sou per mi crucificat;
sim perdo , tot mal lograt.

Molt just podeu castigar,
mes vullaume perdonar,
sens ferme comptes passar.

De haver pecat , me sab greu,

fa

fa grān pena al rostro meu,
 perdonau me amable Deu.
 Absolènt à Madalena,
 y lliurant Dimas de pena,
 me animareu per la esmena.
 No so digne de pregàr,
 mes vullaume aconsolàr,
 y del foch etern guardàr.
 Feume dels Predestinats,
 perque lluny dels condemnats,
 gose ab vos eternitats.
 Convençuts los malehits
 penànt en flames inichs,
 cridaume ab los Benehits.
 Vos suplico molt rendit,
 tenint tot lo cor contrit,
 quem salveu , lo Mon finit.
 O que lamentable dia
 en que se tornarà en vida
 lo home per ser judicat!
 perdonau me , Deu amat,
 bon Jesus , piadòs , etern
 ara , y pera sempre. Amen.

LAUS DEO.

RESUMEN

DEL CONTINGUT EN AQUEST LLIBRE.

INST. I. *Del que se ha de fer cada dia.*

En orde à si.

L Uego , que te alces del llit,
 Encorona sens tardança
 Ton cos , y ta anima à Deu,
 Espera en ell , creulo , y amal.
 Jesus , Maria , y Joseph,
 Y lo teu Angel de Guarda,
 Sant Pau , y los Sants Patrons
 Procuraràs , que te amparian.

Donat luego à la *Oraciò*,
 Que es gran thresor , fira franca;
 Pues la oració servorosa
 Tot quant vol de Deu alcança.

Procuraràs cír *Missa*
 Devot , sens que en ella parlias,
 Que aqueil , que parle en la Iglesia
 A Deu gira las espatllas.

Visita los *Sinch Altars*,
 Faràs la Estació Sagrada
 De Christo *Sacramentat*,
 Per guanyar immensas gracies.

Lectura espiritual

Fes , que en ningun dia t' faltia,
Que en gran manera instruheix,
Y sense dir res , molt parla.

Diras atent lo *Rosari*
A Maria , que las gracias
Logren en vida , y en mort
Quants la serveixen , y alaban.

Fes *examen* cada dia
De tas virtuts , y tas faltas,
Per coneixer per ahont
ò te perts , ò be te guanyas;

En orde al Proxim.
Vetlla sobre ta *familia*,
Rezela , tem , y repara,
Que has de dàr un estret compte,
Si ella se pert per ta causa.

Ab los Criats sempre mostrat
Exemplar , que es cosa plana,
Que al pas , caminen los Amos
Van los Criats , y Criadas.

May los daras *correccio*
Quant la colera en tu es tanta,
Que esta vil passiò te ciega,
Pues mes que aprofitia , danya.

Als

Als Pobres fes *compassiu*
Almoynas ben reguladas:
Y si tens poch , donals poch,
Si molt , dona en abundancia.
Dels que estan en *Purgatori*
No te ovides , prest sufragals
Envials Missas , dejunis,
Indulgencias , y obras Santas.

INS. II. Del que se ha de fer cada setmana.

En orde à si.

SAntificaras las *Festas*,
Anànt perçò à la Ensenyança
De la Doctrina de Christo
A Iglesia , en que de ella s' tracta.

Tas *mortificaciones* sian
Per Director reguladas,
Que es primèr , quel sacrifici
La obediencia resignada.

Frequenta los *Sagraments*
Ab fervor , y confiança;
Que si acuts freqüent à Deu,
Tindrás la anima endiosada.

Entregaly tot ton cor,
Y ab una amotosa instancia

* 2

De-

Demana , quet concedesca
Tots los fervors , que te faltans;
En orde al Proxim.

Visitars Hospitals,
Presons , y Malalts de casas,
Dona à tots ab gran amor
Consol ab obra , y paraulas.
Ensenya als teus la Doctrina;
O envials à sa Ensenyança,
Que aixi donant bon exemple,
Guanyas molt , y molt avançs.

Inclinals à devocions,
Y de mals companys apartals;
Que jo te dirè qui son,
Si tu me dius ab qui tractan.

INS. III. Del que se ha de fer cada Mes:

En orde à si.

E Stas Reglas llegràs;
Y à ton Director las faltas
Diras , peraque conega
Si te atrassas , o te avançs.
Del Sant , que has près per Patrò
Celebra ab devociò santa,
La sua Festa , que es juit,

Ser

Ser agrahit à las gràcias:

En orde al Proxim.

Fes , que Sagraments frequentian
Tots los que estan en ta Casa;
Que hi ha Familias molt pobras,
Perque devociò los falta.

Pares , Amos , y Mestressas
Temian , pues Deu amenaça,
Si no cuyden , ques confessian
Fills , Fillas , Criats , Criadas.

INS. IV. Del que se ha de fer cada Any:

En orde à si.

P Endràs Butlla de Indulgencias,
Si no , perdràs molta gracia;
Y las Festas mes solemnes
Ab mes exercicis guarda.

Fes Confessió General,
Totas tas culpas declara;
Que quant mes tu las confessias,
Mes quedaran perdonadas.

Procuraràs , que la fassian
Tambè tots los de ta Casa;
Y que preguiant tambè Butlla,
Que es un mar immens de gràcias.

Ave-

Averiguàràs tots deutes,
Pagànt Criàts, y Criadas,
En especial Jornalers;
Que fels frau, clama vengança.

INS. V. Del que se ha de fer en tot temps.

En orde à si.

V Iuràs sempre ab gran rezèl,
Y de tota ocasió guardat;
Perque molts, que en si eran bons,
Que son mals, la ocasió es causa.

En coneixer lo perill
Ab las Personas, que tractas,
Te has de apartar luego de ellas;
Perque ellas de Deu te apartan.

Procura no estar ocios,
Resa, medita, y treballa,
Que la ociositat fou sempre
De tota virtut Mayrastra.

Prosegueix las devicions,
Sens fer, per peresa, pausas,
Que en haver veleitat,
No se camina, ni avança.

En quantas obras faràs
A Deu luego lo cor alça;

Que

Que en lo obrar sens atenció,
Res hi ha de grà, tot es palla.
En totas discurriràs
Aquell fi, ab que vás à obrarlas;
Que si lo fi no prevens,
No seràn tas obras santas.

Tindràs paciencia en lo aduers,
No se perdia per ta causa;
Que lo perderho, y patirho
Son dos mals, son dos desgracias.

Quant te murmuran sens culpa
Sufreix ab paciencia, y calla;
Que à las horas à Deu toca
Pendrer per sua la causa.

Ni t' tingas per infelis
Quant la tentació en tu se alça;
Que pera unitte ab ton Deu,
Deus passar per foch, y aigua;

Resisteix fort al principi,
Que la tentació, à vegadas,
Es com la espurna de foch,
Que si pren, crema, y abrasa;

En orde al Proxim.

Amor, y temor à Deu
Ensenna ab paraulas santas

A

A ton Proxim , corregintlo
Ab gran cordura , y templança.

Lo cuydado de la llengua
Te encomano , que es espasa
De dos talls , que no perdonà
Del Proxim honra , ni fama.

Faltas , y culpas agenas
May per ta boca se sapian;
Perque te molt poch de Deu
Qui publica agenas faltas.

Sempre , y quant en ta presencia
Se murmura , zela , ò calla,
Mostrat serio , perque s' veja
Quet disgusta lo que s' tracta.

De la Confraria observa
Sas Constitucions Sagradas,
Que son camí , que à tois guia
A la Benaventurança.

Perfet Confrare seràs,
Si estas mas Instruccions guardas,
Y arribaràs ab poch temps
A la perfecció mes alta.

'Quicumque hanc regulam secuti fuerint , pax
super illos. S. Pau. ad Galat. cap. 6. n. 16.